DREPTUL SECURITĂȚII SOCIALE

CUPRINS

Capitolul I: Introducere în dreptul securității sociale.....p.6
1. Definiția şi obiectul dreptului securității sociale.....p.6
1.1. Conceptul de securitate socială.....p.6
1.2. Definiția dreptului securității sociale.....p.12
1.3. Securitatea socială în documentele internaționale.....p.13

Capitolul al II - lea: Asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale.....p. 15

1. Noțiune.....p.16
2. Riscurile asigurate.....p.16
3. Persoanele asigurate (asigurații).....p.18
4. Asigurătorul.....p.20
5. Raporturile de asigurare şi riscurile asigurate.....p.21
6. Prestații şi servicii de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale.....p.23

Capitolul al III - lea: Asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forței de muncă.....p.31

1. Noțiunea de şomer.....p.31
2. Concepte utilizate de Legea nr. 76/2002 privind asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forței de muncă.....p.32
3. Beneficiarii sistemului asigurărilor pentru şomaj.....p.33
4. Categori de asigurați.....p.33
5. Indemnizația de şomaj.....p.37

5.1. Noțiune.....p.37

5.2. Persoane care beneficiază de indemnizația de şomaj.....p.37
5.3. Persoane care nu beneficiază de indemnizația de şomaj.....p.38
5.4. Condiții pentru naşterea dreptului la indemnizația de şomaj.....p.39
6.Cuantumul indemnizației de şomaj.....p.41
7. Obligațiile persoanelor care beneficiază de indemnizația de şomaj……..….p.41
8. Suspendarea plății indemnizației de şomaj.....p.42
9. Încetarea plății indemnizației de şomaj.....p.43
10. Recuperarea sumelor plătite fără temei legal.....p.44
11. Creşterea şanselor de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă p.44
11.1. Informarea şi consilierea profesională p.45
11.2. Medierea muncii p.45
11.3. Formarea profesională p.46
11.4. Consultanță şi asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri.....p.47
11.5. Completarea veniturilor salariale ale angajaților.....p.48
11.6. Stimularea mobilității forței de muncă.....p.50
12. Stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a şomerilor.....p.51
12.1. Subvenționarea locurilor de muncă.....p.52
12. 2. Acordarea de credite în condiții avantajoase p.55

Capitolul al IV - lea: Pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale.....p.56
1. Caracteristici ale sistemului public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale potrivit Legii nr.19/2000.....p.57
2. Sisteme de reglementare p.58
3. Pensiile.....p.59

3.1. Persoanele asigurate (asiguraţii).....p.59
3.2. Declaraţia de asigurare.....p.61
3.3. Contribuţia de asigurări sociale.....p.62
3.4. Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale.....p.65
3.5. Sumele pentru care nu se datorează contribuţia de asigurări sociale.....p.65
3.6. Termenele de plată a contribuţiei de asigurări sociale.....p.66
3.7. Stagiul de cotizare.....p.66
3.8. Noţiunea şi categoriile de pensii.....p.68
3.8.1. Pensia pentru limită de vârstă.....p.69
3.8.2. Pensia anticipată.....p.72
3.8.3. Pensia anticipată parţială p.72
3.8.4. Pensia de invaliditate.....p.73
3.8.5. Pensia de urmaş.....p.76
3.9. Stabilirea şi plata pensiilor.....p.78
3.10. Decizia de pensie.....p.81
3.11. Plata pensiei.....p.82
3.12. Suspendarea plăţii pensiei.....p.82
3.13. Încetarea plăţii pensiei.....p.83
3.14. Recalcularea şi modificarea pensiilor.....p.83
3.15. Cumulul pensiei cu alte venituri.....p.84
3.16. Alte drepturi de asigurări sociale.....p.84
3.17. Reglementări speciale.....p.86

Capitolul al V - lea: Concediile şi indemnizaţiile de asigurări sociale de sănătate.....p.94
1. Dispoziţii generale p.94
2. Contribuţia pentru concedii şi indemnizaţii.....p.98
3. Stagiul minim de cotizare.....p.100
4. Concediul şi indemnizaţia pentru incapacitate temporară de muncă.....p.101

5. Concediile şi indemnizațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacității de muncă.....p.104
6. Concediul şi indemnizația de maternitate.....p.106
7.Concediul şi indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav.....p.107
8.Concediul şi indemnizația de risc maternal.....p.108
9. Alte dispoziții privind indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate.....p.109
10. Recuperarea sumelor încasate necuvenit.....p.111

Capitolul al VI - lea: Susținerea familiei în vederea creşterii copilului.....p.111
1. Concediul şi indemnizația pentru creşterea copilului.....p.112
2. Stimulentul lunar.....p.113
3. Persoane care beneficiază de indemnizația şi de stimulentul prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005.....p.114
4. Condiții pentru acordarea concediului şi a indemnizației.....p.114
5. Alte dispoziții referitoare la susținerea familiei în vederea creşterii copilului.....p.116

Capitolul al VI - lea: Alocația de stat pentru copii.....p.122

1.Titularul dreptului la alocația de stat pentru copii şi beneficiarul acesteia.....p.122
2. Categorii de copii care au dreptul la alocație.....p.123
3. Condițiile în care se acordă alocația de stat pentru copii.....p.123

Capitolul al VII - lea: Venitul minim garantat.....p.126
1. Beneficiarii ajutorului social.....p.127

2. Nivelul venitului minim garantat.....p.128
3. Stabilirea şi plata ajutorului social.....p.129
4. Obligațiile titularilor şi ale beneficiarilor de ajutor social.....p.132
5. Modificarea cuantumului ajutorului social, suspendarea şi încetarea plății ajutorului social.....p.133
6. Alte categorii de prestații familiale.....p.135

Capitolul I: Introducere în dreptul securității sociale

1. Definiția şi obiectul dreptului securității sociale

1.1. Conceptul de securitate socială

Securitatea socială constituie un concept amplu care încorporează atât asigurările sociale, cât şi asistența socială.

A). Asigurările sociale cuprind: asigurarea de sănătate, prestațiile de maternitate, ajutorul de deces, indemnizația de şomaj, dreptul la pensie, asigurările pentru accidente de muncă şi boli profesionale.

Se apreciază că, în cadrul asigurărilor sociale, intră cu titlu de prestații noncontributive şi drepturile acordate: invalizilor, văduvelor şi orfanilor de război, veteranilor de război, foştilor deținuți politici, eroilor martiri, urmaşilor şi răniților din timpul Revoluției din 1989, magistraților înlăturați din justiție în perioada 1945 - 1952[1].

Într-un fel, se poate aprecia că, în prezent, cu privire la anumite instituții juridice, există anumite norme de drept comun în domeniul securității sociale, dar şi norme specifice pentru anumite categorii de personal.

Aşadar, fără ca enumerarea să fie exhaustivă, norme generale în domeniul securității sociale sunt: Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale[2]; Legea nr.

[1] A se vedea, pe larg, I.T.Ştefănescu, *Tratat de dreptul muncii*, vol.I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2003, p.107.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 454 din 27 iunie 2002; modificată şi completată prin: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 107/2003, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 747 din 26 octombrie 2003; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 129/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1228 din 21 decembrie 2004; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 171/2005, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1126 din 13 decembrie 2005 aprobată prin Legea nr. 186/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 440 din 22 mai 2006.

19/2000 privind pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale[1]; Legea nr. 76/2002 privind asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forţei de muncă[2]; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile şi indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate[3]; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creşterii copilului[4]; Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii[5]; Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat[6]; Legea nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială[7].

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000; modificată şi completată prin: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 49/2001, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 161 din 30 martie; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 9/2003, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 167 din 17 martie 2003; completată prin: Legea nr. 276/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 574 din 29 iunie 2004; Legea nr. 352/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 683 din 29 iulie 2004; modificată prin: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 59/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 804 din 31 august 2004; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 67/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 855 din 17 septembrie 2004; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 98/2005, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 637 din 20 iulie 2005; Legea nr. 44/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 220 din 10 martie 2006; completată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 287 din 30 martie 2006; modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 46/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 565 din 29 iunie 2006; modificată şi completată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 69/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 788 din 18 septembrie 2006, aprobată prin Legea nr. 512/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 16 din 10 ianuarie 2007.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 103 din 6 februarie 2002; modificată şi completată prin: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 124/2002, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 740 din 10 octombrie 2002; Legea nr. 107/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 338 din 19 aprilie 2004; Legea nr. 580/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1214 din 17 decembrie 2004; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 144/2005 publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 969 din 1 noiembrie 2005.

[3] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1074 din 29 noiembrie 2005; aprobată prin Legea nr. 399/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 901 din 6 noiembrie 2006; modificată şi completată prin Ordonanța Guvernului nr. 35/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 675 din 7 august 2006; modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 91/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 958 din 28 noiembrie 2006.

În domeniul dreptului securității sociale, normele specifice pentru anumite categorii de personal sunt, cu titlu exemplificativ: Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor[1]; Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic[2]; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36/2003 privind sistemul de pensionare a membrilor personalului diplomatic şi consular[3]; Legea nr. 179/2004 privind pensiile de stat şi alte drepturi de asigurări sociale ale polițiştilor[4].

Trăsăturile asigurărilor sociale sunt considerate a fi următoarele[5]:

- subiectele raportului de asigurare sunt, pe de o parte, persoana fizică (asiguratul), iar, pe de altă parte, organizația de asigurări prin organismele competente;

---

[4] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1008 din 14 noiembrie 2005; aprobată prin Legea nr. 7/2007, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 33 din 17 ianuarie 2007.

[5] Republicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 145 din 28 februarie 2007.

[6] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 401 din 20 iulie 2001; completată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 6/2002, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 116 din 12 februarie 2002; modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 121/2002, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 724 din 3 octombrie 2002, aprobată prin Legea nr. 2/2003, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 26 din 20 ianuarie 2003; modificată şi completată prin Legea nr. 115/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 408 din 11 mai 2006.

[7] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 239 din 16 martie 2006.

[1] Republicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005; completată prin Legea nr. 29/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 198 din 2 martie 2006; modificată prin Legea nr. 356/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 677 din 7 august 2006.

[2] Publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 158 din 16 iulie 1997; modificată prin Legea nr. 195/1999, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 628 din 23 decembrie 1999; modificată şi completată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 8/2000, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 83 din 23 februarie 2000; modificată prin Legea nr. 83/2002, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr.154 din 4 martie 2002; modificată şi completată prin: Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 33/2002, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 216 din 29 martie 2002; Lege nr. 349/2004, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 683 din 29 iulie 2004; Lege nr. 223/2005, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 612 din 14 iulie 2005 ; modiifictă prin Legea nr. 215/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 465 din 30 mai 2006; completată prin Legea nr. 481/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1025 din 22 decembrie 2006.

[3] Publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 376 din 2 iunie 2003; modificată şi completată prin Lege nr. 595/2003, publicată în " Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 2004.

[4] Publicată în " Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 485 din 31 mai 2004.

- conținutul raportului de asigurare este alcătuit în esență din dreptul asiguratului la primirea indemnizației de asigurări sociale şi obligația corelativă a instituției de asigurări de a o plăti, din obligația asiguratului de a vira contribuția de asigurări sociale, corelativă cu dreptul instituției de asigurare de a pretinde plata contribuției (raport juridic de tip comutativ);
- raportul de asigurare se naşte, ca regulă, *ex lege*, neavând la bază voința subiectelor sale;
- conținutul raportului de asigurare constă, în principal, în furnizarea unor prestații ce reprezintă venituri de înlocuire a câştigului profesional (salariu, alte forme de venit profesional).

B). Asistența socială este reprezentată de un ansamblu unitar, constituit potrivit Legii nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială[1].

Sistemul național de asistență socială reprezintă ansamblul de instituții şi măsuri prin care statul, prin autoritățile administrației publice centrale şi locale, colectivitatea locală şi societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților (art. 2 alin. 1 din Legea nr. 47/2006).

Asistența socială, componentă a sistemului național de protecție socială, cuprinde serviciile sociale şi prestațiile sociale acordate în vederea dezvoltării capacităților individuale sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale[2], creşterea calității vieții şi promovarea principiilor de coeziune şi incluziune socială.

Dreptul la asistență socială se acordă la cerere sau din oficiu, după caz, şi este garantat:

tuturor cetățenilor români care au domiciliul sau reşedința în România, fără nici un fel de discriminare;

cetățenilor altor state, apatrizilor, oricărei persoane care a dobândit o formă de protecție şi care are domiciliul sau reşedința în România, în condițiile legislației române, respectiv ale acordurilor şi tratatelor la care România este parte.

Serviciile şi prestațiile sociale se acordă în funcție de situația persoanei sau familiei.

Astfel:

---

[5] A se vedea A.Țiclea, C.Tufan, *Dreptul securității sociale – curs universitar*, Editura Global Lex, Bucureşti, 2005, p.19; A.Țiclea, *Dreptul securității sociale – curs universitar*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2007, p. 12-14.

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 239 din 16 martie 2006.

[2] Nevoia socială reprezintă ansamblul de cerințe indispensabile fiecărei persoane pentru asigurarea condițiilor de viață în vederea integrării sociale (art. 5 lit. b din Legea nr. 47/2006).

a) Serviciile sociale[3] pot fi primare şi specializate.

- **Serviciile sociale primare** sunt măsuri şi acțiuni de proximitate şi prevenție acordate în comunitate, în scopul identificării şi limitării situațiilor de risc în care se poate afla la un moment dat persoana, familia sau grupul.

- **Serviciile sociale specializate** sunt măsurile de suport şi asistență care au ca scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacităților persoanei ori familiei, aflată în situații specifice de vulnerabilitate sau de risc de excludere socială şi sunt acordate de personal calificat şi specializat.

Furnizarea serviciilor sociale se organizează într-un sistem descentralizat, la nivelul comunităților locale, pentru a răspunde cât mai adecvat nevoilor sociale identificate, tipologiei potențialilor beneficiari şi condițiilor particulare în care aceştia se află.

Furnizorii de servicii sociale pot organiza şi acorda servicii sociale, cu sau fără găzduire, după cum urmează:

în comunitate;

la domiciliul beneficiarului;

în centre de zi şi centre rezidențiale, publice sau private.

Centrele de zi şi rezidențiale reprezintă aşezăminte în care serviciile sociale sunt acordate de personal calificat şi care dispun de infrastructura adecvată furnizării acestora; în centrele rezidențiale persoana este găzduită mai mult de 24 de ore.

Serviciile sociale sunt acordate de furnizori de servicii sociale care sunt persoane fizice sau juridice, de drept public ori privat.

Furnizorii de servicii sociale acreditați precum şi serviciile sociale acordate de aceştia se înregistrează în registrul electronic unic, organizat la nivel național pe baza ordinului ministrului muncii, solidarității sociale şi familiei.

Furnizorii de servicii sociale acreditați pot încheia convenții de parteneriat sau contracte pentru acordarea serviciilor sociale.

Serviciile sociale sunt organizate într-un sistem flexibil, multidisciplinar şi coordonat şi pot fi furnizate în sistem integrat cu serviciile de sănătate, învățământ, locuire, ocupare a forței de muncă şi altele asemenea, în funcție de complexitatea situației.

[3] Conform art. 11 alin. 2 din Legea nr. 47/2006, sistemul de servicii sociale se reglementează prin legi speciale.

b) Prestațiile sociale reprezintă transferuri financiare şi cuprind: alocații familiale, ajutoare sociale, indemnizații şi facilități (art. 17 alin. 1 din Legea nr. 47/2006).

- **alocațiile familiale** se acordă familiilor şi au în vedere naşterea, educația şi întreținerea copiilor;
- **ajutoarele sociale** se acordă persoanelor sau familiilor aflate în dificultate şi ale căror venituri sunt insuficiente pentru acoperirea nevoilor minime de viață, evaluate prin anchetă socială precum şi prin alte instrumente specifice;
- **indemnizațiile şi facilitățile** se acordă persoanelor pentru favorizarea incluziunii sociale şi asigurării unei vieți autonome; indemnizațiile cu caracter reparatoriu se acordă persoanelor şi, după caz, familiilor acestora, care au suferit daune în urma unor evenimente socio - politice sau legate de catastrofe şi calamități naturale, recunoscute prin lege.

Principalele criterii pe baza cărora se acordă prestațiile sociale sunt următoarele:

- evaluarea contextului familial;
- veniturile solicitantului sau ale familiei acestuia;
- condițiile de locuire;
- starea de sănătate şi gradul de dependență.

Statul acordă prestațiile sociale prin autoritățile administrației publice centrale sau locale, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Prestațiile sociale se acordă în bani sau în natură, din bugetul de stat ori, după caz, din bugetul local şi sunt reglementate prin legi speciale.

Spre deosebire de raporturile de asigurări sociale care au o sferă de cuprindere redusă datorită calității de asigurat şi care sunt condiționate de o anumită situație juridică - de exemplu cea de salariat - raporturile de asistență socială au o arie de cuprindere mult mai extinsă, derivată din noțiunea de nevoie[1].

Raporturile de asistență socială **se caracterizează**, în principal, prin următoarele[2]:

- sunt reglementate exclusiv prin lege;
- subiectele lor sunt persoanele fizice aflate în nevoie, pe de o parte şi statul, prin organismele sale specializate, pe de altă parte;

[1] A se vedea A.Țiclea, C.Tufan, *op.cit.*, p. 21; A. Țiclea, *op.cit.*, p. 15-16.

[2] A se vedea Alexandru Athanasiu, *Dreptul securității sociale*, Editura Actami, Bucureşti, 1995, p. 29.

- în conținutul acestor raporturi intră dreptul persoanelor asistate social de a primi prestațiile stabilite de lege precum şi obligația organelor specializate ale statului de a le acorda;
- prestațiile au un cuantum forfetar şi ele nu sunt în mod obligatoriu succesive ca cele de asigurări sociale.

1.2. Definiția dreptului securității sociale

Dreptul securității sociale este format din ansamblul normelor de drept care reglementează raporturile juridice de asigurare socială şi pe cele de asistență socială[1].

El se particularizează față de dreptul muncii, în principal, prin următoarele[2]:

- obiectul său îl constituie raporturile juridice de asigurări sociale şi de asistență socială; aceste raporturi juridice nu sunt grevate în mod necesar pe raporturile de muncă ale salariaților; de regulă, ele se nasc *ex lege*, fără a avea la bază voința subiectelor lor;
- metoda de reglementare proprie dreptului securității sociale este cea directă, prin acte normative. Potrivit art. 73 alin. 3 pct. p din Constituție, problemele securității sociale constituie obiect al legii organice (ca şi cele privind raporturile de muncă).

Ca urmare a existenței acestor trăsături specifice, Codul muncii, spre deosebire de cel anterior, nu cuprinde rglementări din domeniul securității sociale. Explicația rezidă în faptul că dreptul securității sociale face parte, în principal, din dreptul public, în timp ce dreptul muncii se integrează atât dreptului privat, cât şi dreptului public[3].

Constituind ramuri de drept distincte, dreptul muncii şi dreptul securității sociale au însă şi numeroase zone de interferență[4]:

- parte importantă a raporturilor juridice de asigurări sociale este grefată pe calitatea de salariat;
- ambele ramuri operează, într-o anumită măsură, cu aceleaşi noțiuni, concepte sau instituții juridice;
- fără a afecta apartenența dreptului securității sociale, în principal, la dreptul public, totuşi, în subsidiar față de reglementările normative privind asigurările sociale, contractele

[1] A se vedea I.T.Ştefănescu, *Tratat de dreptul muncii*, vol. I, *op.cit*., p.109.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem.

[4] Idem p.111.

colective de muncă - izvoare de drept specifice dreptului muncii - pot cuprinde şi clauze prin care se acordă salariaților drepturi suplimentare sau la un nivel superior comparativ cu prevederile legale;

- izvoarele internaționale ale dreptului muncii şi, respectiv, ale dreptului securității sociale sunt deseori comune;
- şi în dreptul intern, acte normative fundamentale - cum sunt Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, Legea nr. 76/2000 privind sistemul asigurărilor pentru şomaj şi stimularea ocupării forței de muncă - reverberează în ambele ramuri de drept, în principal, în dreptul securității sociale şi, în subsidiar, în dreptul muncii.

1.3. Securitatea socială în documentele internaționale

A). Organizația Internațională a Muncii a adoptat mai multe norme în această materie, dintre care menționăm cu titlu exemplificativ: Recomandarea nr. 67/1944 asupra mijloacelor de existență, Recomandarea nr. 69/1945 asupra îngrijirilor medicale, Convenția nr. 102/1952 privind securitatea socială[1] care a marcat o nouă etapă în legislația internațională a securității sociale prin introducerea obiectivul unui nivel minim de securitate realizabil în toate țările lumii, indiferent de gradul de dezvoltare economică[2].

Convenția este exhaustivă, reunind într-un instrument unic toate ramurile securității sociale; în plus, prevede alocațiile familiale care nu făcuseră obiectul nici unei norme precedente[3].

Convenția definește cele nouă componente ale securității sociale, şi anume: asistența medicală; indemnizațiile de boală; prestațiile de şomaj; prestațiile de bătrânețe; prestațiile în caz de accidente de muncă ori boală profesională; prestațiile familiale; prestațiile de maternitate; prestațiile de invaliditate; prestațiile de supraviețuire.

[1] Neratificată de România.

[2] Nivelul minim prescris pentru prestațiile periodice în bani trebuie, în general, să fie egal cu 40 % din salariul de referință; a se vedea, în acest sens, A. Popescu, *Dreptul Internațional al Muncii*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2006, p. 248.

[3] A se vedea A.Țiclea, C.Tufan, *op.cit.*, p.14; A. Țiclea, *op.cit.,* p. 10.

B). Consiliul Europei a adoptat numeroase documente, dintre care amintim cu titlu exemplificativ: Charta socială europeană revizuită (1996)[1], Codul european de securitate socială (1964)[2], Convenția europeană de securitate socială (1973)[3].

a) Charta este importantă, în special, datorită art. 12 intitulat dreptul securității sociale.

b) Codul european de securitate socială este aproape identic cu Convenția O.I.M. nr. 102/1952 privind securitatea socială, însă condițiile de ratificare sunt mult mai riguroase[4].

c)Tratatul C.E.E. prevede - în art. 51 - două principii comunitare în domeniul securității sociale cu scopul instituirii unui sistem care să permită lucrătorilor migranți şi celor dependenți de ei:

- totalizarea oricărei perioade luate în considerare de către diferite legislații naționale pentru obținerea şi menținerea dreptului la prestații, respectiv pentru calculul acestora;
- plata de prestații persoanelor rezidente pe teritoriile statelor membre.

d) În scopul coordonării prevederilor legislațiilor privind securitatea socială au fost elaborate şi: Recomandarea nr. 92/441/CEE privind criteriile comune relative la resursele şi prestațiile satisfăcătoare în sistemele de protecție socială; Recomandarea nr. 92/442/CEE privind convergența obiectivelor şi politicilor de protecție socială; Regulamentul nr. 883/2004/CE privind aplicarea regimurilor de securitate socială.

Regulamentul nr. 883/2004/CE priveşte următoarele categorii de persoane: cetățenii unui stat membru; apatrizii; refugiații rezidenți într-un stat membru, în situația în care sunt sau au fost sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre; membrii de familie ai tuturor celor menționați precum şi urmaşii acestora.

Regulamentul are în vedere toate legislațiile referitoare la securitatea socială care privesc: **a)** prestațiile în caz de boală; **b)** prestațiile de maternitate şi de paternitate asimilate; **c)** prestațiile de invaliditate, inclusiv cele care sunt destinate să mențină sau să amelioreze capacitatea de muncă; **d)** prestațiile de bătrânețe; **e)** prestațiile pentru urmaşi; **f)** prestațiile pentru accidente de muncă şi boli profesionale; **g)** prestațiile de deces; **h)** prestațiile de şomaj; **i)** prestațiile de pre-pensionare; **j)** prestațiile familiale.

Regulamentul nr. 883/2004/CE se aplică:

[1] Ratificată de România prin Legea nr. 74/1999, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 193 din 4 mai 1999.

[2] Neratificat de România.

[3] Neratificată de România.

[4] A se vedea, în acest sens, A. Popescu, *op. cit*., p. 294.

- regimurilor generale şi speciale de securitate socială, contributive şi necontributive;
- regimurilor relative la obligaţiile angajatorului sau ale armatorului;
- prestaţiilor speciale în bani, cu caracter necontributiv care prezintă concomitent şi caracteristicile ajutorului social.

Regulamentul nr. 883/2004/CE nu se aplică asistenţei sociale şi medicale, regimurilor de prestaţii în favoarea victimelor războiului sau consecinţelor acestuia[1].

Capitolul al II - lea: Asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale

Prin Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale[2] o serie de prestaţii au fost desprinse din Legea nr. 19/2000 privind pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale şi au fost preluate de noua reglementare[3].

1. Noţiune

Potrivit art. 1 din Legea nr. 346/2002, asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale reprezintă o asigurare de persoane, face parte din sistemul de asigurări sociale, este garantată de stat şi cuprinde raporturi specifice prin care se asigură protecţia socială a salariaţilor împotriva diminuării sau pierderii capacităţii de muncă şi decesului acestora ca urmare a accidentelor de muncă şi a bolilor profesionale.

---

[1] A se vedea, pe larg, A. Popescu, *op. cit.*, p. 395-397.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 454 din 27 iunie 2002; modificată şi completată prin: Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 107/2003, publicată în „ Monitorul Oficial al României ", partea I, nr. 747 din 26 octombrie 2003; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 129/2004, publicată în „ Monitorul Oficial al României ", partea I, nr. 1228 din 21 decembrie 2004; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 171/2005, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1126 din 13 decembrie 2005 aprobată prin Legea nr. 186/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 440 din 22 mai 2006.

[3] Conform art. 143 alin.2 din Legea nr. 346/2002, dispoziţiile art. 98 alin. 1 lit. a şi b şi alin. 3, art. 102, 104, art. 108 alin. 2, art. 109 alin. 1 lit. a, b, d, e şi f şi alin. 2, art. 111, 112, 114 şi 115 din Legea nr. 19/2000, cu modificările şi completările ulterioare, îşi vor menţine aplicabilitatea pentru toate situaţiile prevăzute în legea sus - menţionată, cu excepţia celor generate de accidente de muncă şi boli profesionale, asigurate în conformitate cu prevederile prezentei legi.

2. Riscurile asigurate

În condițiile Legii nr. 346/2002, riscurile asigurate sunt accidentele de muncă şi bolile profesionale, definite conform Legii nr. 319/2006 a securității şi sănătății în muncă[1].

Astfel :

A). Prin **accident de muncă** se înțelege vătămarea violentă a organismului precum şi intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu şi care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice, invaliditate ori deces (art. 5 lit. g din Legea nr. 319/2006).

Constituie, de asemenea, **accident de muncă** – în acord cu dispozițiile art. 30 alin. 1 din Legea nr. 319/2006:

a) accidentul suferit de persoane aflate în vizită în întreprindere şi/sau unitate, cu permisiunea angajatorului;

b) accidentul suferit de persoanele care îndeplinesc sarcini de stat sau de interes public, inclusiv în cadrul unor activități culturale, sportive, în țară sau în afara granițelor țării, în timpul şi din cauza îndeplinirii acestor sarcini;

c) accidentul survenit în cadrul activităților cultural/sportive organizate, în timpul şi din cauza îndeplinirii acestor activități;

d) accidentul suferit de orice persoană, ca urmare a unei acțiuni întreprinse din proprie inițiativă pentru salvarea de vieți omeneşti;

e) accidentul suferit de orice persoană, ca urmare a unei acțiuni întreprinse din proprie inițiativă pentru prevenirea ori înlăturarea unui pericol care amenință avutul public şi privat;

f) accidentul cauzat de activități care nu au legătură cu procesul muncii, dacă se produce la sediul persoanei juridice sau la adresa persoanei fizice, în calitate de angajator ori în alt loc de muncă organizat de aceştia, în timpul programului de muncă şi nu se datorează culpei exclusive a accidentatului;

g) accidentul de traseu, dacă deplasarea s-a făcut în timpul şi pe traseul normal de la domiciliul lucrătorului la locul de muncă organizat de angajator şi invers;

h) accidentul suferit în timpul deplasării de la sediul persoanei juridice sau de la adresa persoanei fizice la locul de muncă sau de la un loc de muncă la altul, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă;

[1] Publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006.

i) accidentul suferit în timpul deplasării de la sediul persoanei juridice sau de la adresa persoanei fizice la care este încadrată victima, ori de la orice alt loc de muncă organizat de acestea, la o altă persoană juridică sau fizică, pentru îndeplinirea sarcinilor de muncă, pe durata normală de deplasare;

j) accidentul suferit înainte sau după încetarea lucrului, dacă victima prelua sau preda uneltele de lucru, locul de muncă, utilajul ori materialele, dacă schimba îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecție sau orice alt echipament pus la dispoziție de angajator, dacă se afla în baie ori în spălător sau dacă se deplasa de la locul de muncă la ieşirea din întreprindere sau unitate şi invers;

k) accidentul suferit în timpul pauzelor regulamentare, dacă acesta a avut loc în locuri organizate de angajator precum şi în timpul şi pe traseul normal spre şi de la aceste locuri;

l) accidentul suferit de lucrători ai angajatorilor români sau de persoane fizice române, delegați pentru îndeplinirea îndatoririlor de serviciu în afara granițelor țării, pe durata şi traseul prevăzute în documentul de deplasare;

m) accidentul suferit de personalul român care efectuează lucrări şi servicii pe teritoriul altor țări, în baza unor contracte, convenții sau în alte condiții prevăzute de lege, încheiate de persoane juridice române cu parteneri străini, în timpul şi din cauza îndeplinirii îndatoririlor de serviciu;

n) accidentul suferit de cei care urmează cursuri de calificare, recalificare sau perfecționare a pregătirii profesionale, în timpul şi din cauza efectuării activităților aferente stagiului de practică;

o) accidentul determinat de fenomene sau calamități naturale, cum ar fi furtună, viscol, cutremur, inundație, alunecări de teren, trăsnet (electrocutare), dacă victima se afla în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu;

p) dispariția unei persoane, în condițiile unui accident de muncă şi în împrejurări care îndreptățesc presupunerea decesului acesteia;

q) accidentul suferit de o persoană aflată în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, ca urmare a unei agresiuni.

B). Art. 5 lit. h din Legea nr. 319/2006 a securității şi sănătății în muncă prevede că **bolile profesionale** sunt afecțiunile care se produc ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii, cauzate de agenți nocivi fizici, chimici ori biologici caracteristici locului de muncă precum şi de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului, în procesul de muncă.

Art. 33 din Legea nr. 319/2006 a securității şi sănătății în muncă precizează că sunt **boli profesionale** şi afecțiunile suferite de elevi şi studenți în timpul efectuării instruirii practice. Declararea bolilor

profesionale este obligatorie şi se face de către medicii din cadrul autorităților de sănătate publică teritoriale.

3. Persoanele asigurate (asiguraţii)

Există două categorii de persoane asigurate, şi anume:

A). în mod obligatoriu;

B). în mod facultativ.

A). Art. 5 alin. 1 din Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale prevede că sunt **asigurate obligatoriu**, prin efectul legii:

a) salariaţii şi funcţionarii publici;

b) persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcţii elective sau care sunt numite în cadrul autorităţii executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori dintr-o organizaţie a cooperaţiei meşteşugăreşti, ale căror drepturi şi obligaţii sunt asimilate cu ale persoanelor prevăzute la lit. a;

c) şomerii, pe toată durata efectuării practicii profesionale în cadrul cursurilor organizate potrivit legii;

d) ucenicii, elevii şi studenţii, pe toată durata efectuării practicii profesionale.

De asemenea, potrivit art. 7 din Legea nr. 346/2002, sunt asiguraţi obligatoriu şi :

- angajaţii români care prestează muncă în străinătate din dispoziţia angajatorilor români, în condiţiile legii;
- cetăţenii străini sau apatrizii care prestează muncă pentru angajatori români, pe perioada în care au, potrivit legii, domiciliul sau reşedinţa în România.

B). Asiguraţii în mod facultativ pot fi, conform art. 6 alin. 1 din Legea nr. 346/2002, persoanele care încheie contract individual de asigurare şi care se află într-una din următoarele situaţii:

a) asociat unic, asociaţi, comanditari sau acţionari;

b) comanditaţi, administratori[1];

[1] Art. 6 alin. 1 lit. b din Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale se referea şi la manageri. Însă, Legea nr. 66/1993 privind contractul de management (publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 244 din 13 octombrie 1993) a fost **abrogată** prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 49/1999 privind administrarea companiilor/societăţilor naţionale, a societăţilor comerciale la care statul sau o autoritate a administraţiei publice locale este acţionar majoritar precum şi a regiilor autonome (publicată în

c) membri ai asociației familiale;

d) persoane autorizate să desfăşoare activități independente;

e) persoane angajate în instituții internaționale;

f) proprietari de bunuri şi/sau arendaşi de suprafețe agricole şi forestiere;

g) persoane care desfăşoară activități agricole în cadrul gospodăriilor individuale sau activități private în domeniul forestier;

h) membri ai societăților agricole sau ai altor forme de asociere din agricultură;

i) alte persoane interesate, care îşi desfăşoară activitatea pe baza altor raporturi juridice decât cele menționate anterior.

"Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 170 din 22 aprilie 1999). Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 49/1999 **a fost însă respinsă** prin Legea nr. 136/2000 (publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 345 din 25 iulie 2000).

Aşadar, dispozițiile referitoare la conducerea regiilor autonome, societăților şi companiilor naționale şi a societăților comerciale la care statul sau o unitate administrativ - teritorială este acționar majoritar sunt cuprinse în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 79/2001 privind întărirea disciplinei economico - financiare şi alte dispoziții cu caracter financiar (publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 297 din 7 iunie 2001).

Conform art. 4 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 79/2001, conducerea operatorilor economici prevăzuți la art. 1 (regiile autonome, societățile şi companiile naționale şi societățile comerciale la care statul sau o unitate administrativ - teritorială este acționar majoritar) se asigură de către persoane fizice în baza unui contract de performanță, anexă la contractul individual de muncă, încheiat în condițiile prezentei ordonanțe de urgență.

Contractul de performanță este acordul de voință încheiat între operatorul economic, printr-un reprezentant al acestuia, desemnat de adunarea generală a acționarilor, în cazul societăților comerciale, sau, după caz, de consiliul de administrație, în cazul regiilor autonome, şi conducătorul operatorului economic, care are ca obiect îndeplinirea obiectivelor şi criteriilor de performanță, aprobate prin bugetul de venituri şi cheltuieli, în schimbul drepturilor salariale stabilite prin contractul individual de muncă (art. 4 alin. 3 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 79/2001). La nivelul operatorului economic, în contractul de performanță, în afara indicatorilor de performanță, se prevăd în mod obligatoriu obiective şi criterii cuantificate privind reducerea creanțelor şi plăților restante, a pierderilor înregistrate precum şi creşterea productivității muncii, calculată potrivit prevederilor art. 3 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 79/2001. Contractul de performanță se revizuieşte anual.

Conform art. 16 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 79/2001, contractele de administrare încheiate în baza dispozițiilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 49/1999 precum şi contractele de management încheiate în baza Legii nr. 66/1993, cu modificările şi completările ulterioare, la regiile autonome încetează la data încheierii contractelor de performanță.

Asigurătorul

Casa Națională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale, denumită în continuare C.N.P.A.S, are calitatea de asigurător, potrivit art. 8 alin. 1 din Legea nr. 346/2002.

Atribuțiile specifice de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale se exercită de casele teritoriale de pensii şi de asociații profesionale de asigurare, în calitate de prestatori de servicii, constituite în acest scop pe sectoare de activitate ale economiei naționale.

5. Raporturile de asigurare şi riscurile asigurate

Raporturile de asigurare, rezultate în temeiul legii şi din contractele de asigurare se stabilesc, conform art. 9 alin. 1, între:

A). angajatori şi asigurător, în cazul persoanelor asigurate în mod obligatoriu (prevăzute în art. 5 şi la art. 7 din Legea nr. 346/2002);

B). asigurați şi asigurător, pentru persoanele asigurate în mod facultativ (precizate la art. 6 din Legea nr. 346/2002).

Calitatea de asigurat se dobândeşte, iar raporturile de asigurare se stabilesc la data: încheierii contractului individual de muncă, stabilirii raporturilor de serviciu în cazul funcționarilor publici, validării mandatului pentru persoanele care desfăşoară activități în funcții elective, numirii în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, depunerii adeziunii în cazul membrilor cooperatori, începerii practicii profesionale pentru şomeri, ucenici, elevi şi studenți sau încheierii contractului individual de asigurare, după caz.

A). În prima situație (cea a asiguraților în mod obligatoriu prevăzuți în art. 5 şi la art. 7 din Legea nr. 346/2002, respectiv atunci când raporturile de asigurare se stabilesc între angajatori şi asigurător), în vederea încheierii asigurării pentru accidente de muncă şi boli profesionale şi a stabilirii cotei contribuției datorate, angajatorul are obligația de a comunica asigurătorului, printr-o declarație pe propria răspundere, domeniul de activitate conform Clasificării Activităților din Economia Națională - C.A.E.N., numărul de angajați, fondul de salarii precum şi orice alte informații solicitate în acest scop.

Declarația se depune la sediul asigurătorului, în termen de 30 de zile de la data dobândirii personalității juridice sau a începerii raporturilor de muncă ori de serviciu între părți, după caz (art. 10 alin. 3). În cazul modificării uneia sau mai multor informații din declarația prevăzută, angajatorul are obligația să anunțe asigurătorul în termen de 15 zile.

În cazul bolilor profesionale, declarate în condițiile legii, *în timpul activității profesionale*, dreptul la prestațiile şi serviciile de asigurare se menține şi ulterior încetării raporturilor de muncă/serviciu şi a contractelor individuale de asigurare (art. 15 alin. 1 din Legea nr. 346/2002).

În cazul bolilor profesionale, declarate în condițiile legii, *ulterior încetării raporturilor de muncă şi a contractelor de asigurare*, dreptul la prestațiile şi serviciile de asigurare se acordă dacă fostul asigurat face dovada, cu acte medicale eliberate conform legii, că boala a fost cauzată de factori profesionali specifici locului de muncă.

Pentru asigurații în mod obligatoriu, angajatorii datorează contribuția pentru accidente de muncă şi boli profesionale. Prin excepție, angajatorii nu datorează contribuția pentru ucenici, elevi, studenți pe toată durata efectuării practicii profesionale (art. 96 lit. a din Legea nr. 346/2002).

Baza lunară de calcul la care persoanele asigurate în mod obligatoriu datorează contribuția de asigurări pentru accidente de muncă şi boli profesionale este reprezentată de fondul total de salarii brute lunare realizate[1].

Conform art. 24 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007[2], cotele de contribuție datorate de angajatori, în funcție de clasa de risc, se stabilesc de la 0,4% la 3,6%, aplicate asupra fondului total de salarii brute lunare realizate.

Contribuția de asigurări pentru accidente de muncă şi boli profesionale **nu se aplică** asupra sumelor reprezentând:

a) prestații de asigurări sociale care se suportă din fondurile asigurărilor sociale sau din fondurile angajatorului şi care se plătesc direct de către acesta, potrivit legii;

b) drepturile plătite potrivit dispozițiilor legale în cazul încetării contractelor individuale de muncă, al încetării calității de funcționar public sau de membru cooperator, altele decât cele acordate potrivit legii pentru perioada de preaviz;

c) diurnele de deplasare şi de delegare, indemnizațiile de delegare, detaşare şi transfer, precum şi drepturile de autor;

d) sumele reprezentând participarea salariaților la profit;

e) premii şi alte drepturi exceptate prin legi speciale.

---

[1] Potrivit art. 2 lit. j din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 708 din 17august 2006, **fondul total de salarii brute** reprezintă totalitatea sumelor utilizate de un angajator pentru plata drepturilor salariale sau de natură salarială.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1047 din 29 decembrie 2006.

B). În cea de - a doua situație prevăzută de art. 9 lit. b (cea a asiguraților în mod facultativ conform art. 6, respectiv atunci când raporturile de asigurare se stabilesc asigurați şi asigurător), persoana asigurată, o dată cu încheierea contractului individual de asigurare are obligația de a depune o declarație de venituri şi de a comunica, în termen de 15 zile, asigurătorului orice modificare intervenită cu privire la situația şi statutul ei.

Dreptul la prestațiile şi serviciile de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale se naşte de la data stabilirii raporturilor de asigurare şi încetează o dată cu aceste raporturi.

În cazul bolilor profesionale, declarate în condițiile legii, *în timpul activității profesionale*, dreptul la prestațiile şi serviciile de asigurare se menține şi ulterior încetării raporturilor de muncă/serviciu şi a contractelor individuale de asigurare (art. 15 alin. 1). În cazul bolilor profesionale, declarate în condițiile legii, *ulterior încetării raporturilor de muncă şi a contractelor de asigurare*, dreptul la prestațiile şi serviciile de asigurare se acordă dacă fostul asigurat face dovada, cu acte medicale eliberate conform legii, că boala a fost cauzată de factori profesionali specifici locului de muncă.

Contribuția datorată de persoanele fizice asigurate facultativ este unică, în valoare de 1%, aplicată asupra venitului lunar asigurat, indiferent de activitatea prestată.

6. Prestații şi servicii de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale

Art. 19 din Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale dispune că asiguraţii sistemului de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale au dreptul la următoarele prestații şi servicii:

a) reabilitare medicală şi recuperarea capacității de muncă;

b) reabilitare şi reconversie profesională;

c) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă;

d) indemnizație pentru trecerea temporară în alt loc de muncă şi indemnizație pentru reducerea timpului de muncă;

e) compensații pentru atingerea integrității;

f) despăgubiri în caz de deces;

g) rambursări de cheltuieli.

A). Prestații şi servicii pentru reabilitare medicală şi recuperarea capacității de muncă

Asiguraţii au dreptul la prestaţii medicale pentru reabilitarea stării de sănătate şi recuperarea capacităţii de muncă, în conformitate cu prevederile legale în vigoare (art. 21 din Legea nr. 346/2002).

Asigurătorul are obligaţia de a achita contravaloarea serviciilor medicale acordate până când se realizează:

- restabilirea stării de sănătate sau ameliorarea deficienţelor de sănătate survenite în urma unui risc asigurat;
- prevenirea diminuării ori a pierderii capacităţii de muncă şi a necesităţii de îngrijire permanentă.

Asiguraţii au următoarele drepturi:

a) beneficiază de **tratament medical**, corespunzător leziunilor şi afecţiunilor cauzate prin accidente de muncă sau boli profesionale, după cum urmează: asistenţă medicală de urgenţă la locul accidentului, în mijloacele de transport specializate şi în unităţile spitaliceşti; tratament medical ambulatoriu, analize medicale şi medicamente, prescrise de medic; servicii medicale în spitale sau în unităţi sanitare cu personalitate juridică specializate pentru boli profesionale; tratament de recuperare a capacităţii de muncă în unităţi de specialitate; servicii de chirurgie reparatorie; cure balneoclimaterice (art. 23 alin. 1 din Legea nr. 346/2002).

b) au acces la **programe individuale de recuperare**, stabilite de medicul specialist al asigurătorului, în funcţie de natura şi de diagnosticul bolii (art. 25 alin. 1 din Legea nr. 346/2002).

Programul individual de recuperare poate include tratament balnear, în funcţie de tipul bolii.

Art. 5 alin. 6 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007 stabileşte că, în cursul unui an calendaristic, se poate elibera un singur bilet de tratament balnear sau de odihnă aceluiaşi beneficiar. Biletele de tratament balnear se distribuie asiguraţilor sistemului public de pensii, sistemului de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale şi pensionarilor de către casele teritoriale de pensii.

Dispoziţiile referitoare la reabilitarea medicală şi recuperarea capacităţii de muncă prin programul individual de recuperare şi, posibil, prin tratament balnear, cuprinse în art. 19 lit. a coroborat cu art. 25 din Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale, au fost modificate şi completate prin prevederile art. 18, art. 21 şi art. 22 alin. 2 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile şi indemnizaţiile de asigurări sociale de sănătate, precizându-se că, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor şi recuperării capacităţii de muncă, asiguraţii pot beneficia şi de tratament balnear, în conformitate cu programul individual de recuperare.

Conform art. 21 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, asigurații aflați în incapacitate temporară de muncă pe o perioadă mai mare de 90 de zile consecutive beneficiază de tratament balnear şi de recuperare a capacității de muncă pe baza biletului de trimitere, în condițiile prevăzute în Contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate. Alin. 2 al aceluiaşi articol dispune că tratamentul balnear şi de recuperare a capacității de muncă se desfăşoară în conformitate cu prevederile programului individual de recuperare întocmit de medicul specialist, cu aprobarea medicului expert al asigurărilor sociale, în funcție de natura, stadiul şi prognosticul bolii, structurat pe etape.

În funcție de tipul afecțiunii şi de natura tratamentului, durata tratamentului balnear este de 15 - 21 de zile şi se stabileşte de medicul curant (art. 21 alin. 3 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

Programul individual de recuperare este obligatoriu şi se realizează în unități sanitare specializate aflate în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate.

După fiecare etapă prevăzută în programul individual de recuperare, asigurații sunt supuşi reexaminării medicale. În funcție de rezultatele acesteia, medicul expert al asigurărilor sociale poate propune medicului curant actualizarea programului individual de recuperare sau, după caz, recomandă reluarea activității profesionale ori propune pensionarea de invaliditate (art. 21 alin. 5 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

Plata indemnizațiilor nu se cuvine pentru perioadele în care asiguratul, din motive imputabile lui, nu îşi îndeplineşte obligația de a urma şi de a respecta programul individual de recuperare (art. 21 alin. 6 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

B). Prestații şi servicii pentru reabilitare şi reconversie profesională

Aceste prestații şi servicii se acordă de către asigurător, la solicitarea asiguraților, care, deşi nu şi-au pierdut complet capacitatea de muncă, nu mai pot desfăşura activitatea pentru care s-au calificat, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale (art. 29 din Legea nr. 346/2002).

Asigurătorul preia în sarcina sa cheltuielile pentru următoarele prestații şi servicii de reabilitare şi reconversie profesională:

- cheltuielile privind serviciile medicale şi psihologice pentru aprecierea stării fizice, mentale şi aptitudinale în vederea reconversiei profesionale;
- costul cursurilor de calificare sau de reconversie;

- plata unei indemnizații pe durata cursurilor de calificare şi de reconversie.

Indemnizația pe durata cursurilor de calificare sau de reconversie se acordă lunar şi reprezintă 70% din salariul de bază brut al persoanei asigurate, avut la data survenirii accidentului de muncă sau a bolii profesionale.

Indemnizația se acordă pe durata cursurilor de calificare sau de reconversie cu respectarea următoarelor condiții:

a) persoana asigurată nu beneficiază, pe durata cursurilor de calificare sau de reconversie, de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă sau de pensie de invaliditate gradul III, acordată potrivit legii (art. 31 alin. 2 din Legea nr. 346/2002).

b) persoana asigurată, conform art. 32 din Legea nr. 346/2002, respectă dispozițiile asigurătorului cu privire la:

- instituția la care urmează să se desfăşoare cursul;
- programul de instruire;
- modalitatea de absolvire.

C). Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă

Asigurații beneficiază de o indemnizație pe perioada în care se află în incapacitate temporară de muncă în urma **unui accident de muncă** sau **a unei boli profesionale** (art. 33 alin. 1 din Legea nr. 346/2002).

Dacă incapacitatea temporară de muncă este cauzată de **boli obişnuite** sau **de accidente în afara muncii**, asigurații au dreptul la concedii medicale şi indemnizații, însă nu potrivit Legii nr. 346/2002, ci în condițiile evidențiate de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Cu privire la cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau de o boală profesională trebuie făcute următoarele precizări:

a) în cazul asiguraților în mod obligatoriu, cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă reprezintă 80% din media veniturilor salariale brute realizate în ultimele 6 luni anterioare manifestării riscului (art. 34 alin. 1 din Legea nr. 346/2002);

b) în cazul asiguraților în mod facultativ, cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă reprezintă 80% din media venitului lunar asigurat din ultimele 6 luni anterioare manifestării riscului (art. 34 alin. 2 din Legea nr. 346/2002);

c) cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă în cazul urgențelor medico-chirurgicale este de 100% din media venitului lunar asigurat din ultimele 6 luni anterioare manifestării riscului (art. 34 alin. 3 din Legea nr. 346/2002).

Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă în cazul accidentului de muncă sau al bolii profesionale se suportă în primele 3 zile de incapacitate de către angajator, iar din a 4 - a zi de incapacitate, din contribuția de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale.

Durata de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă este de 180 de zile în interval de un an, socotită din prima zi de concediu medical. În situații temeinic motivate de posibilitatea recuperării medicale şi profesionale a asiguratului, medicul curant poate propune prelungirea concediului medical peste 180 de zile, pentru cel mult 90 de zile (art. 37 alin. 1).

D). Indemnizația pentru trecerea temporară în alt loc de muncă şi indemnizația pentru reducerea timpului de muncă

a) Indemnizația pentru trecerea temporară în alt loc de muncă

Asigurații care, din cauza unei boli profesionale sau unui accident de muncă nu îşi mai pot desfăşura activitatea la locul de muncă anterior manifestării riscului asigurat pot trece temporar în alt loc de muncă (art. 37 alin. 1).

Indemnizația pentru trecerea temporară în alt loc de muncă se acordă în condițiile în care venitul salarial brut lunar realizat de asigurat la noul loc de muncă este inferior mediei veniturilor sale lunare din ultimele 6 luni, calculate de la momentul depistării afecțiunii.

Indemnizația pentru trecerea temporară în alt loc de muncă se acordă la propunerea medicului curant, cu avizul medicului asigurătorului, pentru cel mult 90 de zile într-un an calendaristic, în una sau mai multe etape (art. 42 alin. 1 din Legea nr. 346/2002).

b) Indemnizația pentru reducerea timpului de muncă[1]

[1] În ceea ce priveşte această indemnizație, prevăzută de art. 9 lit. d coroborat cu art. 40 - 41 din Legea nr. 346/2002, trebuie făcută următoarea precizare:

- potrivit art. 2 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, concediile medicale şi indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate la care au dreptul asigurații sunt:
  - concedii medicale şi indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obişnuite sau de accidente în afara muncii;
  - concedii medicale şi indemnizații pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacității de muncă, exclusiv pentru situațiile rezultate ca urmare a unor accidente de muncă sau boli profesionale;
  - concedii medicale şi indemnizații pentru maternitate;

Potrivit art. 19 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, indemnizația pentru reducerea timpului de muncă cu o pătrime din durata normală se acordă persoanelor asigurate care, din motive de sănătate, nu mai pot realiza durata normală de muncă.

Persoanele asigurate în sistemul de asigurări sociale de sănătate au dreptul, pe perioada în care au domiciliul sau reşedința pe teritoriul României, la concedii medicale şi indemnizații de asigurări sociale de sănătate, dacă:

- desfăşoară activități pe bază de contract individual de muncă sau în baza raportului de serviciu;
- desfăşoară activități în funcții elective sau sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperației meşteşugăreşti, ale căror drepturi şi obligații sunt asimilate cu ale persoanelor prevăzute la lit. a.

Indemnizația se acordă, la propunerea medicului curant, cu avizul medicului expert al asigurărilor sociale, pentru cel mult 90 de zile în ultimele 12 luni anterioare primei zile de concediu, în una sau mai multe etape.

E). Compensații pentru atingerea integrității

Au dreptul la o compensație pentru atingerea integrității asigurații care, în urma accidentelor de muncă sau a bolilor profesionale, rămân cu leziuni permanente care produc deficiențe şi reduc capacitatea de muncă între 20 - 50% (art. 43 din Legea nr. 346/2002).

Trăsăturile compensației pentru atingerea integrității sunt următoarele:

a) compensația se acordă la solicitarea persoanei îndreptățite, pe baza deciziei medicului asigurătorului;

---

concedii medicale şi indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav;

concedii medicale şi indemnizații de risc maternal.

Conform art. 18 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor şi recuperării capacității de muncă, asigurații pot beneficia de:

- indemnizație pentru reducerea timpului de muncă;
- concediu şi indemnizație pentru carantină;
- tratament balnear, în conformitate cu programul individual de recuperare.

Aşadar, indemnizația pentru reducerea timpului de muncă este reglementată de art. 2 alin.1 coroborat cu art. 18 lit. a, cu art. 19 alin. 1, 2, 3 şi cu art. 22 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

b) compensația pentru atingerea integrității reprezintă o sumă fixă în bani şi se acordă integral, o singură dată, potrivit art. 45 alin. 1, fără a afecta celelalte drepturi sau indemnizații la care este îndreptățit asiguratul şi nu este luată în baza de calcul pentru determinarea acestor drepturi.

c) cuantumul compensației pentru atingerea integrității se stabileşte, conform art. 45 alin. 2, în funcție de gravitatea leziunii, în limita unui plafon maxim de 12 salarii medii brute.

F). Despăgubiri în caz de deces

În cazul decesului asiguratului, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, beneficiază o despăgubire în caz de deces **o singură persoană,** care poate fi, după caz: soțul supraviețuitor, copilul, părintele, tutorele, curatorul, moştenitorul, în condițiile dreptului comun, sau, **în lipsa acesteia**, persoana care dovedeşte că a suportat cheltuielile ocazionate de deces (art. 46 alin.1 din Legea nr. 346/2002).

Cuantumul despăgubirii în caz de deces este de 4 salarii medii brute pe economie.

Cererea pentru obținerea despăgubirii în caz de deces se depune la sediul asigurătorului, însoțită de actele din care rezultă dreptul solicitantului.

Admiterea sau respingerea cererii se face prin decizie emisă de asigurător în termen de 20 de zile de la data depunerii cererii.

Decizia se comunică în scris solicitantului în termen de 5 zile de la data emiterii ei.

Plata despăgubirii în caz de deces se face în termen de 15 zile de la data comunicării deciziei.

G). Rambursări de cheltuieli

Art. 50 alin. 1 din Legea nr. Lege nr. 346 /2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale prevede că asigurătorul acordă rambursări de cheltuieli în următoarele situații:

a) transportul de urgență, în cazuri temeinic justificate, când salvarea victimei impune utilizarea altor mijloace decât cele uzuale;

b) confecționarea ochelarilor, a aparatelor acustice, a protezelor oculare, în situația în care acestea au fost deteriorate în urma unui accident de muncă soldat cu vătămări corporale;

c) în cazul aplicării dispozitivelor medicale implantabile prin intervenție chirurgicală în vederea recuperării deficiențelor organice, funcționale sau fizice cauzate de accidente de muncă şi boli profesionale.

Costurile suportate de asigurător sunt destinate să asigure recuperarea funcționalității organismului celui asigurat, iar cuantumul acestora se va stabili anual prin decizie a preşedintelui C.N.P.A.S [1].

Capitolul al III - lea: Asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forței de muncă

1. Noțiunea de şomer

[1] Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale reglementează şi unele aspecte ce țin de dreptul muncii, şi anume "Comunicarea şi constatarea accidentelor de muncă şi a bolilor profesionale".

Angajatorii au obligația de a comunica asigurătorului accidentele soldate cu incapacitate de muncă sau cu decesul asiguraților.

Comunicarea trebuie realizată de îndată ce angajatorul a luat cunoştință despre accident.

Obligația privind comunicarea revine şi persoanelor asigurate în mod facultativ, conform art. 6 din Legea nr. 346/2002, sau urmaşilor acestora, în cazul în care accidentul de muncă s-a soldat cu decesul asiguratului.

Conform art. 27 alin. 1 lit.a şi lit. c din Legea nr. 319/2006 a securității şi sănătății în muncă, toate celelalte **evenimente**, care nu sunt urmate de incapacitate de muncă sau de decesul asiguraților, vor fi comunicate de către angajator inspectoratelor teritoriale de muncă, respectiv organelor de urmărire penală, după caz. Art. 5 lit. f din din Legea nr. 319/2006 a securității şi sănătății în muncă defineşte **evenimentul** ca fiind accidentul care a antrenat decesul sau vătămări ale organismului, produs în timpul procesului de muncă ori în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu, situația de persoană dată dispărută sau accidentul de traseu ori de circulație, în condițiile în care au fost implicate persoane angajate, incidentul periculos precum şi cazul susceptibil de boală profesională sau legată de profesiune.

Art. 27 alin. 2 din Legea nr. 319/2006 prevede că orice medic, inclusiv medicul de medicină a muncii aflat într-o relație contractuală cu angajatorul, conform prevederilor legale, va semnala obligatoriu suspiciunea de boală profesională sau legată de profesiune, depistată cu prilejul prestațiilor medicale. Semnalarea prevăzută la alin. 2 se efectuează către autoritatea de sănătate publică teritorială sau a municipiului Bucureşti, de îndată, la constatarea cazului.

Potrivit art. 29 alin. 1 din Legea nr. 319/2006, cercetarea evenimentelor este obligatorie şi se efectuează după cum urmează: **a)** de către angajator, în cazul evenimentelor care au produs incapacitate temporară de muncă; **b)** de către inspectoratele teritoriale de muncă, în cazul evenimentelor care au produs invaliditate evidentă sau confirmată, deces, accidente colective, incidente periculoase, în cazul evenimentelor care au produs incapacitate temporară de muncă lucrătorilor la angajatorii persoane fizice precum şi în situațiile cu persoane date dispărute; **c)** de către Inspecția Muncii, în cazul accidentelor colective, generate de unele evenimente deosebite, precum avariile sau exploziile; **d)** de către autoritățile de sănătate publică teritoriale, respectiv a municipiului Bucureşti, în cazul suspiciunilor de boală profesională şi a bolilor legate de profesiune.

În acord cu prevederile art. 5 pct. IV din Legea nr. 76/2002 privind asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forţei de muncă[2], şomer este persoana care îndeplineşte *cumulativ* următoarele condiţii:

a) este în căutarea unui loc de muncă de la vârsta de minimum 16 ani şi până la îndeplinirea condiţiilor de pensionare;

b) starea de sănătate şi capacităţile fizice şi psihice o fac aptă pentru prestarea unei munci;

c) nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează, din activităţi autorizate potrivit legii, venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe ţară garantat în plată, în vigoare;

d) este disponibilă să înceapă lucrul în perioada imediat următoare, dacă s-ar găsi un loc de muncă.

Rezultatul cercetării evenimentului se va consemna într-un proces-verbal.

În caz de deces al persoanei accidentate ca urmare a unui eveniment, instituţia medico-legală competentă este obligată să înainteze inspectoratului teritorial de muncă, în termen de 7 zile de la data decesului, o copie a raportului de constatare medico-legală.

Asigurătorul verifică modalitatea în care a fost efectuată cercetarea şi decide asupra caracterului de muncă al accidentului urmat de incapacitate temporară de muncă.

În scopul stabilirii caracterului profesional al accidentului urmat de incapacitate temporară de muncă, asigurătorul poate coordona direct cercetarea accidentului, poate efectua o anchetă proprie sau poate evalua dosarul de cercetare întocmit de comisia angajatorului, după caz.

Drepturile de asigurare se acordă astfel:

a) pentru accidente de muncă, în baza procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă, întocmit, potrivit legii, de autoritatea competentă;

b) pentru boli profesionale, în baza formularului de declarare finală a bolii profesionale, întocmit, potrivit legii, de autoritatea competentă.

Până la stabilirea caracterului de muncă al accidentului sau caracterului profesional al bolii, contravaloarea serviciilor medicale acordate va fi suportată din bugetul Fondului naţional unic de asigurări sociale de sănătate, urmând ca decontarea să se realizeze ulterior din contribuţiile de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale, după caz.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 103 din 6 februarie 2002; modificată şi completată prin: Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 124/2002, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 740 din 10 octombrie 2002; Legea nr. 107/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 338 din 19 aprilie 2004; Legea nr. 580/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1214 din 17 decembrie 2004; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 144/2005 publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 969 din 1 noiembrie 2005.

2. Concepte utilizate de Legea nr. 76/2002 privind asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forţei de muncă

I. **angajator** este persoana juridică sau persoana fizică cu sediul, respectiv domiciliul, în România ori sucursala, filiala, agenția, reprezentanța din România a unei persoane juridice străine cu sediul în străinătate, autorizată potrivit legii, care încadrează forță de muncă în condițiile legii;

II. **loc de muncă** - cadrul în care se desfăşoară o activitate din care se obține un venit şi în care se materializează raporturile juridice de muncă sau raporturile juridice de serviciu;

III. **persoană în căutarea unui loc de muncă** - persoana care face demersuri pentru a-şi găsi un loc de muncă, prin mijloace proprii sau prin înregistrare la agenția pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, reşedința ori la alt furnizor de servicii de ocupare, acreditat în condițiile legii;

IV. **şomer înregistrat** - persoana care îndeplineşte cumulativ condițiile prevăzute la pct. IV şi se înregistrează la agenția pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, reşedința ori la alt furnizor de servicii de ocupare, care funcționează în condițiile prevăzute de lege, în vederea obținerii unui loc de muncă.

V. **stagiu de cotizare** - perioada în care s-a plătit contribuția de asigurări pentru şomaj atât de către asigurat, cât şi de angajator sau, după caz, numai de către asigurat;

VI. **asigurat** - persoana fizică care realizează venituri, potrivit legii, şi este asigurată pentru riscul pierderii locului de muncă, prin plata contribuției de asigurări pentru şomaj;

VII. **indemnizație de şomaj** - o compensație parțială a veniturilor asiguratului ca urmare a pierderii locului de muncă sau a veniturilor absolvenților instituțiilor de învățământ şi militarilor care au efectuat stagiul militar şi care nu s-au putut încadra în muncă.

3. Beneficiarii sistemului asigurărilor pentru şomaj

Art. 16 din Legea nr. 76/2002 privind asigurările pentru şomaj şi stimularea ocupării forței de muncă prevede că beneficiari ai asigurărilor pentru şomaj sunt persoanele în căutarea unui loc de muncă, aflate în una dintre următoarele situații:

a) au devenit şomeri în sensul prevederilor art. 5 pct. IV lit. c, respectiv nu au loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează, din activități autorizate potrivit legii, venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată;

b) nu au putut ocupa loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățământ sau după satisfacerea stagiului militar;

c) ocupă un loc de muncă şi, din diferite motive, doresc schimbarea acestuia;

d) au obținut statutul de refugiat sau altă formă de protecție internațională, conform legii;

e) cetățeni străini sau apatrizi care au fost încadrați în muncă sau au realizat venituri în România, conform legii;

f) nu au putut ocupa loc de muncă după repatriere sau după eliberarea din detenție.

Beneficiarii de indemnizație de şomaj sunt asigurați în sistemul asigurărilor sociale de stat şi în sistemul asigurărilor sociale de sănătate şi beneficiază de toate drepturile prevăzute de lege pentru asigurații acestor sisteme (art. 48 alin. 1 din Legea nr. 76/2002).

4. Categorii de asigurați

În acord cu dispozițiile art. 18 alin. 2 din Legea nr. 76/2002, asigurații în sistemul asigurărilor pentru şomaj sunt următoarele categorii de persoane fizice:

a) cetățenii români care sunt încadrați în muncă sau realizează venituri în România, în condițiile legii, cu excepția persoanelor care au calitatea de pensionari;

b) cetățeni români care lucrează în străinătate, în condițiile legii;

c)cetățeni străini sau apatrizi care, în perioada în care au domiciliul sau reşedința în România, sunt încadrați în muncă sau realizează venituri, în condițiile legii.

În sistemul asigurărilor pentru şomaj, persoanele fizice pot fi asigurate obligatoriu sau facultativ.

A). Potrivit art. 19 din Legea nr. 76/2002, în sistemul asigurărilor pentru şomaj sunt asigurate **obligatoriu**, prin efectul legii:

a) persoanele care desfăşoară activități pe bază de contract individual de muncă sau pe bază de contract de muncă temporară, în condițiile legii, cu excepția persoanelor care au calitatea de pensionari;

b) funcționarii publici şi alte persoane care desfăşoară activități pe baza actului de numire;

c) persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcții elective sau care sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului;

d) militarii angajați pe bază de contract;

e) persoanele care au raport de muncă în calitate de membru cooperator;

f) alte persoane care realizează venituri din activități desfăşurate potrivit legii şi care nu se regăsesc în una dintre situațiile prevăzute la lit. a-e.

Angajatorii la care îşi desfăşoară activitatea pesoanele prevăzute la art. 19 sunt obligaţi să depună, până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei pentru care se datorează drepturile salariale şi/sau veniturile de natura acestora, la agenţia pentru ocuparea forţei de muncă în a cărei rază teritorială îşi au sediul sau domiciliul, declaraţia lunară privind evidenţa nominală a asiguraţilor şi a obligaţiilor de plată la bugetul asigurărilor pentru şomaj.

Termenul de depunere a declaraţiei lunare privind evidenţa nominală a asiguraţilor şi a obligaţiilor de plată la bugetul asigurărilor pentru şomaj constituie şi termen de plată (art. 31 alin. 1 din Legea nr. 76/2002). În caz de neplată a contribuţiilor datorate la bugetul asigurărilor pentru şomaj, se aplică reglementările legale privind executarea creanţelor bugetare.

Conform art. 26 din Legea nr. 76/2002 coroborat cu art. 23 alin. 1 lit. a din Legea nr. 487/2006 a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2007, **angajatorii au obligaţia de a plăti lunar o contribuţie la bugetul asigurărilor pentru şomaj,** în cotă de 2%, aplicată asupra fondului total de salarii brute lunare realizate de persoanele asigurate obligatoriu, prin efectul legii. Art. 7 alin. 2 din Legea nr. 200/2006 privind constituirea şi utilizarea fondului de garantare pentru plata creanţelor salariale[1] dispune că de la data intrării în vigoare a acestei legi, respectiv 1 ianuarie 2007, cota contribuţiei datorate la bugetul asigurărilor pentru şomaj de către angajatorii care au obligaţia de a plăti lunar o contribuţie la Fondul de garantare, în cotă de 0,25% aplicată asupra fondului total de salarii brute lunare realizate de salariaţi, se diminuează cu 0,25 puncte procentuale[2]. Art. 3 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 200/2006 privind constituirea şi utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanţelor salariale prevede că diminuarea cotei de contribuţie, prevăzută la art. 7 alin. 2 din Legea nr. 200/2006, **nu se aplică** contribuţiei datorate de către angajatori la bugetul asigurărilor pentru şomaj, aferentă următoarelor categorii de persoane asigurate obligatoriu, prin efectul legii, în sistemul asigurărilor pentru şomaj:

---

[1] Publicată în "Monitorul oficial al României", partea I, nr. 453 din 25 mai 2006.

[2] Conform art. 1 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 200/2006 privind constituirea şi utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanţelor salariale (publicată în "Monitorul oficial al României", partea I, nr. 1038 din 28 decembrie 2006, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1850/2006, publicată în "Monitorul oficial al României", partea I, nr. 1038 din 28 decembrie 2006), cota contribuţiei la Fondul de garantare pentru plata creanţelor salariale datorată de angajatori se aplică asupra fondului total de salarii brute lunare realizate de salariaţii **încadraţi în temeiul unui contract individual de muncă încheiat pentru normă întreagă** sau **cu timp parţial** sau **a unui contract de muncă la domiciliu**, **de muncă temporară** sau **de ucenicie la locul de muncă**, indiferent de durata acestora.

a) funcţionari publici şi alte categorii persoane care desfăşoară activităţi pe baza actului administrativ de numire;

b) persoane care îşi desfăşoară activitatea în funcţii elective sau care sunt numite în cadrul autorităţii executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului;

c) soldaţi şi gradaţi voluntari;

d) persoane care au raport de muncă în calitate de membru cooperator;

e) alte persoane care realizează venituri din activităţi desfăşurate potrivit legii şi care nu se regăsesc în una dintre situaţiile prevăzute la lit. a - d sau la art. 1 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 200/2006 privind constituirea şi utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanţelor salariale, respectiv nu au calitatea de salariaţii încadraţi în temeiul unui contract individual de muncă încheiat pentru normă întreagă sau cu timp parţial sau a unui contract de muncă la domiciliu, de muncă temporară sau de ucenicie la locul de muncă, indiferent de durata acestora.

Şi asiguraţii au obligaţia să plătească contribuţiile de asigurări pentru şomaj şi, corelativ, dreptul să beneficieze de indemnizaţia de şomaj. Angajatorii au obligaţia de a reţine şi de a vira lunar **contribuţia individuală** la bugetul asigurărilor pentru şomaj, în cotă de 1%, aplicată asupra salariului de bază lunar brut, **pentru asiguraţii prevăzuţi la art. 19 lit. a - d** sau, după caz, **pentru asiguraţii prevăzuţi la art. 19 lit. e,** asupra veniturilor brute lunare realizate. Aceste prevederi nu se aplică pe perioada în care raporturile de muncă sau de serviciu ale persoanelor asigurate obligatoriu, prin efectul legii, prevăzute la art. 19, sunt suspendate potrivit legii, cu excepţia perioadei de incapacitate temporară de muncă, dacă aceasta nu depăşeşte 30 de zile.

B). Asigurările facultative:

Conform art. 20 din Legea nr. 76/2002, se pot asigura în sistemul asigurărilor pentru şomaj, pe baza unui contract de asigurare, următoarele persoane:

a) asociat unic, asociaţi;

b) administratori care au încheiat contracte potrivit legii;

c) persoane autorizate să desfăşoare activităţi independente;

d) membri ai asociaţiei familiale;

e) cetăţeni români care lucrează în străinătate, conform legii;

f) alte persoane care realizează venituri din activități desfăşurate potrivit legii şi care nu se regăsesc în una dintre situațiile prevăzute la lit. a - e.

Persoanele asigurate în mod facultativ pot încheia contract de asigurare pentru şomaj cu agenția pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază teritorială îşi au domiciliul sau, după caz, reşedința, dacă au cel puțin vârsta de 18 ani şi sunt asigurate în sistemul public de pensii şi în sistemul asigurărilor sociale de sănătate (art. 22 alin. 1 din Legea nr. 76/2002).

Venitul lunar pentru care persoanele prevăzute la art. 20 se asigură în mod facultativ nu poate fi mai mic decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată.

Persoanele asigurate în baza contractului de asigurare pentru şomaj, prevăzute la art. 20 din Legea nr. 76/2002, au obligația de a plăti lunar o contribuție la bugetul asigurărilor pentru şomaj, în cotă de 3,25%, aplicată asupra venitului lunar declarat în contractul de asigurare pentru şomaj (conform art. 28 din Legea nr. 76/2002 coroborat cu art. 23 alin. 1 lit. c din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007).

5. Indemnizația de şomaj

5.1. Noțiune

Indemnizația de şomaj reprezintă o compensație parțială a veniturilor asiguratului ca urmare a pierderii locului de muncă sau a veniturilor absolvenților instituțiilor de învățământ şi militarilor care au efectuat stagiul militar şi nu s-au putut încadra în muncă.

Indemnizația de şomaj se acordă şomerilor la cerere, pe perioade stabilite diferențiat, în funcție de stagiul de cotizare, după cum urmează:

a) 6 luni, pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin un an;

b) 9 luni, pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin 5 ani;

c) 12 luni, pentru persoanele cu un stagiu de cotizare mai mare de 10 ani.

5.2. Persoane care beneficiază de indemnizația de şomaj

Potrivit art. 17 alin. 1, în vederea stabilirii dreptului de indemnizație de şomaj, şomerii prevăzuți la art. 16 lit. a, adică cei care nu au un loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată în vigoare, sunt persoanele care se pot găsi în una dintre următoarele situații:

a) le-a încetat contractul individual de muncă sau contractul de muncă temporară din motive neimputabile lor;

b) le-au încetat raporturile de serviciu din motive neimputabile lor;

c) le-a încetat mandatul pentru care au fost numiți sau aleşi, dacă anterior nu au fost încadrați în muncă sau dacă reluarea activității nu mai este posibilă din cauza încetării definitive a activității angajatorului;

d) a expirat durata pentru care militarii au fost angajați pe bază de contract sau li s-a desfăcut contractul din motive neimputabile lor;

e) le-a încetat raportul de muncă în calitate de membru cooperator, din motive neimputabile lor;

f) au încheiat contract de asigurare pentru şomaj şi nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată[1] ce li s-ar fi cuvenit potrivit legii;

g) au încetat activitatea ca urmare a pensionării pentru invaliditate şi care, ulterior, au redobândit capacitatea de muncă şi nu au reuşit să se încadreze în muncă;

h) le-au încetat raporturile de muncă sau de serviciu din motive neimputabile lor, în perioada de suspendare a acestora, potrivit legii

j) reintegrarea în muncă, dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă, nu mai este posibilă la unitățile la care au fost încadrate în muncă anterior, din cauza încetării definitive a activității, sau la unitățile care au preluat patrimoniul acestora;

k) le-a încetat activitatea desfăşurată exclusiv pe baza convenției civile.

Potrivit art. 17 alin. 2, au dreptul la indemnizația de şomaj şi persoane asimilate şomerilor, respectiv cele care nu au putut ocupa loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățământ sau după satisfacerea stagiului militar dacă îndeplinesc următoarele condiții:

a) sunt absolvenți ai instituțiilor de învățământ, în vârstă de minimum 16 ani, care într-o perioadă de 60 de zile de la absolvire nu au reuşit să se încadreze în muncă potrivit pregătirii profesionale;

b) sunt absolvenți ai şcolilor speciale pentru persoane cu handicap în vârstă de minimum 16 ani, care nu au reuşit să se încadreze în muncă potrivit pregătirii profesionale;

---

[1] Potrivit pct. 30 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 144/2005, în cuprinsul legii, sintagmele "salariul de bază minim brut pe țară" şi "salariul minim brut pe țară" se înlocuiesc cu sintagma "salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată", iar sintagma "venituri mai mici decât indemnizația de şomaj" se înlocuieşte cu sintagma "venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată".

c) sunt persoane care, înainte de efectuarea stagiului militar, nu au fost încadrate în muncă şi care într-o perioadă de 30 de zile de la data lăsării la vatră nu s-au putut încadra în muncă.

5.3. Persoane care nu beneficiază de indemnizația de şomaj

A). Conform art. 42 alin. 1 din Legea nr. 76/2002, nu beneficiază de indemnizație de şomaj persoanele care, la data solicitării dreptului, refuză un loc de muncă potrivit pregătirii sau nivelului studiilor, situat la o distanță de cel mult 50 km de localitatea de domiciliu, sau refuză participarea la servicii pentru stimularea ocupării şi de formare profesională oferite de agențiile pentru ocuparea forței de muncă.

Art. 44 lit. d prevede că în caz de refuz nejustificat de a se încadra conform pregătirii sau nivelului studiilor într-un loc de muncă situat la o distanță de cel mult 50 km de localitatea de domiciliu intervine încetarea plății indemnizațiilor de şomaj acordate beneficiarilor.

B). Nu beneficiază de indemnizație de şomaj absolvenții care, la data solicitării dreptului, urmează o formă de învățământ.

5.4. Condiții pentru naşterea dreptului la indemnizația de şomaj

A). Condiții care trebuie îndeplinite de către şomeri:

Potrivit art. 34 alin. 1, şomerii prevăzuți la art. 17 alin. 1 beneficiază de indemnizație de şomaj dacă îndeplinesc *cumulativ* următoarele condiții:

a) au un stagiu de cotizare de minimum 12 luni în ultimele 24 de luni premergătoare datei înregistrării cererii;

b) nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât indemnizația de şomaj;

c) nu îndeplinesc condițiile de pensionare, conform legii;

d) sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă în a căror rază teritorială îşi au domiciliul sau, după caz, reşedința, dacă au avut ultimul loc de muncă ori au realizat venituri în acea localitate.

La stabilirea perioadei de 24 de luni, prevăzută la alin. 1 lit. a, nu se iau în calcul:

a) perioada de suspendare a raporturilor de muncă sau de serviciu, cu excepția perioadei de incapacitate temporară de muncă, dacă aceasta nu depăşeşte 30 de zile;

b) perioada de pensionare pentru invaliditate, dacă aceasta nu depăşeşte 12 luni, pentru persoanele prevăzute la art. 17 alin. 1 lit. g (adică cei care au încetat activitatea ca urmare a pensionării pentru

invaliditate şi care, ulterior, au redobândit capacitatea de muncă şi nu au reuşit să se încadreze în muncă);

c) perioada cuprinsă între data suspendării raporturilor de muncă sau de serviciu şi data încetării motivului pentru care acestea au fost suspendate, pentru persoanele prevăzute la art. 17 alin. 1 lit. h (adică cei cărora le-au încetat raporturile de muncă sau de serviciu din motive neimputabile lor, în perioada de suspendare a acestora, potrivit legii);

d) perioada cuprinsă între data încetării raporturilor de muncă sau de serviciu şi data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de reintegrare în muncă, dacă această perioadă nu depăşeşte 12 luni, pentru persoanele prevăzute la art. 17 alin. 1 lit. j (adică cei pentru care reintegrarea în muncă, dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă, nu mai este posibilă la unitățile la care au fost încadrate în muncă anterior, din cauza încetării definitive a activității, sau la unitățile care au preluat patrimoniul acestora).

Constituie stagiu de cotizare perioadele în care angajații sau, după caz, angajatorii au plătit contribuții de asigurări pentru şomaj în sistemul asigurărilor pentru şomaj din România precum şi în alte țări, în condițiile stabilite prin acordurile şi convențiile internaționale la care România este parte.

Drepturile cuvenite în sistemul asigurărilor pentru şomaj din România se pot transfera în țările în care asigurații îşi stabilesc domiciliul sau reşedința, în condițiile reglementate prin acordurile şi convențiile internaționale la care România este parte.

Constituie stagiu de cotizare şi perioadele în care angajatorul nu a plătit contribuția la bugetul asigurărilor pentru şomaj şi se află în procedură de executare silită, reorganizare judiciară, faliment, închidere operațională, dizolvare, lichidare, administrare specială sau nu şi-a achitat contribuțiile datorită unor situații de forță majoră.

B). Condiții care trebuie îndeplinite de către persoanele asimilate şomerilor:

Potrivit art. 34 alin. 3, persoanele asimilate şomerilor beneficiază de indemnizații de şomaj dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă în a căror rază teritorială îşi au domiciliul;

b) nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât indemnizația de şomaj;

c) nu îndeplinesc condițiile de pensionare, conform legii.

Pentru persoanele care au avut raporturile de muncă sau de serviciu suspendate, cu excepția suspendării pentru incapacitate temporară de muncă, dacă aceasta nu depăşeşte 30 de zile, stagiul minim de cotizare se realizează prin cumularea perioadei de asigurare realizată înainte de suspendare cu perioada de asigurare realizată după reluarea activității.

6. Cuantumul indemnizației de şomaj

Conform art. 39 alin. 2, indemnizația de şomaj este o sumă acordată lunar şi în mod diferențiat, în funcție de stagiul de cotizare, după cum urmează:

a) 75% din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin un an;

b) suma prevăzută la lit. a la care se adaugă o sumă calculată prin aplicarea asupra mediei salariului de bază lunar brut pe ultimele 12 luni de stagiu de cotizare, a unei cote procentuale diferențiate în funcție de stagiul de cotizare.

Conform alin. 3 al aceluiaşi articol, cotele procentuale diferențiate în funcție de stagiul de cotizare sunt:

a) 3% pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin 3 ani;

b) 5% pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin 5 ani;

c) 7% pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin 10 ani;

d) 10% pentru persoanele cu un stagiu de cotizare de cel puțin 20 de ani.

Pentru persoanele care au fost asigurate în baza unui contract de asigurare pentru şomaj, la determinarea sumei calculate prin aplicarea unei cote procentuale diferențiate în funcție de stagiul de cotizare, prevăzute la art. 39 alin. 2 lit. b, se va avea în vedere venitul lunar declarat în contractul de asigurare pentru şomaj.

În ceea ce priveşte persoanele asimilate şomerilor, indemnizația de şomaj se acordă pe o perioadă de 6 luni şi este o sumă fixă, neimpozabilă, lunară, al cărei cuantum reprezintă 50% din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată în vigoare.

Indemnizația de şomaj se plăteşte titularului ori mandatarului acestuia stabilit prin procură specială (art. 125 din Legea nr. 76/2002).

Cererile pentru acordarea indemnizației de şomaj precum şi toate actele procedurale în legătură cu stabilirea acestui drept sunt scutite de orice fel de taxă de timbru.

Indemnizația de şomaj se reactualizează ori de câte ori se modifică salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată.

7. Obligațiile persoanelor care beneficiază de indemnizația de şomaj

Art. 41 alin. 1 din Legea nr. 76/2002 stabileşte că persoanele care beneficiază de indemnizație de şomaj au următoarele obligații:

a) să se prezinte lunar, pe baza programării sau ori de câte ori sunt solicitate, la agenția pentru ocuparea forței de muncă la care sunt înregistrate, pentru a primi sprijin în vederea încadrării în muncă;

b) să comunice în termen de 3 zile agenției pentru ocuparea forței de muncă la care sunt înregistrate orice modificare a condițiilor care au condus la acordarea drepturilor;

c) să participe la serviciile pentru stimularea ocupării şi de formare profesională oferite de agenția pentru ocuparea forței de muncă la care sunt înregistrate;

d) să caute activ un loc de muncă.

De asemenea, şi angajatorii care au încadrat în muncă, conform legii, persoane din rândul beneficiarilor de indemnizații de şomaj au obligația de a anunța în termen de 3 zile agențiile pentru ocuparea forței de muncă la care aceştia au fost înregistrați. Această obligație revine şi caselor teritoriale de pensii care au stabilit şi au pus în plată pensiile cuvenite beneficiarilor de indemnizație de şomaj.

8. Suspendarea plății indemnizației de şomaj

Suspendarea plății indemnizațiilor de şomaj acordate beneficiarilor are loc, în condițiile prevăzute de art. 45 alin. 1, după cum urmează:

a) la data la care nu şi-a îndeplinit obligația de a se prezenta lunar, pe baza programării sau ori de câte ori sunt solicitate, la agenția pentru ocuparea forței de muncă la care sunt înregistrate, pentru a primi sprijin în vederea încadrării în muncă;

b) pe perioada îndeplinirii obligațiilor militare;

c) la data încadrării în muncă, conform legii, pe o perioadă de cel mult 12 luni;

d) la data plecării din țară pe o perioadă mai mică de 3 luni, la cererea persoanei;

e) pe perioada în care este arestat preventiv sau pentru executarea unei pedepse privative de libertate de până la 12 luni;

f) la data pensionării pentru invaliditate;

g) pe perioada acordării indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, a indemnizației de maternitate şi a indemnizației pentru creşterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani, respectiv de 3 ani în cazul copilului cu handicap;

h) pe perioada incapacității temporare de muncă mai mare de 3 zile datorită accidentelor survenite în perioada cursurilor de calificare, recalificare, perfecționare sau, după caz, a altor forme de pregătire profesională, în timpul şi din cauza practicii profesionale;

i) pe perioada acordării plăților compensatorii, potrivit legii.

Repunerea în plată, după suspendarea pentru neîndeplinirea obligației de a se prezenta lunar, pe baza programării sau ori de câte ori sunt solicitate, la agenția pentru ocuparea forţei de se face de la data depunerii cererii beneficiarului, dar nu mai târziu de 60 de zile calendaristice de la data suspendării.

Repunerea în plată, după suspendarea în celelalte cazuri se face de la data depunerii cererii beneficiarului, dar nu mai târziu de 30 de zile calendaristice de la data încetării situației care a condus la suspendare.

9. Încetarea plății indemnizației de şomaj

Art. 44 dispune că încetarea plății indemnizațiilor de şomaj acordate beneficiarilor are loc după cum urmează:

a) la data încadrării în muncă, conform legii, pentru o perioadă mai mare de 12 luni;

b) la data când realizează, din activități autorizate potrivit legii, venituri lunare mai mari decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată;

c) la 90 de zile de la data emiterii autorizației de funcționare pentru a desfăşura activități independente sau a certificatului de înmatriculare, conform legii, dacă realizează venituri lunare mai mari decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată;

d) la data refuzului nejustificat de a se încadra conform pregătirii sau nivelului studiilor într-un loc de muncă situat la o distanță de cel mult 50 km de localitatea de domiciliu;

e) la data refuzului nejustificat de a participa la servicii pentru stimularea ocupării şi de formare profesională sau la data întreruperii acestora din motive imputabile persoanei;

f) dacă perioada de pensionare pentru invaliditate depăşeşte 12 luni;

g) la data îndeplinirii condițiilor de pensionare pentru limită de vârstă, de la data solicitării pensiei anticipate sau la data când pensia de invaliditate devine nerevizuibilă;

h) la data plecării în străinătate a beneficiarului pentru o perioadă mai mare de 3 luni;

i) la data începerii executării unei pedepse privative de libertate pentru o perioadă mai mare de 12 luni ;

j) în cazul decesului beneficiarului;

k) la expirarea termenelor de 60 de zile calendaristice, respectiv 30 de zile calendaristice prevăzute pentru depunerea cererii în vederea reluării plății indemnizației de şomaj, după suspendare;

l) la expirarea termenelor prevăzute la art. 39 alin. 1 şi la art. 40 alin. 1, respectiv la expirarea perioadelor pentru care se acordă indemnizația de şomaj;

m) la data admiterii într-o formă de învățământ, în cazul persoanelor asimilate şomerilor, prevăzute la art. 17 alin. 2 lit. a şi b[1], respectiv în cazul absolvenților instituțiilor de învățământ în vârstă de minimum 16 ani şi absolvenților şcolilor speciale pentru persoanele cu handicap.

10. Recuperarea sumelor plătite fără temei legal

Sumele plătite fără temei legal, cu titlu de indemnizație de şomaj, precum şi debitele create în condițiile legii se recuperează de la persoanele care le-au primit în mod necuvenit, pe baza deciziilor emise de agențiile pentru ocuparea forței de muncă, care constituie titluri executorii (art. 47 alin. 1).

Sumele încasate necuvenit cu titlu de indemnizație de şomaj se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție legal.

Sumele rămase nerecuperate de la beneficiarii decedați nu se mai urmăresc.

11. Creşterea şanselor de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă are ca atribuție şi crearea unui mediu corespunzător creşterii şanselor de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în principal, prin:

---

[1] Această literă a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 217/2003, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 425 din 17iunie 2003.

În motivarea excepției, Curtea Constituțională a explicat că, de altfel, această dispoziție apare ca fiind potrivnică şi scopului declarat al Legii nr. 76/2002, care prevede, în art. 3 lit. b şi e că are drept obiectiv "încadrarea sau reîncadrarea în muncă a persoanelor în căutarea unui loc de muncă" şi "stimularea şomerilor în vederea ocupării unui loc de muncă", iar în cap. V, denumit "Măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă", se stabileşte că formarea şi perfecționarea profesională reprezintă una dintre prioritățile politicii de combatere a şomajului.

a) informarea şi consilierea profesională;

b) medierea muncii;

c) formarea profesională;

d) consultanță şi asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri;

e) completarea veniturilor salariale ale angajaților;

f) stimularea mobilității forței de muncă.

Nu toate aceste probleme fac parte din dreptul securității sociale, însă având în vedere faptul că se află în strânsă corelație cu regimul juridic aplicabil şomerilor în cele ce urmează le vom prezenta concis.

Creşterea şanselor de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se poate realiza de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă şi prin promovarea unor programe speciale în parteneriat cu alte persoane juridice de drept public sau privat.

Măsurile care vizează creşterea şanselor de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, prevăzute la alin. 1 lit. a - d se pot realiza şi contra cost de către furnizori de servicii din sectorul public sau privat acreditați şi/sau autorizați în condițiile legii.

11.1. Informarea şi consilierea profesională

Art. 58 alin. 1 dispune că informarea şi consilierea profesională constituie un ansamblu de servicii acordate în mod gratuit persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă care au ca scop:

a) furnizarea de informații privind piața muncii şi evoluția ocupațiilor;

b) evaluarea şi autoevaluarea personalității în vederea orientării profesionale;

c) dezvoltarea abilității şi încrederii în sine a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în vederea luării de către acestea a deciziei privind propria carieră;

d) instruirea în metode şi tehnici de căutare a unui loc de muncă.

Informarea şi consilierea profesională se realizează de centre specializate, organizate în cadrul agențiilor pentru ocuparea forței de muncă, precum şi de alte centre şi furnizori de servicii din sectorul public sau privat, acreditați, care încheie cu agențiile pentru ocuparea forței de muncă contracte, în condițiile legii.

11.2. Medierea muncii

Medierea muncii este activitatea prin care se realizează punerea în legătură a angajatorilor cu persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă în vederea stabilirii de raporturi de muncă sau de serviciu (art. 59 alin. 1 din Legea nr. 76/2002).

Agenţiile pentru ocuparea forţei de muncă au obligaţia de a identifica locurile de muncă vacante la angajatori şi a le face cunoscute persoanelor în căutarea unui loc de muncă.

Serviciile de mediere pentru persoanele în căutarea unui loc de muncă se acordă gratuit de către agenţiile pentru ocuparea forţei de muncă şi constau în:

a) informaţii privind locurile de muncă vacante şi condiţiile de ocupare a acestora prin publicarea, afişarea, organizarea de burse ale locurilor de muncă;

b) mediere electronică având ca scop punerea automată în corespondenţă a cererilor şi ofertelor de locuri de muncă prin intermediul tehnicii de calcul;

c) preselecţia candidaţilor corespunzător cerinţelor locurilor de muncă oferite şi în concordanţă cu pregătirea, aptitudinile, experienţa şi cu interesele acestora.

În vederea realizării măsurilor pentru stimularea ocupării forţei de muncă, agenţiile pentru ocuparea forţei de muncă au obligaţia de a întocmi, pentru fiecare persoană în căutarea unui loc de muncă, planul individual de mediere.

Pentru şomerii care beneficiază de indemnizaţii de şomaj în condiţiile legale, participarea la serviciile de mediere la solicitarea agenţiilor pentru ocuparea forţei de muncă la care sunt înregistraţi este obligatorie.

Şomerii care nu beneficiază de indemnizaţii de şomaj trebuie să depună o cerere la agenţiile pentru ocuparea forţei de muncă pentru a fi luaţi în evidenţă în vederea medierii şi, în cazul neîncadrării în muncă, să reînnoiască cererea la 6 luni.

De servicii de mediere gratuite beneficiază, la cerere, şi persoanele prevăzute la art. 16 lit. c - f[1].

---

[1] Potrivit art. 16, beneficiarii prevederilor Legii nr. 76/2002 sunt persoanele în căutarea unui loc de muncă, aflate în una dintre următoarele situaţii:

a) au devenit şomeri în sensul prevederilor art. 5 pct. IV lit c;

b) nu au putut ocupa loc de muncă după absolvirea unei instituţii de învăţământ sau după satisfacerea stagiului militar;

c) ocupă un loc de muncă şi, din diferite motive, doresc schimbarea acestuia;

d) au obţinut statutul de refugiat sau altă formă de protecţie internaţională, conform legii;

e) cetăţeni străini sau apatrizi care au fost încadraţi în muncă sau au realizat venituri în România, conform legii;

f) nu au putut ocupa loc de muncă după repatriere sau după eliberarea din detenţie.

Medierea muncii se poate realiza şi contra cost de către furnizori de servicii specializate, din sectorul public sau privat, acreditați de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

11.3. Formarea profesională

Formele prin care se realizează formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă sunt: cursuri, stagii de practică şi specializare, precum şi alte forme, în condițiile legii.

Activitatea de formare profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se desfăşoară pe baza planului național de formare profesională elaborat anual de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Persoanele care nu au un loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată; persoanele care nu au putut ocupa loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățământ sau după satisfacerea stagiului militar; cele care au obținut statutul de refugiat sau altă formă de protecție internațională, conform legii; cetățeni străini sau apatrizi care au fost încadrați în muncă sau au realizat venituri în România, conform legii; persoanele care nu au putut ocupa loc de muncă după repatriere sau după eliberarea din detenție precum şi persoanele care desfăşoară activități în mediul rural şi nu realizează venituri lunare sau realizează venituri lunare mai mici decât indemnizația de şomaj şi care sunt înregistrate la agențiile pentru ocuparea forței de muncă beneficiază în mod gratuit de servicii de formare profesională, o singură dată, pentru fiecare perioadă în care se află în căutarea unui loc de muncă

Serviciile de formare profesională se asigură gratuit, la cererea persoanelor angajate, cu acordul angajatorului sau la cererea angajatorului şi pentru persoanele aflate în următoarele situații:

a) au reluat activitatea ca urmare a încetării concediului pentru creşterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani, respectiv 3 ani în cazul copilului cu handicap;

b) au reluat activitatea după satisfacerea stagiului militar;

c) au reluat activitatea ca urmare a recuperării capacității de muncă după pensionarea pentru invaliditate.

Aceste prevederi se aplică în cazul în care cererea este formulată în termen de 12 luni de la data reluării activității persoanelor, o singură dată pentru fiecare situație.

11.4. Consultanță şi asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri

Consultanța şi asistența pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri se acordă, la cerere, persoanelor în căutarea unui loc de muncă, sub formă de servicii juridice, de marketing, financiare, metode şi tehnici eficiente de management şi alte servicii de consultanță (art. 71 alin. 1 din Legea nr. 76/2002).

Serviciile pot fi realizate de agențiile pentru ocuparea forței de muncă sau, după caz, de firme private, organizații profesionale, fundații şi asociații specializate în aceste domenii, cu care agențiile încheie contracte în condițiile legii.

Aceste servicii se acordă gratuit:

a) persoanelor prevăzute la art. 16, respectiv cele care nu au un loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată; nu au putut ocupa loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățământ sau după satisfacerea stagiului militar; ocupă un loc de muncă şi, din diferite motive, doresc schimbarea acestuia; au obținut statutul de refugiat sau altă formă de protecție internațională, conform legii; cetățeni străini sau apatrizi care au fost încadrați în muncă sau au realizat venituri în România, conform legii; nu au putut ocupa loc de muncă după repatriere sau după eliberarea din detenție, *o singură dată*, pentru fiecare perioadă în care se află în căutarea unui loc de muncă;

b) persoanelor care au calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor pentru şomaj, o singură dată, pentru fiecare perioadă în care au calitatea de asigurat;

c) studenților care solicită acordarea de credite cu dobândă avantajoasă din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în condițiile prezentei legi.

11.5. Completarea veniturilor salariale ale angajaților

Persoanele prevăzute la art. 17 alin. 1 şi alin. 2 lit. c cărora li s-a stabilit dreptul la indemnizația de şomaj potrivit legii şi care se angajează pentru program normal de lucru, conform prevederilor legale în vigoare, şi, ca urmare a angajării, le încetează plata indemnizației de şomaj beneficiază, din momentul angajării până la sfârşitul perioadei pentru care erau îndreptățite să primească indemnizația de şomaj, de o sumă lunară, acordată din bugetul asigurărilor pentru şomaj, reprezentând 30% din cuantumul indemnizației de şomaj, stabilită şi, după caz, reactualizată conform legii (art. 72 alin. 1).

Pot beneficia de această sumă lunară, cei care se angajează în baza unui contract individual de muncă, încheiat pe durată nedeterminată sau determinată, dar numai cu program normal de muncă, conform prevederilor legale în vigoare[1], aşadar fiind exclus un program de lucru cu timp parțial.

Nu beneficiază de această sumă persoanele care se încadrează la angajatori cu care au fost în raporturi de muncă sau de serviciu în ultimii 2 ani precum şi persoanele pentru care plata indemnizației de şomaj a fost suspendată ca urmare a încadrării în muncă pe o perioadă de cel mult 12 luni, iar ulterior, ca urmare a schimbării duratei contractului individual de muncă, plata indemnizației de şomaj încetează ca urmare a încadrării în muncă pentru o perioadă mai mare de 12 luni.

Aceste persoane beneficiază de această sumă şi în situația în care, în perioada pentru care au dreptul la indemnizația de şomaj le încetează raportul de muncă sau de serviciu la primul angajator şi se încadrează la un alt angajator.

Absolvenții instituțiilor de învățământ şi absolvenții şcolilor speciale, în vârstă de minimum 16 ani, înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, în situația în care se angajează cu program normal de lucru, pentru o perioadă mai mare de 12 luni beneficiază din bugetul asigurărilor pentru şomaj de o primă egală cu un salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată, în vigoare la data încadrării (art. 73^1 alin. 1).

Şi în acest caz, pot beneficia de această primă lunară doar cei care se angajează în baza unui contract individual de muncă, încheiat pe durată nedeterminată sau determinată, dar numai cu program normal de muncă, conform prevederilor legale în vigoare.

Absolvenții cărora li s-a stabilit dreptul la indemnizație de şomaj şi se angajează în perioada de acordare a indemnizației, cu program normal de lucru, beneficiază din bugetul asigurărilor pentru şomaj de o sumă egală cu indemnizația de şomaj la care ar fi avut dreptul în condițiile legii până la expirarea perioadei de acordare a acesteia, dacă nu s-ar fi angajat (art. 73^1 alin. 2).

Aceste drepturi se acordă absolvenților care îşi mențin raporturile de muncă sau de serviciu pentru o perioadă de cel puțin 12 luni de la data angajării.

Nu beneficiază de aceste facilități:

a) absolvenții care la data absolvirii studiilor aveau raporturi de muncă sau de serviciu;

b) absolvenții care se încadrează la angajatori cu care au fost în raporturi de muncă sau de serviciu în ultimii 2 ani;

[1] Durata normală a timpului de muncă pentru salariații angajați cu normă întreagă este de 8 ore pe zi şi 40 de ore pe săptămână, conform art. 41 alin. 3 din Constituție şi art. 109 alin.1 din Codul muncii.

c) absolvenții care la data solicitării dreptului urmează o formă de învățământ;

d)absolvenții instituțiilor de învățământ față de care angajatorii au obligația legală de a-i încadra în muncă;

e)absolvenții pentru care plata indemnizației de şomaj a fost suspendată ca urmare a încadrării în muncă pe o perioadă de cel mult 12 luni, iar ulterior, ca urmare a schimbării duratei contractului individual de muncă, plata indemnizației de şomaj încetează ca urmare a încadrării în muncă pentru o perioadă mai mare de 12 luni.

11.6. Stimularea mobilității forței de muncă

Persoanele care în perioada în care beneficiază de indemnizație de şomaj se încadrează în muncă într-o localitate situată la o distanță mai mare de 50 km de localitatea în care îşi au domiciliul stabil beneficiază de o primă de încadrare, acordată din bugetul asigurărilor pentru şomaj, egală cu nivelul a două salarii minime brute pe țară garantate în plată (art. 72 alin. 1).

Persoanele care în perioada în care beneficiază de indemnizație de şomaj se încadrează în muncă într-o altă localitate şi, ca urmare a acestui fapt, îşi schimbă domiciliul primesc o primă de instalare, acordată din bugetul asigurărilor pentru şomaj, egală cu nivelul a 7 salarii minime brute pe țară garantate în plată.

Conform art. 76 din Legea nr. 76/2002, angajații, care au primit anumite sume de bani din bugetul asigurărilor pentru şomaj au obligația de a restitui integral sumele primite, în situația în care raporturile de muncă le încetează într-o perioadă mai mică de 12 luni de la data încadrării în muncă în temeiul următoarelor prevederi:

- art. 55 lit. b din Codul muncii (încetarea contractului individual de muncă ca urmare a convenției părților, la data convenită de acestea);
- art. 56 lit. g din Codul muncii (încetarea de drept a contractului individual de muncă ca urmarea a condamnării penale la executarea unei pedepse privative de libertate, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşt);
- art. 56 lit. i din Codul muncii (încetarea de drept a contractului individual de muncă ca urmare a interzicerii exercitării unei profesii sau unei funcții, ca măsură de siguranță sau pedeapsă complimentară, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti prin care s-a dispus interdicția);
- art. 61 lit. a din Codul muncii (încetarea contractului individual de muncă în cazul în care salariatul a săvârşit o abatere gravă sau abateri repetate de la regulile de disciplină a muncii sau

de la cele stabilite prin contractul individual de muncă, contractul colectiv de muncă aplicabil sau regulamentul intern, ca sancțiune disciplinară);

- art. 79 din Codul muncii (demisia);
- art. 61 lit. b din Codul muncii (încetarea contractului individual de muncă în cazul în care salariatul este arestat preventiv pentru o perioadă mai mare de 30 de zile, în condițiile Codului de procedură penală), dacă au fost condamnați prin hotărâre judecătorească definitivă.

În legătură cu cele arătate trebuie evidențiat că, potrivit art. 76 din Legea nr. 76/2002, dacă raportul de muncă încetează potrivit art. 61 lit. b, angajații au obligația de a restitui integral sumele primite din bugetul asigurărilor pentru şomaj numai dacă există o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă; este firească o asemenea reglementare, deoarece, în timp ce măsura concedierii în temeiul art. 61 lit. b din Codul muncii nu are la bază culpa salariatului, ci pur şi simplu absența sa de la lucru[1], obligația de restituire intervine numai dacă există culpă, respectiv o hotărâre judecătorească definitivă.

Între cazurile în care salariații au obligația de a restitui integral sumele primite din bugetul asigurărilor pentru şomaj nu figurează şi ipoteza prevăzută de art. 56 lit. e din Codul muncii, potrivit căreia contractul individual de muncă încetează de drept „ca urmare a constatării nulității absolute a contractului, de la data la care nulitatea a fost constatată prin acordul părților sau prin hotărâre judecătorească definitivă", în condițiile în care cauza nulității ar putea fi însăți fapta culpabilă a salariatului.

De asemenea, între cazurile în care salariații au obligația de a restitui integral sumele primite din bugetul asigurărilor pentru şomaj nu se rețin prevederile art. 61 lit. d din Codul muncii, potrivit cărora angajatorul poate dispune concedierea „în cazul în care salariatul nu corespunde profesional locului de muncă în care este încadrat."

Prin urmare, se subliniază că nu se reține culpa salariatului dacă este concediat pentru necorespundere profesională, aşa cum s-a arătat deja în doctrina juridică.[2]

12. Stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a şomerilor

Conform art. 77 din Legea nr. 76/2002, stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a şomerilor se realizează prin:

[1] A se vedea I.T.Ştefănescu, *Tratat de dreptul muncii*, vol.I, *op.cit,* p. 510;

[2] A se vedea I.T.Ştefănescu, *Tratat de dreptul muncii*, vol.I, *op.cit,* p. 514.

a) subvenţionarea locurilor de muncă;

b) acordarea de credite în condiţii avantajoase în vederea creării de noi locuri de muncă;

c) acordarea unor facilităţi.

12.1. Subvenţionarea locurilor de muncă

Subvenţiile se acordă, la solicitarea autorităţilor publice locale, angajatorilor cărora li s-au atribuit contracte cu respectarea reglementărilor în vigoare privind achiziţiile publice pe o perioadă de cel mult 12 luni pentru fiecare persoană încadrată, din rândul şomerilor în baza unui contract individual de muncă pe perioadă determinată de cel mult 12 luni.

Cuantumul lunar al subvenţiei acordate este:

a) în perioada 1 aprilie - 31 octombrie, 70% din salariul de bază minim brut pe ţară garantat în plată;

b) în perioada 1 noiembrie - 31 martie, un salariu de bază minim brut pe ţară garantat în plată, la care se adaugă contribuţiile de asigurări sociale datorate de angajatori, aferente acestuia.

Art. 80 alin. 1 stabileşte că angajatorii, care încadrează în muncă pe durată nedeterminată absolvenţi ai unor instituţii de învăţământ, sunt scutiţi pe o perioadă de 12 luni de plata contribuţiei datorate la bugetul asigurărilor pentru şomaj, aferentă absolvenţilor încadraţi şi primesc lunar, pe această perioadă, pentru fiecare absolvent:

a) 1 salariu de bază minim brut de ţară garantat în plată, în vigoare la data încadrării în muncă, pentru absolvenţii ciclului inferior al liceului sau ai şcolilor de arte şi meserii;

b) 1,2 salarii de bază minime brute pe ţară garantate în plată, în vigoare la data încadrării în muncă, pentru absolvenţii de învăţământ secundar superior sau învăţământ postliceal;

c) 1,5 salarii de bază minime brute pe ţară garantate în plată, în vigoare la data încadrării în muncă, pentru absolvenţii de învăţământ superior.

În sensul Legii nr. 76/2002, prin absolvent al unei instituţii de învăţământ se înţelege persoana care a obţinut o diplomă sau un certificat de studii, în condiţiile legii, în una dintre instituţiile de învăţământ gimnazial, profesional, special, liceal, postliceal sau superior, de stat ori particular, autorizat sau acreditat în condiţiile legii (art. 82).

Absolvenţii pot fi încadraţi în condiţiile arătate, o singură dată pentru fiecare formă de învăţământ, în termen de 12 luni de la data absolvirii studiilor.

Aceste facilităţi se acordă doar dacă se încheie un contract individual de muncă pe durată nedeterminată, cu timp de lucru integral sau parţial, legea nefăcând distincţie.

Angajatorii care încadrează în muncă pe durată nedeterminată absolvenţi din rândul persoanelor cu handicap primesc lunar, pentru fiecare absolvent, sumele menţionate pe o perioadă de 18 luni (art. 80 alin. 2).

Nu beneficiază de facilităţile prevăzute de art. 80 alin. 1 şi 2 angajatorii care au obligaţia, potrivit legii, de a încadra în muncă absolvenţi ai instituţiilor de învăţământ.

Încadrarea în muncă pe o perioadă nedeterminată a absolvenţilor se va face numai pe posturi vacante (art. 53 alin. 1 din Normele metodologice). Nu sunt considerate posturi vacante cele care au fost reînfiinţate după mai puţin de 6 luni de la data încetării raporturilor de muncă sau de serviciu pe motivul reducerii personalului (art. 53 alin. 2 din Normele metodologice).

Suma lunară se acordă angajatorilor proporţional cu timpul efectiv lucrat de absolvenţi în luna respectivă.

Măsurile de stimulare prevăzute nu se acordă pe perioadele în care raporturile de muncă sau de serviciu sunt suspendate.

Angajatorii care încadrează absolvenţi în condiţiile arătate sunt obligaţi să menţină raporturile de muncă sau de serviciu ale acestora cel puţin 3 ani de la data încheierii (art. 83 alin. 1).

Dacă după îndeplinirea obligaţii, angajatorii menţin raporturile de muncă sau de serviciu cu absolvenţii încadraţi primesc, pentru fiecare an de continuare a raporturilor de muncă sau de serviciu, un ajutor financiar egal cu suma aferentă contribuţiilor sociale datorate de angajatori pentru aceste persoane şi virate, conform legii.

Ajutorul financiar poate fi acordat pe o perioadă de cel mult 2 ani. Angajatorii, conform art. 83 alin. 2 din Legea nr. 76/2002, în condiţiile în care nu menţin, fără motivaţie obiectivă, raporturile de muncă ale persoanelor încadrate timp de cel puţin 3 ani de la data încheierii, sunt obligaţi să restituie sumele încasate din bugetul asigurărilor pentru şomaj plus dobânda Băncii Naţionale a României, dacă respectivul contract individual de muncă a încetat din următoarele motive:

- art. 55 lit. b din Codul Muncii (încetarea contractului individual de muncă ca urmare a convenţiei părţilor, la data convenită de acestea);
- art. 56 lit. c din Codul Muncii[1];

[1] La art. 56 din Codul muncii, lit. c (încetarea de drept a contractului individual de muncă ca urmare a dizolvării angajatorului persoană juridică, de la data la care persoana juridică îşi încetează existenţa) a fost abrogată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 55/2006 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 788 din 18 septembrie 2006.

- art. 56 lit. e din Codul Muncii (încetarea de drept a contractului individual de muncă ca urmare a constatării nulității absolute a contractului, de la data la care nulitatea a fost constatată prin acordul părților sau prin hotărâre judecătorească definitivă)
- art. 56 lit. f din Codul Muncii (încetarea de drept a contractului individual de muncă ca urmare a admiterii cererii de reintegrare în funcția ocupată de salariat a unei persoane concediate nelegal, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de reintegrare);
- Art. 65 din Codul Muncii (încetarea contractului individual de muncă determinată de desființarea locului de muncă ocupat de salariat din unul sau mai multe motive, fără legătură cu persoana acestuia).

În legătură cu obligația de restituire a angajatorului nu se ridică probleme, deoarece acesta este obligat să restituie în toate cazurile posibile.

Angajatorii care încadrează în muncă pe perioadă nedeterminată şomeri în vârstă de peste 45 de ani sau şomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale sunt scutiți pe o perioadă de 12 luni de plata contribuției datorate la bugetul asigurărilor pentru şomaj, aferentă persoanelor încadrate din aceste categorii, şi primesc lunar pe această perioadă, pentru fiecare persoană angajată din aceste categorii, o sumă egală cu un salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată, în vigoare, cu obligația menținerii raporturilor de muncă sau de serviciu cel puțin 2 ani (art. 85 alin. 1).

De facilitățile prevăzute, cu excepția contribuției la bugetul asigurărilor pentru şomaj datorată de angajator pentru persoanele respective beneficiază şi angajatorii care încadrează în muncă pe durată nedeterminată persoane cu handicap şi le mențin raporturile de muncă sau de serviciu cel puțin 2 ani, deşi nu au obligația legală de a încadra astfel de persoane (art. 85 alin. 2).

Facilitățile prevăzute de art. 85 din Legea nr. 76/2002 sunt acordate doar angajatorilor care încadrează pe baza unui contract individual de muncă încheiat pe durată nedeterminată.

Angajatorii care încetează raporturile de muncă sau de serviciu ale persoanelor precizate de art. 85 alin. 1 şi 2, anterior termenului de 2 ani sunt obligați să restituie în totalitate agențiilor pentru ocuparea forței de muncă sumele încasate pentru fiecare persoană, plus dobânda de referință a Băncii Naționale a României dacă încetarea acestora a avut loc în temeiul art. 55 lit. b, art. 56 lit. c[1], e, f, art. 65 din Codul muncii.

[1] Abrogată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 55/2006 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 788 din 18 septembrie 2006.

Angajatorii care încadrează în muncă şomeri care în termen de 3 ani de la data angajării îndeplinesc condiţiile pentru a solicita pensia anticipată parţială sau de acordare a pensiei pentru limită de vârstă beneficiază lunar, pe perioada angajării, până la data îndeplinirii condiţiilor respective, de o sumă egală cu un salariu de bază minim brut pe ţară garantat în plată, acordată din bugetul asigurărilor pentru şomaj (art. 85 alin. 5).

Trebuie precizat faptul că nu beneficiază de facilităţile prevăzute la la art. 85 alin. 1, 2 şi 5 din Legea nr. 19/2000 angajatorii care în ultimii 2 ani au fost în raporturi de muncă sau de serviciu cu persoanele angajate din categoriile menţionate.

12. 2. Acordarea de credite în condiţii avantajoase

Pentru crearea de noi locuri de muncă prin înfiinţarea sau dezvoltarea de întreprinderi mici şi mijlocii, unităţi cooperatiste, asociaţii familiale, precum şi activităţi independente desfăşurate de persoane fizice autorizate se pot acorda, din bugetul asigurărilor pentru şomaj, credite în condiţii avantajoase (art. 86 alin. 1).

Angajatorii care primesc credite din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în condiţiile art. 86, beneficiază de reducere la plata contribuţiei numai pentru şomerii încadraţi peste nivelul de 50% din locurile de muncă nou-create (art. 94 alin. 1).

Creditele se acordă în baza unor proiecte de fezabilitate, proporţional cu numărul de locuri de muncă ce vor fi create, pentru o perioadă de cel mult 3 ani, pentru investiţii, inclusiv perioada de graţie de maximum 6 luni şi, respectiv, un an pentru asigurarea producţiei, cu o dobândă de 50% din dobânda de referinţă a Băncii Naţionale a României.

În judeţele în care rata medie anuală a şomajului s-a situat peste rata medie anuală a şomajului pe ţară, comunicată de Agenţia Naţională pentru Ocuparea Forţei de Muncă, creditele se acordă în anul calendaristic următor cu o dobândă de 25% din dobânda de referinţă a Băncii Naţionale a României.

Beneficiază de credite, în condiţiile legii, cu dobânda prevăzută şi persoanele în vârstă de până la 30 de ani, care au statut de student pentru prima dată şi urmează studiile la cursuri de zi la o instituţie de învăţământ superior de stat sau particular, autorizată sau acreditată, în condiţiile legii. Creditele se acordă studenţilor care înfiinţează sau dezvoltă, individual sau împreună cu alţi studenţi care îndeplinesc condiţiile legale, întreprinderi mici şi mijlocii, unităţi cooperatiste, asociaţii familiale sau care desfăşoară în mod independent o activitate economică în calitate de persoană fizică autorizată.

Beneficiarii de aceste credite trebuie să îndeplinească următoarele condiţii:

a) să aibă cel mult 249 de angajaţi şi/sau membri cooperatori cu raporturi de muncă sau de serviciu;

b) activitatea de bază să se realizeze în producţie, servicii sau în turism;

c) pe cel puţin 60% din numărul locurilor de muncă nou-create prin înfiinţarea sau dezvoltarea de întreprinderi mici şi mijlocii ori de unităţi cooperatiste să fie încadrat personal provenind din rândul şomerilor înregistraţi la agenţiile pentru ocuparea forţei de muncă;

d) personalul încadrat în condiţiile prevăzute la lit. c să fie menţinut în activitate cel puţin 3 ani;

e) locurile de muncă avute în vedere la acordarea de credite să nu fie locurile de muncă vacante, rezultate în urma încetării raporturilor de muncă a unor angajaţi în ultimele 12 luni premergătoare încheierii contractului de creditare.

Pentru acordarea creditelor în condiţii avantajoase sau a fondurilor nerambursabile, contribuţia beneficiarului trebuie să fie de cel puţin 25% din valoarea proiectului de fezabilitate depus.

Beneficiarii de credite sau de fonduri nerambursabile au obligaţia de a menţine locurile de muncă nou-create pentru o perioadă minimă de 5 ani.

Capitolul al IV - lea: Pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale

1. Caracteristici ale sistemului public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale potrivit Legii nr. 19/2000[1]

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000; modificată şi completată prin: Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 49/2001, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 161 din 30 martie; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 9/2003, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 167 din 17 martie 2003; completată prin: Legea nr. 276/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 574 din 29 iunie 2004; Legea nr. 352/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 683 din 29 iulie 2004; modificată prin: Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 59/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 804 din 31 august 2004; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 67/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 855 din 17 septembrie 2004; Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 98/2005, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 637 din 20 iulie 2005; Legea nr. 44/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 220 din 10 martie 2006; completată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 24/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 287 din 30 martie 2006; modificată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 46/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 565 din 29 iunie 2006; modificată şi completată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 69/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 788 din 18 septembrie 2006, aprobată prin Legea nr. 512/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 16 din 10 ianuarie 2007.

Dreptul la asigurări sociale este garantat de stat şi se exercită prin sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, denumit în continuare sistemul public.

Sistemul public se organizează şi funcţionează având ca principii de bază:

a) principiul unicităţii, potrivit căruia statul organizează şi garantează sistemul public bazat pe aceleaşi norme de drept;

b) principiul egalităţii, care asigură tuturor participanţilor la sistemul public, contribuabili şi beneficiari, un tratament nediscriminatoriu în ceea ce priveşte drepturile şi obligaţiile prevăzute de lege;

c) principiul solidarităţii sociale, conform căruia participanţii la sistemul public îşi asumă reciproc obligaţii şi beneficiază de drepturi pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

d) principiul obligativităţii, potrivit căruia persoanele fizice şi juridice au, conform legii, obligaţia de a participa la sistemul public, drepturile de asigurări sociale exercitându-se corelativ cu îndeplinirea obligaţiilor;

e) principiul contributivităţii, conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuţiilor datorate de persoanele fizice şi juridice, participante la sistemul public, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se pe temeiul contribuţiilor de asigurări sociale plătite;

f) principiul repartiţiei, pe baza căruia fondurile realizate se redistribuie pentru plata obligaţiilor ce revin sistemului public, conform legii;

g) principiul autonomiei, bazat pe administrarea de sine - stătătoare a sistemului public, conform legii.

2. Sisteme de reglementare

În ceea ce priveşte reglementarea drepturilor de asigurări sociale, altele decât pensiile, au intervenit modificări legislative majore.

Astfel:

A). Prin dispoziţiile art. 60 alin. 1 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile şi indemnizaţiile de asigurări sociale de sănătate[1] au fost abrogate prevederile referitoare la

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1074 din 29 noiembrie 2005; aprobată prin Legea nr. 399/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 901 din 6 noiembrie 2006; modificată şi completată prin Ordonanţa Guvernului nr. 35/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 675 din 7 august 2006; modificată prin Ordonanţă de Urgenţă a Guvernului nr. 91/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 958 din 28 noiembrie 2006.

concediul şi indemnizaţia pentru incapacitate temporară de muncă, concediul şi indemnizaţiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacităţii de muncă, concediul şi indemnizaţia pentru maternitate, concediul şi indemnizaţia pentru îngrijirea copilului bolnav, cuprinse în art. 7, 26, 27, 35, art. 98 - 101, art. 103 - 125, art. 129 - 134 şi la art. 136 - 138 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale.

B). Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005 privind susţinerea familiei în vederea creşterii copilului[1] a abrogat, prin prevederile art. 28 alin. 2, dispoziţiile referitoare la concediul şi indemnizaţia pentru creşterea copilului, cuprinse în art. 98, 99, 121, 122, 123, 125, 125[1], 129 şi 138 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale.

Aşadar, în prezent, Legea nr. 19/2000 reglementează sistemul public de pensii, iar, în ceea ce priveşte celelalte drepturi de asigurări sociale, numai ajutorul de deces. Dispoziţiile privind concediul şi indemnizaţia pentru incapacitate temporară de muncă, concediul şi indemnizaţiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacităţii de muncă, concediul şi indemnizaţia pentru maternitate, concediul şi indemnizaţia pentru îngrijirea copilului bolnav sunt cuprinse în Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005, iar concediul şi indemnizaţia pentru creşterea copilului sunt reglementate de Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005.

3. Pensiile

3.1. Persoanele asigurate (asiguraţii)

Asiguraţii pot fi:

- cetăţeni români;
- cetăţeni ai altor state sau apatrizi, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul sau reşedinţa în România.

Asigurarea este obligatorie sau facultativă.

A). Conform art. 5 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 sunt asigurate **obligatoriu**:

I. salariaţii şi funcţionarii publici;

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1008 din 14 noiembrie 2005; aprobată prin Legea nr. 7/2007, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 33 din 17 ianuarie 2007.

II. persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcţii elective sau sunt numite în cadrul autorităţii executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori dintr-o organizaţie a cooperaţiei meşteşugăreşti ale căror drepturi şi obligaţii sunt asimilate cu cele ale persoanelor prevăzute la pct. I;

III. persoanele care beneficiază de drepturi băneşti lunare ce se suportă din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în condiţiile legii, denumite în continuare şomeri;

IV. persoanele care realizează un venit brut pe an calendaristic, echivalent cu cel puţin 3 salarii medii brute şi care se află în una dintre situaţiile următoare:

a) asociat unic, asociaţi, comanditari sau acţionari;

b) administratori[1];

c) membri ai asociaţiei familiale;

d) persoane autorizate să desfăşoare activităţi independente;

e) persoane angajate în instituţii internaţionale, dacă nu sunt asiguraţii acestora;

f) alte persoane care realizează venituri din activităţi profesionale;

V. persoanele care realizează prin cumul venituri brute pe an calendaristic, echivalente cu cel puţin 3 salarii medii brute şi care se regăsesc în două sau mai multe situaţii prevăzute la pct. IV.

B). Potrivit art. 5 alin. 2 din Legea nr. 19/2000, în sistemul public, asigurarea **facultativă** este posibilă pe bază de contract de asigurare socială în cazul:

- celorlalte persoane care nu se regăsesc în situaţiile prevăzute mai sus;
- celor care nu se află în plata unor prestaţii de asigurări sociale în sistemul public;
- persoanelor care nu se regăsesc în situaţiile prevăzute de art. 38 alin. 1 lit. b şi c din Legea nr. 19/2000[2];
- celor care nu sunt asigurate în alte sisteme de asigurări sociale, neintegrate în sistemul public.

[1] A se vedea supra Cap. al II - lea, pct. 3, lit. **B).**, nota 1.

[2] Art. 38 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 prevede: "În sistemul public se asimilează stagiului de cotizare şi perioadele necontributive, denumite în continuare perioade asimilate, în care asiguratul:
a).....
b) a urmat cursurile de zi ale învăţământului universitar, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiţia absolvirii acestora;
c) a satisfăcut serviciul militar ca militar în termen sau militar cu termen redus, pe durata legal stabilită, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat."

În concluzie, prin Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale se creează un regim dublu de asigurări sociale, şi anume:

-obligatoriu, prin efectul legii, pentru persoanele care îşi desfăşoară activitatea în situațiile prevăzute la art. 5 alin. 1;

-facultativ, în temeiul contractului de asigurare socială, în cazurile precizate de art. 5 alin. 2.

În sistemul public, evidența drepturilor şi obligațiilor de asigurări sociale se realizează pe baza codului personal de asigurări sociale, care este codul numeric personal.

3.2. Declarația de asigurare

A). Angajatorii[1] **precum şi instituțiile care efectuează plata drepturilor de şomaj** sunt obligați să depună în fiecare lună, în termenul stabilit de Casa Națională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale (C.N.P.A.S.), la casa teritorială de pensii în raza căreia se află sediul angajatorului declarația privind evidența nominală a asiguraților şi a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat. Această declarație constituie titlu de creanță şi devine titlu executoriu la data la care creanța bugetară este scadentă conform legii (art. 6 din Legea nr. 19/2000).

[1] Au calitatea de angajatori, în sensul Legii nr. 19/2000, persoanele juridice sau fizice la care îşi desfăşoară activitatea asigurații menționați la: art. 5 alin. 1 pct. I (salariații şi funcționarii publici); art. 5 alin. 1 pct. II (persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcții elective sau care sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperației meşteşugăreşti).

B). Persoanele prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V[1], care au împlinit vârsta de 18 ani, sunt obligate să depună declarația de asigurare la casa teritorială de pensii în raza căreia se află domiciliul asiguratului, în termen de 30 de zile de la încadrarea în situațiile menționate (art. 6 alin. 2 din Legea nr. 19/2000).

Persoane prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V din Legea nr. 19/2000 **sunt exceptate** de la obligativitatea depunerii declarației de asigurare dacă:

a) beneficiază de una dintre categoriile de pensii prevăzute de lege;

b) se regăsesc în situațiile prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. I, II şi III din lege, şi anume: sunt salariați sau au calitatea de funcționari publici; desfăşoară activități în funcții elective sau sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperației meşteşugăreşti ale căror drepturi şi obligații sunt asimilate cu cele ale persoanelor care desfăşoară activități pe bază de contract individual de muncă; sunt şomeri.

3.3. Contribuția de asigurări sociale

Sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale presupune plata contribuției de asigurări sociale.

Conform art. 18 alin. 1 din Legea nr. 19/2000, în sistemul public sunt contribuabili, după caz:

a) asigurații care datorează contribuții individuale de asigurări sociale;

b) angajatorii;

c) persoanele juridice la care îşi desfăşoară activitatea asigurații prevăzuți la art. 5 alin. 1 pct. II, şi anume: persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcții elective sau care sunt numite în cadrul

[1] Potrivit art. 5 alin. 1: " În sistemul public sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii: ……
……

IV. persoanele care realizează un venit brut pe an calendaristic, echivalent cu cel puțin 3 salarii medii brute şi care se află în una dintre următoarele situații: asociat unic, asociați, comanditari sau acționari; administratori sau manageri care au încheiat contract de administrare sau de management; membri ai asociației familiale; persoane autorizate să desfăşoare activități independente; persoane angajate în instituții internaționale, dacă nu sunt asigurații acestora; alte persoane care realizează venituri din activități profesionale.

V. persoanele care realizează prin cumul venituri brute pe an calendaristic, echivalente cu cel puțin 3 salarii medii brute şi care se regăsesc în două sau mai multe situații prevăzute la pct. IV ."

autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori;

d) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, titulara bugetului asigurărilor pentru şomaj;

e) persoanele prevăzute la art. 5 alin. 2 din Legea nr. 19/2000 care încheie contract de asigurare socială, respectiv asigurații în mod facultativ.

Cotele de contribuții de asigurări sociale sunt diferențiate în funcție de condițiile de muncă normale, deosebite sau speciale. Ele se aprobă anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Astfel, în acord cu prevederile art. 22 alin. 1 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007[1], cotele de contribuție de asigurări sociale se stabilesc după cum urmează:

a) pentru condiții normale de muncă - 29%;

b) pentru condiții deosebite de muncă - 34%;

c) pentru condiții speciale de muncă - 39%.

Locurile de muncă normale sunt constituite din majoritatea locurilor de muncă existente la agenții economici pentru care Legea nr. 19/2000 nu menționează, în mod expres, criteriile pe care trebuie să le îndeplinească.

În sensul Legii nr. 19/2000, *locurile de muncă în condiții deosebite* sunt cele care, în mod permanent sau în anumite perioade, pot afecta esențial capacitatea de muncă a asiguraților din cauza gradului mare de expunere la risc (art. 19 alin. 1).

Locurile de muncă în condiții deosebite se stabilesc prin contractul colectiv de muncă sau, în cazul în care nu se încheie contracte colective de muncă, prin decizia organului de conducere.

În toate cazurile, avizul inspectoratului teritorial de muncă este obligatoriu pentru încadrarea locurilor de muncă în condiții deosebite.

Locurile de muncă în condiții speciale sunt cele din:

a) unitățile miniere, pentru personalul care îşi desfăşoară activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă;

b) activitățile de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare, zonele I şi II de expunere la radiații;

c) aviația civilă, pentru personalul navigant prevăzut în anexa nr. 1 la Legea nr. 19/2000;

d) activitatea artistică desfăşurată în profesiile prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 19/2000.

Alte locuri de muncă în condiții speciale decât cele prevăzute pot fi stabilite numai prin lege[2].

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1047 din 29 decembrie 2006.

Contribuția de asigurări sociale se datorează din momentul încadrării în una dintre situațiile prevăzute la art. 5 alin. 1 din Legea nr. 19/2000[3] sau de la data încheierii contractului de asigurare socială.

A). *Contribuția individuală de asigurări sociale* se datorează de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. 1 pct. I şi II, iar cota acestei contribuții se stabileşte prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Cota contribuției individuale de asigurări sociale este de 9,5%, indiferent de condițiile de muncă (art. 22 alin. 2 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007).

Baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale în cazul asiguraților o constituie salariile brute lunare sau venitul brut lunar.

B). *Contribuția de asigurări sociale datorată de către angajatori* reprezintă diferența dintre nivelul cotelor de contribuții de asigurări sociale stabilite diferențiat, în funcție de condițiile de muncă, prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat şi nivelul cotei contribuției individuale de asigurări sociale.

Baza lunară de calcul în acest caz o constituie fondul total de salarii brute lunare.

---

[2] A se vedea, în acest sens, Anexa nr. 1 din Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 509 din 13 iunie 2006.

[3] Potrivit art. 5. alin. 1, în sistemul public sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii:

I. salariații şi funcționarii publici;

II. persoanele care îşi desfăşoară activitatea în funcții elective sau care sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperației meşteşugăreşti, ale căror drepturi şi obligații sunt asimilate cu cele ale persoanelor prevăzute la pct. I;

III. persoanele care beneficiază de drepturi băneşti lunare, ce se suportă din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în condițiile legii, denumite în continuare şomeri;

IV. persoanele care realizează un venit brut pe an calendaristic, echivalent cu cel puțin 3 salarii medii brute şi care se află în una dintre situațiile următoare:

a) asociat unic, asociați, comanditari sau acționari;

b) administratori;

c) membri ai asociației familiale;

d) persoane autorizate să desfăşoare activități independente;

e) persoane angajate în instituții internaționale, dacă nu sunt asigurații acestora;

f) alte persoane care realizează venituri din activități profesionale;

V. persoanele care realizează prin cumul venituri brute pe an calendaristic, echivalente cu cel puțin 3 salarii medii brute şi care se regăsesc în două sau mai multe situații prevăzute la pct. IV.

C). Asiguraţii prevăzuţi la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V şi la alin. 2 al aceluiaşi articol din Legea nr. 19/2000 datorează integral cota de contribuţie de asigurări sociale corespunzătoare condiţiilor de muncă în care îşi desfăşoară activitatea.

Baza lunară de calcul în cazul asiguraţilor prevăzuţi la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V o reprezintă venitul brut realizat, iar în cazul celor prevăzuţi de art. 5 alin. 2 (asiguraţi în mod facultativ) venitul lunar asigurat.

D). *Contribuţia de asigurări sociale pentru şomeri* se suportă integral din bugetul asigurărilor pentru şomaj la nivelul cotei stabilite pentru condiţii normale de muncă care este de 29 %.

E). *Contribuţia de asigurări sociale pentru persoanele care beneficiază de plăţi compensatorii* se suportă din bugetul asigurărilor pentru şomaj la nivelul cotei contribuţiei individuale de asigurări sociale.

3.4. Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale

A). Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale datorate de către *salariaţi, funcţionari publici, persoane care îşi desfăşoară activitatea în funcţii elective sau sunt numite în cadrul autorităţilor executive, legislative sau judecătoreşti, membri cooperatori* şi de către *angajatorii acestora* se realizează lunar de către angajatori.

B). Calculul şi plata contribuţiei de asigurări sociale pentru *şomeri* se efectuează lunar de către Agenţia Naţională pentru Ocuparea Forţei de Muncă.

C). Plata contribuţiei de asigurări sociale datorate de *asiguraţii prevăzuţi la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V şi de asiguraţii în mod facultativ* se face lunar de către aceştia, pe baza calculului efectuat şi comunicat de casele teritoriale de pensii la care sunt asiguraţi.

Trebuie evidenţiat că plata contribuţiei de asigurări sociale în cazul asiguraţilor în mod facultativ se poate face şi anticipat, pe o perioadă de cel mult 12 luni, calculată de la data la care se face plata. În aceste situaţii, stagiul de cotizare este corespunzător timpului efectiv parcurs în interiorul perioadei pentru care s-a efectuat plata.

3.5. Sumele pentru care nu se datorează contribuţia de asigurări sociale

Contribuţia de asigurări sociale nu se datorează asupra sumelor reprezentând:

a) drepturile plătite, potrivit dispozițiilor legale, în cazul încetării raporturilor de muncă, încetării raporturilor de serviciu ale funcționarilor publici, încetării mandatului sau a calității de membru cooperator, altele decât cele acordate potrivit legii pentru perioada de preaviz;

b) diurnele de deplasare şi de delegare, indemnizațiile de delegare, detaşare şi transfer precum şi drepturile de autor;

c) sumele reprezentând participarea salariaților la profit;

d) premii şi alte drepturi exceptate prin legi speciale.

3.6.Termenele de plată a contribuției de asigurări sociale

Art. 29 din Legea nr. 19/2000 prevede că termenele de plată a contribuției de asigurări sociale sunt:

a) data stabilită pentru plata drepturilor salariale pe luna în curs, în cazul angajatorilor care efectuează plata drepturilor salariale lunar, dar nu mai târziu de data de 20 a lunii următoare celei pentru care se datorează plata;

b) data stabilită pentru plata chenzinei a 2-a, în cazul angajatorilor ce efectuează plata drepturilor salariale chenzinal, dar nu mai târziu de data de 20 a lunii următoare celei pentru care se datorează plata;

c) până la sfârşitul lunii pentru luna în curs, în cazul asiguraților prevăzuți la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V şi alin. 2 al aceluiaşi articol;

d) până la data de 20 a lunii următoare celei pentru care se efectuează plata drepturilor ce se suportă din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în cazul şomerilor.

Angajatorii, indiferent de forma de proprietate, vor depune în bancă, o dată cu documentația pentru plata salariilor şi a altor venituri ale asiguraților şi documentele pentru plata contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, plățile efectuându-se simultan, sub control bancar.

În cazul neachitării la termen a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, casele teritoriale de pensii vor proceda la aplicarea măsurilor de executare silită pentru încasarea sumelor cuvenite.

Neplata contribuției de asigurări sociale la termenele stabilite de art. 29 din Legea nr. 19/2000 generează plata unor majorări calculate pentru fiecare zi de întârziere, până la data achitării sumei datorate inclusiv. Sumele reprezentând majorările de întârziere se fac venit la bugetul asigurărilor sociale de stat.

3.7. Stagiul de cotizare

Constituie stagiu de cotizare perioadele în care persoanele au plătit contribuții de asigurări sociale în sistemul public din România precum şi în alte țări, în condițiile stabilite prin acordurile sau convențiile internaționale la care România este parte (art. 8 alin.1 din Legea nr. 19/2000).

Asiguratul beneficiază de toate drepturile de asigurări sociale prevăzute de lege şi în cazul în care i s-a reținut contribuția individuală de asigurări sociale, iar angajatorul nu şi-a achitat, potrivit legii, contribuția datorată în calitatea sa de contribuabil pe o perioadă mai mică sau egală cu 6 luni, considerate după data de 1 aprilie 2001 până la data solicitării dreptului.

În cazul în care contribuția individuală de asigurări sociale a fost reținută, iar angajatorul nu şi-a plătit contribuția datorată conform legii pe o perioadă mai mare de 6 luni considerate după data de 1 aprilie 2001 până la data solicitării dreptului, asiguratul nu poate beneficia de pensia anticipată sau de pensia anticipată parțială până la achitarea integrală de către angajator a contribuțiilor datorate şi a majorărilor de întârziere aferente. În această situație asiguratul poate beneficia de pensie pentru limită de vârstă, pensie de invaliditate şi pensie de urmaş, în condițiile prevăzute de lege.

Drepturile de asigurări sociale cuvenite în sistemul public din România se pot transfera în țările în care asigurații îşi stabilesc domiciliul sau reşedința, în condițiile reglementate prin acorduri şi convenții internaționale la care România este parte. De asemenea, potrivit alin. 3 al aceluiaşi articol, prestațiile de asigurări sociale aferente drepturilor prevăzute la alin. 2 pot fi transferate în alte țări, în condițiile reglementate prin acorduri şi convenții internaționale la care România este parte, în moneda țărilor respective sau într-o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

Art. 38 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 prevede că în sistemul public se asimilează stagiului de cotizare şi perioadele necontributive, denumite în continuare perioade asimilate, în care asiguratul:

a) a beneficiat sau beneficiază de drepturi de asigurări sociale, cu excepția celor prevăzute la art. 40 lit. a (pensia pentru limită de vârstă), lit.b (pensia anticipată), lit.c (pensia anticipată parțială) şi lit.e (pensia de urmaş);

b) a urmat cursurile de zi ale învățământului universitar, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiția absolvirii acestora; asigurații care au absolvit mai multe instituții de învățământ superior beneficiază de asimilarea, ca stagiu de cotizare, a unei singure perioade de studii, la alegere.

c) a satisfăcut serviciul militar ca militar în termen sau militar cu termen redus, pe durata legal stabilită, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat.

Stagiul de cotizare se certifică asiguraților anual, din oficiu, de către Casa Națională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale, prin casele teritoriale de pensii.

Stagiul de cotizare se certifică şi la cererea asiguraților, contra cost, oricând în timpul anului.

Stagiul de cotizare se comunică asiguraților prin certificatul privind stagiul de cotizare şi punctajul realizat în sistemul asigurărilor sociale de stat. Anual, până la data de 31 martie, casa teritorială de pensii eliberează fiecărui asigurat certificatul pentru anul calendaristic precedent.

Pentru perioadele de asigurare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001, certificarea stagiului de cotizare şi a punctajului asiguratului se va face treptat, pe măsura preluării şi prelucrării datelor din carnetele de muncă, carnetele de asigurări sociale sau din alte acte prevăzute de lege pe baza cărora se poate stabili că s-a achitat contribuția de asigurări sociale[1].

3.8. Noțiunea şi categoriile de pensii

Pensia reprezintă venit de înlocuire acordat pentru pierderea totală sau parțială a veniturilor profesionale ca urmare a bătrâneții sau atingerii unei vârste, invalidității sau decesului persoanei asigurate[2].

În sistemul public, conform art. 40 alin.1 din Legea nr. 19/2000, se acordă următoarele categorii de pensii:

a) pensia pentru limită de vârstă;

b) pensia anticipată;

c) pensia anticipată parțială;

d) pensia de invaliditate;

e) pensia de urmaş.

În sistemul public de pensii au dreptul la pensie următoarele categorii de persoane:

- asigurații prevăzuți la art. 5 din Legea nr. 19/2000 (respectiv, asigurații obligatoriu şi cei în mod facultativ);
- asigurații care satisfac obligații militare (art. 53 alin. 2 din Legea nr. 19/2000);

[1] A se vedea Ordinul nr. 98 din 9 februarie 2006 pentru aprobarea procedurilor de predare/primire a carnetelor de muncă la casele teritoriale de pensii, publicat în "Monitorul Oficial al României", nr. 190 din 28 februarie 2006.

[2] A se vedea A.Țiclea, C.Tufan, *Dreptul securității sociale - curs universitar*, *op. cit.,* p. 57.

- elevii, ucenicii şi studenţii care şi-au pierdut total sau cel puţin jumătate din capacitatea de muncă ca urmare a bolilor profesionale sau a accidentelor de muncă survenite în timpul şi din cauza practicii profesionale (art. 53 alin. 3 din Legea nr. 19/2000);
- persoanele care şi-au pierdut total sau parţial capacitatea de muncă şi marii mutilaţi, ca urmare a participării la evenimentele revoluţionare din decembrie 1989, dacă erau cuprinşi într-un sistem de asigurări sociale anterior datei ivirii invalidităţii din această cauză (art. 53 alin. 4 din Legea nr. 19/2000);
- persoanele care la data solicitării drepturilor de pensie nu mai au calitatea de asigurat;
- urmaşii celor prevăzuţi mai sus, respectiv copiii şi soţul supravieţuitor (art. 65 din Legea nr. 19/2000).

3.8.1. Pensia pentru limită de vârstă

A). Condiţiile pentru vârstă şi stagiul de cotizare

Pensia pentru limită de vârstă se acordă asiguraţilor care îndeplinesc, cumulativ, la data pensionării, condiţiile privind vârsta standard de pensionare şi stagiul minim de cotizare realizat în sistemul public (art. 41 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

Vârsta standard de pensionare este de 60 de ani pentru femei şi 65 de ani pentru bărbaţi.

Stagiul minim de cotizare atât pentru femei, cât şi pentru bărbaţi este de 15 ani.

Conform art. 41 alin. 4, stagiul complet de cotizare este de 30 de ani pentru femei şi de 35 de ani pentru bărbaţi.

Asiguraţii care îndeplinesc condiţiile legale pentru obţinerea unei pensii pentru limită de vârstă, cu excepţia pensiei anticipate şi a pensiei anticipate parţiale, îşi pot continua activitatea numai cu acordul angajatorului.

În situaţia asiguraţilor care au depus cerere de pensionare, angajatorii acestora nu pot dispune încetarea raporturilor de muncă, de serviciu sau a calităţii de membru cooperator, după caz, în vederea pensionării, decât după primirea deciziei de admitere a cererii de pensionare.

Doar în cazul în care salariatul îndeplineşte condiţiile de vârstă standard şi stagiul de cotizare şi nu a solicitat pensionarea în condiţiile legii, angajatorul poate dispune concedierea pentru motive care ţin de persoana salariatului, potrivit art. 61 lit. e din Codul muncii.

B). Cazurile de reducere a vârstelor de pensionare

a) Asiguraţii care au realizat stagiul complet de cotizare şi care şi-au desfăşurat activitatea total sau parţial în condiţii deosebite de muncă au dreptul la pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstelor standard de pensionare (art. 42 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

Însă, vârstele de pensionare reduse nu pot fi mai mici de 50 de ani pentru femei şi de 55 de ani pentru bărbaţi.

b) Asiguraţii care şi-au desfăşurat activitatea în locurile de muncă în condiţii speciale prevăzute la art. 20 lit. a, respectiv în unităţile miniere, şi care au realizat un stagiu de cotizare de cel puţin 20 de ani în aceste condiţii beneficiază de pensie pentru limită de vârstă începând cu vârsta de 45 de ani (art. 43 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

c) Asiguraţii care şi-au desfăşurat activitatea în locurile de muncă speciale prevăzute la art. 20 lit. c (aviaţia civilă, conform anexei nr. 1 din Legea nr. 19/2000) şi lit.d (activitatea artistică desfăşurată în profesiile prevăzute în anexa nr. 2 din Legea nr. 19/2000) şi care au realizat un stagiu de cotizare de cel puţin 25 de ani beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstelor standard de pensionare cu 15 ani (art. 43 alin. 2 din Legea nr. 19/2000).

d) Asiguraţii care şi-au desfăşurat activitatea în locurile de muncă speciale prevăzute la art. 20 lit. b (respectiv, activităţile de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare, zonele I şi II de expunere la radiaţii) şi care au realizat un stagiu de cotizare de cel puţin 15 ani în zona I de expunere la radiaţii sau de 17 ani în zona II de expunere la radiaţii beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de vârstă (art. 43 alin. 3).

Criteriile de încadrare a activităţilor de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare din zonele I şi II de expunere la radiaţii se stabilesc prin hotărâre a Guvernului[1], la propunerea Ministerului Muncii şi Solidarităţii Sociale şi a Ministerului Sănătăţii şi Familiei, în urma consultării Comisiei Naţionale pentru Controlul Activităţilor Nucleare.

Asiguraţii care au realizat stagii de cotizare atât în condiţii deosebite, cât şi în condiţii speciale de muncă beneficiază, cumulativ, de reducerea vârstelor standard de pensionare, corespunzătoare fiecărei situaţii, fără ca această reducere să depăşească 12 ani.

e) Potrivit art. 47 alin. 1 din Legea nr. 19/2000, persoanele asigurate care au realizat un stagiu de cotizare în condiţii de handicap preexistent calităţii de asigurat, în funcţie de gradul handicapului,

[1] A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 583/2001 privind stabilirea criteriilor de încadrare a activităţilor de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare din Zonele I şi II de expunere la radiaţii, publicată în „Monitorul Oficial ala României", partea I, nr. 349 din 29 iunie 2001.

beneficiază de reducerea stagiilor de cotizare şi a vârstelor standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 3 din Legea nr. 19/2000, astfel:

- cu 15 ani, dacă au realizat cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare, pentru cei cu handicap grav;
- cu 10 ani, dacă au realizat cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare, pentru cei cu handicap accentuat;
- cu 10 ani, dacă au realizat stagiul complet de cotizare, pentru cei cu handicap mediu.

f) Asigurații nevăzători beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de vârstă, dacă au realizat ca nevăzător cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare prevăzut de lege (art. 47 alin. 2).

g) Beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare cu 6 luni pentru fiecare an de privare de libertate, de deportare în străinătate după data de 23 august 1944 şi/sau de prizonierat asigurații cu stagiul complet de cotizare, cărora li s-au stabilit drepturi privind vechimea în muncă în condițiile prevăzute la art. 1 alin. 1 lit. a, b şi c şi alin. 2 din Decretul - lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945 precum şi celor deportate în străinătate ori aflate în prizonierat[1] (art. 48).

h) Conform art. 48² alin. 1 din Legea nr. 19/2000, femeile care au realizat stagiul complet de cotizare şi care au născut cel puțin 3 copii şi i-au crescut până la vârsta de 10 ani beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare după cum urmează:

- cu un an - pentru 3 copii;
- cu doi ani - pentru 4 sau mai mulți copii.

Reducerea vârstei nu poate fi cumulată cu o altă reducere prevăzută de Legea nr. 19/2000 sau de legile speciale. Vârsta de pensionare redusă nu poate fi mai mică de 55 de ani.

3.8.2. Pensia anticipată

[1] Republicat în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 118 din 18 martie 1998. Art. 1 alin. 1 din Decretul nr. 118/1990 precizează: „Constituie vechime în muncă şi se ia în considerare la stabilirea pensiei şi a celorlalte drepturi ce se acordă, în funcție de vechimea în muncă, timpul cât o persoană, după data de 6 martie 1945, pe motive politice: **a)** a executat o pedeapsă privativă de libertate în baza unei hotărâri judecătoreşti rămase definitivă sau a fost lipsită de libertate în baza unui mandat de arestare preventivă pentru infracțiuni politice; **b)** a fost privată de libertate în locuri de deținere în baza unor măsuri administrative sau pentru cercetări de către organele de represiune; **c)** a fost internată în spitale de psihiatrie (....)."

Asiguraţii care au depăşit stagiul complet de cotizare[2] cu cel puţin 10 ani pot solicita pensia anticipată cu cel mult 5 ani înaintea vârstelor standard de pensionare care sunt 60 de ani pentru femei şi 65 de ani pentru bărbaţi (art. 49 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

De reţinut este faptul că la stabilirea stagiului de cotizare pentru acordarea pensiei anticipate nu se au în vedere:

- perioadele necontributive în care asiguratul a urmat cursurile de zi ale învăţământului universitar precum şi cele în care este satisfăcut serviciul militar;
- perioadele în care asiguratul a beneficiat de pensie pentru invaliditate.

Cuantumul pensiei anticipate se stabileşte în aceleaşi condiţii cu cel al pensiei pentru limită de vârstă.

La împlinirea vârstelor standard de pensionare, pensia anticipată devine pensie pentru limită de vârstă şi se recalculează prin adăugarea perioadelor asimilate şi a eventualelor stagii de cotizare realizate în perioada de anticipare.

3.8.3. Pensia anticipată parţială

Art. 50 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 dispune că asiguraţii care au realizat stagiile complete de cotizare precum şi cei care au depăşit stagiul complet de cotizare cu până la 10 ani pot solicita pensie anticipată parţială cu reducerea vârstelor standard de pensionare cu cel mult 5 ani.

La fel ca şi în cazul pensiei anticipate, la stabilirea stagiului de cotizare pentru acordarea pensiei anticipate parţiale nu se au în vedere:

- perioadele necontributive în care asiguratul a urmat cursurile de zi ale învăţământului universitar precum şi cele în care este satisfăcut serviciul militar;
- perioadele în care asiguratul a beneficiat de pensie pentru invaliditate.

Cuantumul pensiei anticipate parţiale se stabileşte din cuantumul pensiei pentru limită de vârstă prin diminuarea acestuia în raport cu stagiul de cotizare realizat şi cu numărul de luni cu care s-a redus vârsta standard de pensionare.

La împlinirea vârstelor standard de pensionare prevăzute de lege, pensia anticipată parţială devine pensie pentru limită de vârstă.

[2] Stagiul complet de cotizare este de 30 de ani pentru femei şi de 35 de ani pentru bărbaţi, potrivit art. 41 alin. 4 din Legea nr. 19/2000.

3.8.4. Pensia de invaliditate

A). Art. 53 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 stabileşte că au dreptul la pensie de invaliditate asiguraţii care şi-au pierdut total sau cel puţin jumătate din capacitatea de muncă din cauza:

a) accidentelor de muncă, conform legii;

b) bolilor profesionale şi tuberculozei;

c) bolilor obişnuite şi accidentelor care nu au legătură cu munca.

În cazul în care invaliditatea s-a ivit ca urmare a unui accident de muncă, a unei boli profesionale, a tuberculozei precum şi în situaţia în care invaliditatea s-a ivit în timpul şi din cauza îndeplinirii obligaţiilor militare, asiguratul poate beneficia de pensie de invaliditate, indiferent de stagiul de cotizare.

De asemenea, beneficiază de pensie de invaliditate, conform art. 53 alin. 2 din Legea nr. 19/2000:

- asiguraţii care satisfac obligaţii militare - în condiţiile prevăzute la art. 53 alin. 1 din Legea nr. 19/2000;
- elevii, ucenicii şi studenţii care şi-au pierdut total sau cel puţin jumătate din capacitatea de muncă din cauza accidentelor sau bolilor profesionale survenite în timpul şi din cauza practicii profesionale - în condiţiile prevăzute la art. 53 alin. 1 lit. a din Legea nr. 19/2000.
- persoanele care şi-au pierdut total sau parţial capacitatea de muncă şi marii mutilaţi, ca urmare a participării la evenimentele revoluţionare din decembrie 1989, care erau cuprinşi într-un sistem de asigurări sociale anterior datei ivirii invalidităţii din această cauză; aceste persoane au dreptul şi la pensie de invaliditate, indiferent de vechimea în muncă, pe timpul cât durează invaliditatea, stabilită în aceleaşi condiţii în care se acordă pensia de invaliditate persoanelor care au suferit accidente de muncă.

La împlinirea vârstei standard sau a vârstei standard reduse conform legii pentru obţinerea pensiei pentru limită de vârstă, beneficiarul pensiei de invaliditate poate opta pentru cea mai avantajoasă dintre pensii, dar indemnizaţia pentru însoţitor se menţine, indiferent de pensia pentru care se optează (art. 64 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

B). Gradele de invaliditate

Art. 54 din Legea nr. 19/2000 stabileşte că în raport cu cerinţele locului de muncă şi cu gradul de reducere a capacităţii de muncă, invaliditatea este:

a) de gradul I, caracterizată prin pierderea totală a capacității de muncă, a capacității de autoservire, de autoconducție sau de orientare spațială, invalidul necesitând îngrijire sau supraveghere permanentă din partea altei persoane; potrivit art. 61 alin. 1, pensionarii de invaliditate încadrați în gradul I de invaliditate au dreptul, în afara pensiei, la o indemnizație pentru însoțitor, în cuantum fix.

Cuantumul fix al indemnizației pentru însoțitor, în cazul pensionarilor de invaliditate încadrați în gradul I de invaliditate, se stabileşte în anul 2007 la nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată (art. 19 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale se stat pe anul 2007).

b) de gradul II, caracterizată prin pierderea totală a capacității de muncă, cu posibilitatea invalidului de a se autoservi, de a se autoconduce şi de a se orienta spațial, fără ajutorul altei persoane;

c) de gradul III, caracterizată prin pierderea a cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, invalidul putând să presteze o activitate profesională.

Încadrarea sau neîncadrarea într-un grad de invaliditate se face prin decizie emisă de către medicul expert al asigurărilor sociale, în termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii, însoțită de documentația necesară.

Împotriva deciziei se poate face contestație la casa teritorială de pensii, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Decizia de încadrare sau de neîncadrare într-un grad de invaliditate, necontestată în termen, este definitivă

La soluționarea contestației, casa teritorială de pensii consultă Institutul Național de Expertiză Medicală şi Recuperare a Capacității de Muncă. Avizul Institutului Național de Expertiză Medicală şi Recuperare a Capacității de Muncă este obligatoriu şi rămâne definitiv.

Termenul de rezolvare a contestației este de 45 de zile de la data înregistrării acesteia.

C. Revizuirea medicală

Pensionarii de invaliditate sunt supuşi revizuirii medicale, în funcție de afecțiune, la intervale de 6 - 12 luni, până la împlinirea vârstelor standard de pensionare, la termenele stabilite de casele teritoriale de pensii.

Revizuirea medicală se poate efectua şi la cererea pensionarilor, dacă starea sănătății lor s-a îmbunătățit sau, după caz, s-a agravat.

După fiecare revizuire, medicul expert al asigurărilor sociale din cadrul casei teritoriale de pensii emite o nouă decizie prin care se stabileşte, după caz:

a) menținerea în acelaşi grad de invaliditate;

b) încadrarea în alt grad de invaliditate;

c) încetarea calității de pensionar de invaliditate, ca urmare a redobândirii capacității de muncă.

Dreptul la pensie de invaliditate se modifică sau încetează începând cu luna următoare celei în care s-a emis decizia de revizuire medicală.

Neprezentarea, din motive imputabile pensionarului, la revizuirea medicală atrage suspendarea plății pensiei începând cu luna următoare celei în care era prevăzută revizuirea medicală.

Nu sunt supuşi revizuirii medicale periodice pensionarii de invaliditate care:

a) prezintă invalidități care afectează ireversibil capacitatea de muncă;

b) au împlinit vârstele prevăzute de prezenta lege pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă;

c) au vârsta mai mică cu până la 5 ani față de vârsta standard de pensionare şi au realizat stagiile complete de cotizare, conform prezentei legi.

Pensionarii de invaliditate, cu excepția celor care nu sunt supuşi revizuirii medicale periodice, sunt obligați să urmeze programele recuperatorii întocmite de medicul expert al asigurărilor sociale care a emis decizia de încadrare în grad de invaliditate, în vederea reintegrării socioprofesionale în aceeaşi muncă sau în alta.

Neîndeplinirea, din motive imputabile pensionarului, a acestei obligații atrage suspendarea plății pensiei începând cu luna următoare constatării.

Suspendarea plății pensiei încetează cu luna următoare reluării sau, după caz, începerii programelor recuperatorii.

3.8.5. Pensia de urmaş

Au dreptul la pensie de urmaş copiii şi soțul supraviețuitor, dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii (art. 65 din Legea nr. 19/2000).

A). Potrivit art. 66, copiii au dreptul la pensie de urmaş:

- **a)** până la vârsta de 16 ani;
- **b)** dacă îşi continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăşi vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a sau b.

B). În cazul soțului supraviețuitor trebuie evidențiat că:

a) soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaş pe tot timpul vieții, la împlinirea vârstei standard de pensionare, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 15 ani (art. 67 alin. 1);

b) în cazul în care durata căsătoriei este mai mică de 15 ani, dar de cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmaş se diminuează cu 0,5% pentru fiecare lună, respectiv 6,0% pentru fiecare an de căsătorie în minus (art. 67 alin. 2);

c) soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaş, indiferent de vârstă, pe perioada în care este invalid de gradul I sau II, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 1 an (art. 68 alin. 1);

d) soțul supraviețuitor – conform art. 68 alin. 2 – are dreptul la pensie de urmaş, indiferent de vârstă şi de durata căsătoriei, dacă decesul soțului susținător s-a produs ca urmare a unui accident de muncă, a unei boli profesionale sau tuberculozei şi dacă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici de o pătrime din salariul mediu brut pe economie (care este de 1.270 lei, potrivit art. 20 alin. 2 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007);

e) soțul supraviețuitor, care nu îndeplineşte condițiile prevăzute la art. 67 şi la art. 68 alin. 1, beneficiază de pensie de urmaş pe o perioadă de 6 luni de la data decesului, dacă în această perioadă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici de o pătrime din salariul mediu brut pe economie (art. 69);

f) soțul supraviețuitor care are în îngrijire la data decesului susținătorului unul sau mai mulți copii în vârstă de până la 7 ani beneficiază de pensie de urmaş până la data împlinirii de către ultimul copil a vârstei de 7 ani, în perioadele în care nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici de o pătrime din salariul mediu brut pe economie (art. 70);

C. Cuantumul pensiei de urmaş

Pensia de urmaş este condiționată de dreptul la pensie al susținătorului decedat şi este diferențiată în raport cu numărul urmaşilor care au dreptul la pensie.

Conform art. 71 alin. 1 din Legea nr. 19/2000, pensia de urmaş se calculează, după caz, din:

a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul susținătorul decedat;

b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă şi era în plată cu pensie de invaliditate de orice grad, pensie anticipată, pensie anticipată parțială sau ar fi avut dreptul la una dintre aceste categorii de pensie;

c) pensia de serviciu aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul susținătorul decedat, dacă aceasta este mai avantajoasă decât pensia pentru limită de vârstă.

Cuantumul pensiei de urmaş se stabileşte prin aplicarea unui procent asupra punctajului mediu anual realizat de susținător, în funcție de numărul urmaşilor îndreptățiți, astfel:

- pentru un singur urmaş - 50%;
- pentru 2 urmaşi - 75%;
- pentru 3 sau mai mulți urmaşi - 100%.

Cuantumul pensiei de urmaş, în cazul orfanilor de ambii părinți, reprezintă însumarea drepturilor de urmaş, calculate după fiecare părinte.

Soțul supraviețuitor care are dreptul la o pensie proprie şi îndeplineşte condițiile pentru obținerea pensiei de urmaş după soțul decedat poate opta pentru cea mai avantajoasă pensie.

3.9. Stabilirea şi plata pensiilor

A). Pensia se acordă la cererea persoanei îndreptățite, a mandatarului desemnat de aceasta cu procură specială, a tutorelui sau a curatorului acesteia (art. 82 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

Cererea de pensionare, împreună cu actele care dovedesc îndeplinirea condițiilor legale, se depun la casa teritorială de pensii în raza căreia se află domiciliul asiguratului.

Actele la care se face referire sunt, potrivit pct. 28 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 19/2000[1], următoarele:

a) pentru pensia pentru limită de vârstă, anticipată şi anticipată parțială:

- cerere pentru înscrierea la pensie pentru limită de vârstă/anticipată/anticipată parțială (anexa nr. 12 la prezentele norme);
- carnetul de muncă (original şi copie);
- carnetul de asigurări sociale (original şi copie);

[1] Publicate în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 237 din 10 mai 2001.

- alte acte prevăzute de lege privind vechimea în muncă sau vechimea în serviciu realizată în alte sectoare de activitate;

- livretul militar (original şi copie);

- diplomă de studii (original şi copie) sau adeverință din care să rezulte durata normală şi perioada studiilor, precum şi certificarea absolvirii acestora;

- pentru persoanele care au urmat cursurile unor instituții de învățământ universitar în străinătate este necesară dovada recunoaşterii acestora de către statul român;

- adeverință privind sporurile şi adaosurile reglementate prin lege sau prin contractul colectiv/individual de muncă;

- adeverință privind condițiile de muncă speciale şi/sau deosebite;

- dovada certificării stagiului de cotizare;

- procură specială pentru mandatar;

- adeverință din care să rezulte data încetării calității de asigurat;

- acte pentru dovedirea calității de beneficiar al Decretului - lege nr. 118/1990.

Adeverința din care să rezulte data încetării calității de asigurat va fi prezentată după primirea deciziei de admitere a cererii de pensionare şi este necesară doar în cazul persoanelor care solicită pensie anticipată sau pensie anticipată parțială. Începerea plății drepturilor este condiționată de prezentarea acestei adeverințe. Aşadar, pentru efectuarea plății pensiei pentru limită de vârstă nu este necesară dovada încetării calității de asigurat.

b) pentru pensia de invaliditate:

- cerere pentru înscrierea la pensie de invaliditate (anexa nr. 13 la prezentele norme);

- actele menționate la pct. 28 lit. a;

- decizia emisă de medicul expert al asigurărilor sociale;

- adeverință din care să rezulte încetarea plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă şi cuantumul acesteia.

c) pentru pensia de urmaş:

- cerere pentru înscrierea la pensie de urmaş (anexa nr. 14 la prezentele norme);

- actele menționate la pct. 28 lit. a (pentru cazurile în care susținătorul decedat nu avea calitatea de pensionar);

- actele de stare civilă ale solicitanților;

- decizia de pensie/talon de pensie (pentru cazurile în care susținătorul decedat avea calitatea de pensionar);

- adeverința de studii (elev sau student);

- cauza decesului (cu excepția situațiilor în care susținătorul decedat avea calitatea de pensionar);

- declarație pe propria răspundere, din care să rezulte că urmaşul nu a fost condamnat prin sentință rămasă definitivă pentru infracțiunea de omor sau tentativă de omor comisă asupra susținătorului decedat (conform anexei nr. 14 la prezentele norme).

B). Drepturile de pensie pentru limită de vârstă se acordă şi se plătesc de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la această dată (art. 83 alin. 1 din Legea nr. 19/2000). Persoanele care solicită înscrierea la pensie pentru limită de vârstă pot continua activitatea după primirea deciziei de admitere a cererii de pensionare numai cu acordul angajatorului.

Art. 83 alin. 2 din Legea nr. 19/2000 dispune că **drepturile de pensie anticipată sau pensie anticipată parțială** se acordă şi se plătesc:

a) de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, dacă cererea a fost depusă în termenul de 30 de zile de la această dată, dar nu înainte de data încetării calității de asigurat, în cazul persoanelor prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. I, II şi III;

b) de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, dacă cererea a fost depusă în termenul de 30 de zile de la această dată, în cazul persoanelor prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V.

În cazul persoanelor prevăzute la art. 5 alin. 2, ale căror cereri au fost depuse în termenul de 30 de zile, drepturile de pensie pentru limită de vârstă, pensie anticipată sau pensie anticipată parțială se acordă de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, dar nu înainte de data încetării calității de asigurat.

În cazul persoanelor ale căror cereri de pensionare au fost depuse cu depăşirea termenului de 30 de zile, drepturile de pensie se acordă şi se plătesc:

a) de la data depunerii cererii, în cazul pensiei pentru limită de vârstă;

b) de la data depunerii cererii, dar nu înainte de data încetării calității de asigurat, în cazul persoanelor prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. I, II şi III, care solicită pensie anticipată sau pensie anticipată parțială;

c) de la data depunerii cererii, în cazul persoanelor prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V, care solicită pensie pentru limită de vârstă, pensie anticipată sau pensie anticipată parțială;

d) de la data depunerii cererii, dar nu înainte de data încetării calității de asigurat, în cazul persoanelor asigurate în mod facultativ, care solicită pensie pentru limită de vârstă, pensie anticipată sau pensie anticipată parțială._

Conform art. 84 alin. 2, **drepturile de pensie de invaliditate** se acordă şi se plătesc:

a) de la data încetării plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, dacă cererea a fost depusă în termen de 60 de zile de la data emiterii deciziei medicale de încadrare în grad de invaliditate;

b) de la data încetării plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, dar nu înainte de data încetării calității de asigurat, dacă cererea a fost depusă în termenul prevăzut la lit. a, în cazul persoanelor asigurate facultativ;

c) de la data depunerii cererii, dar nu înainte de data încetării calității de asigurat, în cazul persoanelor asigurate facultativ, ale căror cereri au fost depuse cu depăşirea termenului prevăzut la lit. a;

d) de la data depunerii cererii, în cazul persoanelor care la data solicitării pensiei de invaliditate nu mai au calitatea de asigurat.

Persoanele care au împlinit vârsta standard de pensionare nu mai pot solicita înscrierea la pensia de invaliditate (art. 84 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

Potrivit art. 85 alin. 1, **drepturile de pensie de urmaş**, în cazul persoanelor care îndeplinesc condițiile legale la data decesului susținătorului asigurat, se acordă la cerere:

a) începând cu luna următoare decesului, în cazul în care susținătorul decedat era pensionar, dacă cererea a fost depusă în termen de 90 de zile de la data decesului;

b) de la data decesului susținătorului, în cazul în care susținătorul decedat nu era pensionar la data decesului, dacă cererea a fost depusă în termen de 90 de zile de la această dată;

c) de la data depunerii cererii, în situațiile în care s-au depăşit termenele prevăzute la lit. a şi b.

În cazul în care urmaşul îndeplineşte condițiile legale ulterior datei decesului susținătorului asigurat, drepturile de pensie de urmaş se acordă de la data îndeplinirii condițiilor, dacă cererea a fost depusă în termen de 90 de zile de la această dată. În situația în care s-a depăşit acest termen, drepturile de pensie de urmaş se acordă de la data depunerii cererii.

3.10. Decizia de pensie

Admiterea sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie emisă de casa teritorială de pensii în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii (art. 86 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

Decizia casei teritoriale de pensii va cuprinde temeiurile de fapt şi de drept pe baza cărora se admite sau se respinge cererea de pensionare.

Decizia casei teritoriale de pensii se comunică în scris persoanei care a solicitat pensionarea, în termen de 5 zile de la data emiterii.

Decizia poate fi contestată la instanța judecătorească competentă (tribunalul) în a cărei rază teritorială se află domiciliul asiguratului, în termen de 45 de zile de la comunicare.

Decizia casei teritoriale de pensii, necontestată în termen, este definitivă.

Casa teritorială de pensii, în situația în care se constată erori în stabilirea şi în plata drepturilor de pensie operează revizuirile şi modificările legale, atrăgând, după caz, răspunderea celor vinovați.

Drepturile rezultate ca urmare a revizuirii se cuvin şi se acordă începând cu data de 1 ianuarie a anului următor.

3.11. Plata pensiei

Plata pensiei se face lunar (art. 90 alin. 1 din Legea nr. 19/2000). Pensia se plăteşte personal titularului, mandatarului desemnat de acesta prin procură specială sau reprezentantului legal al acestuia, în funcție de opțiune, prin mandat poştal, cont curent sau cont de card, în condițiile negociate prin convențiile încheiate de Casa Națională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale cu Compania Națională «Poşta Română» - S.A., respectiv cu bănci.

3.12. Suspendarea plății pensiei

Art. 92 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 stabileşte că plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care:

- **a)** pensionarul îşi stabileşte domiciliul pe teritoriul unui stat cu care România a încheiat convenție de asigurări sociale, dacă în cadrul acesteia se prevede că pensia se plăteşte de către celălalt stat;
- **b)** beneficiarul unei pensii anticipate sau al unei pensii anticipate parțiale se regăseşte în una dintre situațiile prevăzute la art. 5 alin. 1 pct. I şi II;
- **c)** beneficiarul unei pensii de invaliditate nu se prezintă la revizuirea medicală periodică;
- **d)** beneficiarul unei pensii de urmaş realizează dintr-o activitate profesională venituri brute lunare mai mari de o pătrime din salariul mediu brut pe economie;
- **e)** copilul urmaş nu mai îndeplineşte condițiile necesare pentru acordarea pensiei de urmaş;

f) soţul supravieţuitor, beneficiarul unei pensii de urmaş, se recăsătoreşte.

Plata pensiei se suspendă şi în cazul în care taloanele de plată au fost returnate la casa teritorială de pensii (art. 92^1 din Legea nr. 19/2000). Suspendarea operează începând cu luna următoare celei de-a treia luni consecutive de returnare a taloanelor.

Plata indemnizației de însoțitor se suspendă pe perioada în care pensionarul de invaliditate gradul I, cu excepția nevăzătorilor, este internat în instituții de asistență socială sau în unități medicale specializate, în care se asigură supraveghere şi îngrijire permanentă.

Reluarea în plată a pensiilor suspendate se face la cerere, începând cu luna următoare celei în care a încetat cauza suspendării, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la data încetării cauzei suspendării (art. 92 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

În situația în care cererea de reluare în plată a fost depusă după expirarea termenului de 30 de zile, plata se face începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea.

Reluarea în plată a pensiilor suspendate potrivit art. 92^1 se efectuează, la cerere, începând cu luna următoare depunerii acesteia. Odată cu reluarea în plată se achită şi pensiile restante, cuvenite şi neîncasate, cu respectarea termenului general de prescripție.

3.13. Încetarea plății pensiei

Plata pensiei încetează începând cu luna următoare celei în care:

a) beneficiarul a decedat;

b) beneficiarul nu mai îndeplineşte condițiile legale în temeiul cărora i-a fost acordată pensia;

c) urmaşul a fost condamnat printr-o hotărâre rămasă definitivă pentru infracțiunea de omor sau tentativă de omor comisă asupra susținătorului. În acest caz, instanțele judecătoreşti au obligația ca, în termen de 10 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii să comunice această situație, în scris, Casei Naționale de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Sumele rămase neîncasate de către pensionarul decedat, reprezentând pensia pe luna în care a avut loc decesul, şi, după caz, drepturile de pensie cuvenite şi neachitate până la deces se plătesc soțului supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, celorlalți moştenitori, în condițiile dreptului comun.

Aceste sume pot fi solicitate în cadrul termenului general de prescripție.

3.14. Recalcularea şi modificarea pensiilor

Conform art. 168 alin. 1 din Legea nr. 19/2000, Guvernul va lua măsuri de recorelare a tuturor categoriilor de pensii, având în vedere schimbările produse în baza de calcul a acestora începând cu anul 1991, ca urmare a trecerii la salarii individuale brute, a luării în considerare a sporurilor cu caracter permanent precum şi a majorării salariilor în sectorul bugetar sau a negocierii acestora la societăţile comerciale şi la regiile autonome.

Beneficiarii pensiei pentru limită de vârstă pot solicita recalcularea pensiei după realizarea fiecărui stagiu de cotizare de minimum 12 luni.

Pensia recalculată se acordă începând cu luna următoare celei în care s-a depus cererea de recalculare.

Beneficiarul dreptului de pensie este obligat să comunice casei teritoriale de pensii orice modificare privind condiţiile de acordare şi de plată a pensiei, în termen de 15 zile de la apariţia acesteia.

3.15. Cumulul pensiei cu alte venituri

Pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, indiferent de nivelul veniturilor respective:

a) copiii urmaşi orfani de ambii părinţi, pe perioada şcolarizării, până la vârsta de 16 ani, dacă îşi continuă studiile într-o formă de învăţământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăşi vârsta de 26 de ani.

b) nevăzătorii;

c) pensionarii pentru limită de vârstă;

d) pensionarii de invaliditate de gradul III.

Beneficiarii pensiei de urmaş pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, dacă veniturile brute lunare realizate nu depăşesc o pătrime din salariul mediu brut lunar pe economie.

Pensia anticipată şi pensia anticipată parţială constituind categorii distincte de pensii, este interzis cumulul acestor pensii cu salariul. Beneficiarii lor se pot reîncadra în muncă, dar, în această ipoteză, pensia lor se suspendă, conform art. 92 alin. 1 lit. b din Legea nr. 19/2000, până la împlinirea vârstei standard de pensionare, când pensia anticipată, respectiv pensia anticipată parţială, se transformă în pensie pentru limită de vârstă.[1] _

[1] A se vedea Ş.Beligrădeanu, *Legislaţia muncii comentată*, vol. XXXVI (2/2000), Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 72.

3.16. Alte drepturi de asigurări sociale

Aşa cum am arătat[1], Legea nr. 19/2000 reglementează în prezent doar sistemul public de pensii, iar, în ceea ce priveşte celelalte drepturi de asigurări sociale, numai ajutorul de deces.

Astfel:

a) Art. 126 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 prevede că, în cazul **decesului asiguratului sau al pensionarului**, beneficiază de ajutor de deces o singură persoană care face dovada că a suportat cheltuielile ocazionate de deces şi care poate fi, după caz, soţul supravieţuitor, copilul, părintele, tutorele, curatorul, moştenitorul, în condiţiile dreptului comun sau, în lipsa acesteia, oricare persoană care face această dovadă.

Cuantumul ajutorului de deces se stabileşte anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat şi nu poate fi mai mic decât valoarea salariului mediu brut pe economie prognozat şi făcut public de către Casa Naţională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Potrivit art. 21 din Legea nr. 487/2006 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007, cuantumul ajutorului de deces este, în cazul asiguratului sau al pensionarului, de 1.270 lei, iar, în cazul unui membru de familie al asiguratului sau al pensionarului, este de 635 lei.

Ajutorul de deces se suportă din bugetul asigurărilor sociale de stat şi se acordă, la cerere, pe baza certificatului de deces.

b) Asiguratul sau pensionarul beneficiază de ajutor de deces în cazul **decesului unui membru de familie aflat în întreţinerea sa şi care nu are un drept propriu de asigurări sociale** (art. 127 alin. 1 din Legea nr. 19/2000).

Se consideră membru de familie, în sensul Legii nr. 19/2000:

- soţul;
- copiii proprii, copiii adoptaţi, copiii aflaţi în plasament familial sau cei încredinţaţi spre creştere şi educare familiei, în vârstă de până la 18 ani sau, dacă îşi continuă studiile, până la terminarea acestora, fără a depăşi vârsta de 26 de ani precum şi copiii incapabili de muncă, indiferent de vârstă, dacă şi-au pierdut capacitatea de muncă înaintea vârstelor menţionate;
- părinţii şi bunicii oricăruia dintre soţi.

Ajutorul de deces cuvenit pentru un membru de familie reprezintă jumătate din cuantumul ajutorului acordat în cazul decesului asiguratului sau al pensionarului.

Ajutorul de deces se achită în termen de 24 de ore de la solicitare de către:

[1] A se vedea Cap. al IV - lea, supra. 2.

- angajator, în cazul decesului asiguratului prevăzut la art. 5 alin. 1 pct. I şi II, respectiv al unui membru de familie al acestuia;
- Agenţia Naţională pentru Ocuparea Forţei de Muncă în cazul decesului şomerului, respectiv al unui membru de familie al acestuia;
- casa teritorială de pensii, în cazul decesului pensionarului sau al asiguratului prevăzut la art. 5 alin. 1 pct. IV şi V sau la alin. 2 al aceluiaşi articol, respectiv al unui membru de familie al acestuia.

În cazul în care angajatorul îşi încetează activitatea sau a expirat termenul pentru care a fost încheiat contractul individual de muncă al asiguratului, dreptul la plata ajutorului de deces, care s-a născut anterior ivirii acestor situaţii, se achită din bugetul asigurărilor sociale de stat de către casele teritoriale de pensii, urmând să fie recuperate de la angajator, după caz, conform legii (art. 129 din Legea nr. 19/2000).

3.17. Reglementări speciale

În cele ce urmează vom analiza, cu titlu exemplificativ, pensiile acordate:

- magistraţilor;
- personalului didactic;
- personalului diplomatic şi consular.

A). Pensiile acordate magistraţilor

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor[1] prevede că magistraţii beneficiază de :

a) pensie de serviciu;

b) pensie de urmaş.

[1] Republicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005; completată prin Legea nr. 29/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 198 din 2 martie 2006; modificată prin Legea nr. 356/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 677 din 7 august 2006.

a) Judecătorii şi procurorii cu o vechime de cel puțin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de **pensie de serviciu** în cuantum de 80% din media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni de activitate înainte de data pensionării.

Judecătorii, procurorii precum şi judecătorii financiari şi procurorii financiari care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi a României sunt pensionați, la cerere, înainte de împlinirea vârstei prevăzute de lege şi beneficiază de pensia de serviciu dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în aceste funcții. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare şi perioadele în care judecătorul sau procurorul a exercitat profesia de avocat, fără ca acestea să poată fi mai mari de 10 ani.

Pentru fiecare an care depăşeşte vechimea de 25 de ani în funcția de judecător sau procuror, la cuantumul pensiei se adaugă câte 1%, fără a se putea depăşi venitul brut avut la data pensionării.

De pensia de serviciu beneficiază şi judecătorii şi procurorii cu o vechime în magistratură între 20 şi 25 de ani, în acest caz cuantumul pensiei prevăzut fiind micşorat cu 1% pentru fiecare an care lipseşte din vechimea integrală.

Persoanele care îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute numai în funcția de judecător sau procuror beneficiază de pensie de serviciu chiar dacă la data pensionării au o altă ocupație. În acest caz, pensia se stabileşte pe baza drepturilor salariale pe care le are un judecător sau procuror în funcție în condiții identice de vechime şi nivel al instanței sau parchetului. De aceste prevederi pot beneficia numai persoanele care au fost eliberate din funcția de judecător sau procuror din motive neimputabile.

Judecătorii şi procurorii militari pot opta între pensia de serviciu sau pensia militară de serviciu.

Judecătorii şi procurorii care beneficiază de pensie de serviciu pot cumula pensia de serviciu cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, indiferent de nivelul veniturilor respective.

Judecătorii şi procurorii de la toate instanțele precum şi magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație şi Justiție şi personalul de specialitate juridică nu pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege.

b) Soțul supraviețuitor şi copiii judecătorilor şi procurorilor care au dreptul la pensie de serviciu beneficiază **de pensie de urmaş** dacă îndeplinesc condițiile prevăzute pentru aceasta de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale
(art. 82 din Legea nr. 303/2004).

Partea din pensia de serviciu care depăşeşte nivelul pensiei din sistemul public al asigurărilor sociale se suportă din bugetul de stat.

Pensiile de serviciu ale judecătorilor şi procurorilor precum şi pensiile de urmaş se actualizează anual în raport cu media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni a judecătorilor şi procurorilor în activitate. Aceste dispoziţii se aplică şi judecătorilor sau procurorilor pensionari.

B). Pensionarea personalului didactic [1]

Potrivit art. 126 alin. 1 din Legea nr. 128/1997, personalul didactic beneficiază de:

a) pensie pentru munca depusă şi limită de vârstă;

b) pensie pentru pierderea capacităţii de muncă;

c) pensie suplimentară şi de alte drepturi de asigurări sociale, în condiţiile legii.

Membrii de familie pot beneficia, în condiţiile legii, de pensie de urmaş.

Personalul didactic poate fi pensionat numai la data încheierii anului şcolar sau universitar.

Pentru motive temeinice, pensionarea personalului didactic se poate face şi în timpul anului şcolar sau universitar, cu aprobarea inspectoratului şcolar, respectiv a senatului universitar.

Personalul didactic poate fi pensionat, la cerere, cu 3 ani înainte de limitele de vârstă prevăzute de legislaţia în vigoare, dacă are o vechime în învăţământ de cel puţin 25 de ani femeile, respectiv 30 de ani bărbaţii.

Cadrele didactice pensionate pot desfăşura activităţi didactice, salarizate prin cumul sau prin plata cu ora, după împlinirea vârstei de pensionare.

Personalul didactic din învăţământul preuniversitar de stat, cu gradul didactic I sau cu titlul ştiinţific de doctor, care dovedeşte competenţă profesională deosebită, poate fi menţinut ca titular în funcţia

[1] Reglementată de Legea nr.128/1997 privind Statutul personalului didactic, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr.158 din 16 iulie 1997; modificată prin Legea nr.195/1999, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 628 din 23 decembrie 1999;
modificată şi completată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 8/2000, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr.83 din 23 februarie 2000; modificată prin Legea nr. 83/2002, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr.154 din 4 martie 2002; modificată şi completată prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 33/2002, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 216 din 29 martie 2002; modificată şi completată prin
Lege nr. 349/2004, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 683 din 29 iulie 2004; modificată şi completată prin Lege nr.223/2005, publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 612 din 14 iulie 2005.

didactică până la 3 ani peste vârsta de pensionare, la cerere, cu avizul consiliului profesoral al unității de învățământ, exprimat în urma votului nominal deschis şi cu aprobarea anuală a inspectoratului şcolar.

Profesorii universitari şi conferențiarii universitari cu titlul ştiințific de doctor pot rămâne în activitate până la vârsta de 65 de ani.

La împlinirea vârstei de pensionare, profesorii universitari şi conferențiarii universitari cu titlul ştiințific de doctor, care dovedesc competență profesională deosebită, pot fi menținuți ca titulari în funcția didactică, la cerere, cu acordul consiliului facultății şi cu aprobarea anuală a senatului universitar, prin vot nominal deschis, până la împlinirea vârstei de 70 de ani.

Profesorii universitari, membri ai Academiei Române sau ai academiilor de ştiințe organizate pe domenii ştiințifice, înființate prin lege, pot rămâne în activitate ca titulari, ceea ce înseamnă cu normă întreagă în învățământ, până la vârsta de 70 de ani. Peste această vârstă pot fi menținuți în activitate numai cu acordul instituției în care lucrează, prin prelungiri anuale.

C). Pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale ale personalului diplomatic şi consular

a) Caracteristici ale sistemului de pensionare a membrilor personalului diplomatic şi consular

Prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36/2003 privind sistemul de pensionare a membrilor personalului diplomatic şi consular[1] s-a reglementat un sistem de pensionare privilegiat pentru membrii persoanlului diplomatic şi consular, inclusiv pentru personalul care a desfăşurat o activitate de comerț exterior şi cooperare internațională, încadrat la alte ministere decât Ministerul Afacerilor Externe.

Conform art. 1 alin. 1, membrii personalului diplomatic şi consular din Ministerul Afacerilor Externe beneficiază de pensie de serviciu dacă îndeplinesc următoarele condiții cumulative de pensionare:

- au vârsta şi stagiul complet de cotizare, prevăzute în legislația privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale;
- au o vechime în diplomație de cel puțin 20 de ani bărbații şi 15 ani femeile, din stagiul complet de cotizare.

Cuantumul pensiei de serviciu pentru membrii personalului diplomatic şi consular, de la gradul diplomatic de ataşat, respectiv de agent consular, până la cel de ambasador inclusiv, care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 1, este de 80% din venitul salarial lunar net corespunzător gradelor sau

[1] Publicată în ” Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 376 din 2 iunie 2003; modificată şi completată prin Lege nr. 595/2003, publicată în ” Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 2004.

funcțiilor diplomatice şi consulare, avut de aceştia în administrația centrală a Ministerului Afacerilor Externe la data pensionării.

Cuantumul pensiei de serviciu pentru membrii personalului diplomatic şi consular care au fost numiți prin decrete prezidențiale ambasadori ai României în alte state sau pe lângă organizații internaționale este de 80% din venitul salarial lunar net al membrului personalului diplomatic şi consular cu gradul sau funcția de ambasador din administrația centrală a Ministerului Afacerilor Externe, avut de acesta la data pensionării membrilor personalului diplomatic şi consular respectivi.

Venitul salarial lunar net se determină prin scăderea din venitul salarial lunar brut a unei sume corespunzătoare impozitului pe salariu, fără acordarea deducerilor personale şi a contribuțiilor datorate potrivit legii.

Venitul salarial lunar brut se compune din salariul de bază şi sporul de vechime în muncă.

b) Beneficiarii sistemului de pensionare a membrilor personalului diplomatic şi consular

Conform art. 10^1 alin. 1, prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 36/2003 se aplică atât membrilor personalului diplomatic şi consular, cât şi persoanelor care au îndeplinit timp de minimum 10 ani funcții de demnitate publică în Ministerul Afacerilor Externe, în coordonarea direcțiilor generale de comerț exterior din cadrul Ministerului Economiei şi Comerțului, în fostele ministere şi departamente de comerț exterior.

De aceste prevederi beneficiază şi persoanele care au exercitat cel puțin două mandate de ambasador al României în străinătate, pe o perioadă de minimum 8 ani.

Prevederile prezentei Ordonanțe de Urgență se aplică, de asemenea, membrilor personalului diplomatic şi consular şi persoanelor care realizează o vechime de minimum 10 ani prin cumularea vechimii în funcții de demnitate publică, îndeplinite în instituțiile menționate la alin. 1, cu mandatul sau mandatele de ambasador în străinătate.

c) Vechimea în diplomație

Se consideră vechime în diplomație, vechimea în munca diplomatică desfăşurată de membrii personalului diplomatic şi consular în administrația centrală a Ministerului Afacerilor Externe, la misiunile diplomatice, oficiile consulare şi alte reprezentanțe din străinătate ale României precum şi perioadele aferente cursurilor postuniversitare şi stagiilor de pregătire, respectiv de specializare pentru activitatea diplomatică şi consulară.

Constituie, de asemenea, potrivit art. 1 alin. 3 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36/2003, vechime în diplomație sau, după caz, în activitatea de comerț exterior şi cooperare economică internațională următoarele perioade:

- perioadele lucrate de membrii personalului diplomatic şi consular precum şi de persoanele menționate la art. 4 alin. 1 la Administrația Prezidențială, Parlamentul şi Guvernul României, ca angajați de specialitate cu studii superioare pe probleme de politică externă, relații internaționale şi protocol;
- durata mandatelor membrilor personalului diplomatic şi consular aleşi sau numiți în funcții de demnitate publică;
- perioadele lucrate de membri ai personalului diplomatic şi consular ca funcționari internaționali trimişi de statul român şi salarizați de organizații internaționale dacă dovedesc cu documente bancare că au retras sumele ce le-au fost reținute din salarii pentru pensii şi le-au transferat în contul statului român;
- perioadele lucrate după pensionare de membrii personalului diplomatic şi consular precum şi de alte persoane, în instituțiile menționate în prezentul articol şi la art. 4, în diplomație sau în comerț exterior, în baza aceluiaşi contract de muncă sau a unui nou contract de muncă, prin cumul sau fără cumul cu pensia din sistemul public sau pensia de serviciu;
- perioadele aferente cursurilor postuniversitare şi stagiilor de pregătire, respectiv de specializare pentru activitatea de comerț exterior şi relații economice internaționale, precum şi cele lucrate în unități cu specific de comerț exterior şi cooperare economică internațională;
- perioadele lucrate, anterior intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei Ordonanțe de Urgență, de juriştii angajați în Ministerul Afacerilor Externe, de la data încadrării lor în direcții şi compartimente cu specific juridic şi atribuții în desfăşurarea activității diplomatice şi consulare până la data dobândirii calității de membri ai personalului diplomatic şi consular;
- perioadele lucrate de juriştii, angajați în Ministerul Economiei şi Comerțului, în fostele ministere şi departamente de comerț exterior, încadrați în compartimente sau servicii cu specific juridic şi atribuții în desfăşurarea activității de comerț exterior şi cooperare economică internațională;
- perioadele lucrate, anterior intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei Ordonanțe de Urgență, de angajații cu studii superioare ai Ministerului Afacerilor Externe, de la data încadrării

lor ca referenți ajutori, referenți, interpreți relații, referenți ajutori relații şi referenți relații, până la data dobândirii calității de membri ai personalului diplomatic şi consular.

În baza art. $10^{2,}$ vechimea în magistratură şi vechimea în diplomație sau în activitatea de comerț exterior şi cooperare economică internațională se cumulează.

d) Categorii de pensii

Membrii personalului diplomatic şi consular din Ministerul Afacerilor Externe beneficiază de:

- pensie de serviciu;
- pensie de urmaş.

1. Pensia de serviciu

» Pensiile membrilor personalului diplomatic şi consular aflate în plată

Conform art. 3 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36/2003, la data intrării ei în vigoare, pensiile aflate în plată ale membrilor personalului diplomatic şi consular care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 1 se actualizează la nivelul cuantumurilor pensiilor de serviciu, calculate prin aplicarea procentului de 80% la veniturile salariale lunare nete, corespunzătoare limitei maxime de încadrare a membrilor personalului diplomatic şi consular cu aceleaşi grade sau funcții, aflați în activitate în administrația centrală a MinisterulUI Afacerilor Externe şi avute de aceştia la data intrării în vigoare a prezentei Ordonanțe de Urgență.

La data intrării în vigoare a prezentei Ordonanțe de Urgență, pensiile membrilor personalului diplomatic şi consular prevăzuți la alin. 1, care au fost numiți prin decrete prezidențiale ambasadori ai României în alte state sau pe lângă organizații internaționale se actualizează la nivelul cuantumului pensiei de serviciu, calculat prin aplicarea procentului de 80% la venitul salarial lunar net al membrului personalului diplomatic şi consular cu gradul sau funcția de ambasador aflat în activitate în administrația centrală a Ministerului Afacerilor Externe, avut de acesta la data intrării în vigoare a acestui act normativ.

» Pensiile membrilor personalului diplomatic şi consular şi ale celorlalte persoane care au desfăşurat activitate de comerț exterior şi cooperare economică internațională

În temeiul art. 4 alin. 1, membrii personalului diplomatic şi consular şi celelalte persoane care au desfăşurat activitate de comerț exterior şi cooperare economică internațională, încadrați în administrațiile centrale din Departamentul de Comerț Exterior, Ministerul Comerțului Exterior,

Ministerul Comerţului Exterior şi Cooperării Economice Internaţionale, Ministerul Comerţului, Ministerul Comerţului şi Turismului, Ministerul Industriei şi Comerţului, Departamentul de Comerţ Exterior şi Promovare Economică din Ministerul Afacerilor Externe şi din unităţi cu specific de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională precum şi ca trimişi în misiuni permanente, cu grade diplomatice sau consulare, la ambasadele, consulatele şi alte reprezentanţe ale României din străinătate, beneficiază de pensie de serviciu dacă îndeplinesc următoarele condiţii cumulative de pensionare:

- au vârsta şi stagiul complet de cotizare, prevăzute în legislaţia privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale;
- au o vechime de cel puţin 20 de ani bărbaţii şi 15 ani femeile în activitatea de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională, din care cel puţin 4 ani în misiune permanentă la ambasadele, consulatele şi alte reprezentanţe ale României din străinătate, cu grade diplomatice sau consulare.

Cuantumul pensiei de serviciu pentru persoanele prevăzute se calculează prin aplicarea procentului de 80% la veniturile salariale lunare nete, avute de acestea în administraţia centrală a Departamentului de Comerţ Exterior la data pensionării.

Pentru persoanele care au lucrat atât în Ministerul Afacerilor Externe, ca membri ai personalului diplomatic şi consular, cât şi în străinătate, în calitate de trimişi în misiuni permanente cu grade şi funcţii diplomatice sau consulare de Departamentul de Comerţ Exterior sau de fostele ministere şi departamente de comerţ exterior, vechimea pe perioadele respective se cumulează şi se consideră vechime în diplomaţie.

Pentru membrii personalului diplomatic şi consular precum şi pentru alte persoane care au lucrat atât în Ministerul Afacerilor Externe, în instituţiile şi organizaţiile internaţionale menţionate la art. 1, cât şi în direcţiile şi compartimentele de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională din cadrul Ministerului Economiei şi Comerţului, din fostele ministere şi departamente de comerţ exterior, vechimea în diplomaţie şi vechimea în activitatea de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională se cumulează.

În cazul în care din însumarea perioadelor de vechime rezultă fracţiuni mai mari de 6 luni, acestea se întregesc la un an, iar cele mai mici se neglijează.

Pentru fiecare an lucrat în diplomaţie, respectiv în activitatea de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională, peste vechimea minimă de 20 de ani bărbaţii şi 15 ani femeile, la cuantumul

pensiei de serviciu se adaugă câte 1% din venitul salarial lunar net, fără a putea depăşi 100% din acest venit.

În cazul în care cuantumul pensiei de serviciu calculat este mai mic decât pensia aflată în plată, se menține cuantumul cel mai avantajos.

2.Pensia de urmaş

La decesul titularului pensiei de serviciu, soțul sau soția şi copiii acestuia beneficiază de pensie de urmaş, în condițiile prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale (art. 8 alin. 1).

Soția sau soțul şi copiii persoanelor îndreptățite la pensie de serviciu, decedate înainte de intrarea în vigoare a prezentei Ordonanțe de Urgență, beneficiază de pensie de urmaş din pensia de serviciu a acestora, în condițiile prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale.

Capitolul al V- lea: Concediile şi indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate

1. Dispoziții generale

Art. 60 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile şi indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate[1] a abrogat prevederile referitoare la concediul şi indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, concediul şi indemnizațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacității de muncă, concediul şi indemnizația pentru maternitate, concediul şi indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav cuprinse în art. 7, 26, 27, 35, art. 98 - 101, art. 103 - 125, art. 129 - 134 şi în art. 136 - 138 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale.

Potrivit art. 1 alin. 1, persoanele asigurate pentru concedii şi indemnizații de asigurări sociale de sănătate în sistemul de asigurări sociale de sănătate au dreptul, pe perioada în care au domiciliul sau reşedința pe teritoriul României, la concedii medicale şi indemnizații de asigurări sociale de sănătate, dacă:

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1074 din 29 noiembrie 2005; aprobată prin Legea nr. 399/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 901 din 6 noiembrie 2006; modificată şi completată prin Ordonanța Guvernului nr. 35/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 675 din 7 august 2006; modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 91/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 958 din 28 noiembrie 2006.

A. sunt salariaţi sau funcţionari publici;

B. desfăşoară activităţi în funcţii elective sau sunt numite în cadrul autorităţii executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membri cooperatori;

C. beneficiază de drepturi băneşti lunare ce se suportă din bugetul asigurărilor pentru şomaj, în condiţiile legii.

Art. 1 alin. 2 dispune că de aceleaşi drepturi beneficiază şi persoanele care nu se află în una dintre situaţiile prevăzute la art. 1 alin. 1, dar sunt:

a) asociaţi, comanditari sau acţionari;

b) administratori[1];

c) membri ai asociaţiei familiale;

d) persoane autorizate să desfăşoare activităţi independente;

e) persoane care încheie un contract de asigurări sociale pentru concedii şi indemnizaţii pentru maternitate şi concedii şi indemnizaţii pentru îngrijirea copilului bolnav, în condiţiile în care au început stagiul de cotizare până la data de 1 ianuarie 2006.

Persoanele prevăzute la art. 1 alin. 2, care au calitatea de *pensionari*, nu sunt asigurate conform Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005, cu excepţia pensionarilor de invaliditate gradul III şi a pensionarilor nevăzători, care se află în una dintre următoarele situaţii :

- sunt membri ai asociaţiei familiale;
- sau persoane autorizate să desfăşoare activităţi independente.

Concediile medicale şi indemnizaţiile de asigurări sociale de sănătate la care au dreptul asiguraţii sunt:

a) concedii medicale şi indemnizaţii pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de **boli obişnuite** sau de **accidente în afara muncii**;

b) concedii medicale şi indemnizaţii pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacităţii de muncă, exclusiv pentru situaţiile rezultate ca urmare a unor **accidente de muncă** sau **boli profesionale**;

c) concedii medicale şi indemnizaţii pentru maternitate;

d) concedii medicale şi indemnizaţii pentru îngrijirea copilului bolnav;

e) concedii medicale şi indemnizaţii de risc maternal.

Calculul şi plata acestor indemnizaţii se fac pe baza certificatului de concediu medical, document justificativ pentru plată, eliberat de medicul curant (art. 36 alin. 1 din Ordonanţa de Urgenţă a

[1] A se vedea supra Cap. al II - lea, pct. 3, lit. **B).**, nota 1.

Guvernului nr. 158/2005 coroborat cu art. 16 alin. 1 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005[1]). Certificatul de concediu medical se prezintă plătitorului până cel mai târziu la data de 5 a lunii următoare celei pentru care a fost acordat concediul.

Medicul curant, prin reprezentantul său legal, încheie o convenție privind eliberarea certificatelor de concedii medicale cu casa de asigurări de sănătate[2]. Această convenție se încheie cu o singură casă de asigurări de sănătate, respectiv cu cea în a cărei rază administrativ - teritorială îşi are sediul unitatea sanitară sau cu Casa Asigurărilor de Sănătate a Apărării, Ordinii Publice, Siguranței Naționale şi Autorității Judecătoreşti, respectiv Casa Asigurărilor de Sănătate a Ministerului Transporturilor, Construcțiilor şi Turismului, după caz.

Certificatele de concediu medical se completează şi se eliberează la data la care se acordă consultația medicală, stabilindu-se numărul necesar de zile de concediu medical. Data de la care începe valabilitatea concediului medical poate fi ulterioară datei acordării numai în cazul certificatelor de concediu medical "în continuare".

În situația imposibilității prezentării asiguratului la medic, se pot acorda certificate de concediu medical cu retroactivitate de 24 de ore.

Certificatele de concediu medical se pot elibera şi la o dată ulterioară, numai pentru luna anterioară, pentru următoarele situații:

a) în caz de sarcină şi lăuzie (numai concediu medical pentru maternitate);

b) pentru perioada de internare în spital;

c) pentru aparat gipsat, numai de către medicul ortoped/chirurg;

d) situații pentru care este necesar avizul medicului expert al asigurărilor sociale peste 90 de zile.

Medicul curant din spital eliberează certificatele de concediu medical numai la externarea pacientului, cu excepția situațiilor în care durata internării este mai mare de 30 de zile, caz în care certificatul de concediu medical va fi acordat lunar. În situația în care certificatul de concediu medical se eliberează în data de 1 a lunii cu o durată de 31 de zile, medicul curant poate elibera certificatul de concediu medical pentru perioada 1-31 a lunii respective.

În caz de urgențe medico-chirurgicale neinternate, la camera de gardă a spitalului se pot elibera certificate de concediu medical, numai de către medicii de specialitate.

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 147 din 16 februarie 2006.

[2] Modelul convenției privind eliberarea certificatelor de concediu medical este prezentat în anexa nr. 10 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Medicii sunt obligați să îndrume pacienții către unitatea sanitară la care trebuie să se adreseze aceştia în vederea obținerii în continuare a asistenței medicale şi a certificatelor de concediu medical (art. 21 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

Orice prelungire a unui concediu medical se efectuează pe un nou certificat de concediu medical.

Plata indemnizațiilor se face lunar de către:

a) angajator, cel mai târziu odată cu lichidarea drepturilor salariale pe luna respectivă, pentru salariați, funcționari publici, persoane care îşi desfăşoară activitatea în funcții elective sau sunt numite în cadrul autorităților executive, legislative sau judecătoreşti pe durata mandatului precum şi pentru membri cooperatori;

b) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, până la data de 10 a lunii următoare celei pentru care s-a acordat concediul medical;

c) casa de asigurări de sănătate, până la data de 10 a lunii următoare celei pentru care s-a acordat concediul medical, pentru: asociați, comanditari sau acționari; administratori; membri ai asociației familiale; persoane autorizate să desfăşoare activități independente; persoane care încheie un contract de asigurări sociale pentru concedii şi indemnizații pentru maternitate şi concedii şi indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav, în condițiile în care au început stagiul de cotizare până la data de 1 ianuarie 2006; femeile care nasc în termen de 9 luni de la data pierderii calității de asigurat din motive neimputabile lor.

Indemnizațiile se achită beneficiarului, reprezentantului legal sau mandatarului desemnat prin procură de către acesta.

Indemnizațiile cuvenite şi neachitate asiguratului decedat se plătesc soțului supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, persoanei care dovedeşte că l-a îngrijit până la data decesului.

Indemnizațiile pot fi solicitate, pe baza actelor justificative, în termenul de prescripție de 3 ani, calculat de la data la care beneficiarul era în drept să le solicite.

2. Contribuția pentru concedii şi indemnizații

Începând cu data de 1 ianuarie 2007, cota de contribuție pentru concedii şi indemnizații, destinată exclusiv finanțării cheltuielilor cu plata drepturilor prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, este de **0,85%** aplicată la fondul de salarii realizat[1] sau, după caz, la drepturile reprezentând

[1] Prin **fond de salarii realizat** se înțelege totalitatea sumelor utilizate de un angajator pentru plata drepturilor salariale sau de natură salarială.

indemnizație de şomaj, asupra veniturilor supuse impozitului pe venit ori asupra veniturilor cuprinse în contractul de asigurări sociale încheiat de persoanele prevăzute la art. 1 alin. 2 lit. e şi se achită la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.

Conform art. 5 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, cota de contribuție se datorează şi se achită de către:

a) angajatori pentru salariați, funcționari publici, persoane care desfăşoară activități în funcții elective sau sunt numite în cadrul autorităților executive, legislative sau judecătoreşti precum şi pentru membri cooperatori;

b) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru şomeri;

c) persoanele prevăzute la art. 1 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, respectiv: asociații, comanditarii sau acționarii; administratorii; membrii asociației familiale; persoanele autorizate să desfăşoare activități independente; persoanele care încheie un contract de asigurări sociale pentru concedii şi indemnizații pentru maternitate şi concedii şi indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav, în condițiile în care au început stagiul de cotizare până la data de 1 ianuarie 2006.

Contribuția de asigurări sociale se virează până la data de 25 a lunii următoare celei pentru care se efectuează plata drepturilor salariale şi/sau a veniturilor de natură salarială.

Persoanele juridice sau fizice prevăzute la art. 5 au obligația să calculeze şi să vireze casei de asigurări de sănătate cota de contribuție pentru concedii şi indemnizații; acestea au obligația să anunțe lunar casei de asigurări de sănătate schimbările de natură să modifice elementele de calcul pentru plata contribuției.

Persoanele fizice şi juridice care au calitatea de angajator au obligația de a depune la casele de asigurări de sănătate **declarații privind evidența obligațiilor de plată** către Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate pentru concedii şi indemnizații (art. 6 alin. 3 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 coroborat cu art. 1 alin. 2 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005). Declarația prevăzută se depune lunar, la data stabilită de casa de asigurări de sănătate, dar nu mai târziu de data de 25 a lunii următoare celei pentru care se datorează contribuția pentru concedii şi indemnizații.

De asemenea, instituția care administrează bugetul asigurărilor pentru şomaj (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă) se asimilează angajatorului, având obligația să depună declarația privind evidența obligațiilor de plată.

Declarația privind evidența obligațiilor de plată va fi însoțită, după caz, de **declarația privind evidența nominală a asiguraților care au beneficiat de concediile şi indemnizațiile** reglementate de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005[1].

Declarația privind evidența obligațiilor de plată şi cea privind evidența nominală a asiguraților care au beneficiat de concedii şi indemnizații se depun pe suport hârtie, cu semnăturile persoanelor autorizate şi cu ştampila angajatorului şi în format electronic, conform Metodologiei de transmitere pe cale electronică a declarațiilor privind evidența nominală a asiguraților care au beneficiat de concedii şi indemnizații şi a obligațiilor de plată către bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate pentru concedii şi indemnizații.[2]

Persoanele prevăzute la art. 5 lit. a au obligația de a pune la dispoziția organelor de control ale caselor de asigurări de sănătate documentele justificative şi actele de evidență necesare în vederea stabilirii obligațiilor la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate.

Contribuția pentru concedii şi indemnizații se aplică şi asupra indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă ca urmare a unui accident de muncă sau boală profesională şi se suportă de către angajator sau din fondul de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale constituit în condițiile legii, după caz.

Baza lunară de calcul a contribuției pentru concedii şi indemnizații pentru persoanele prevăzute la art. 1 alin. 1 nu poate fi mai mare decât produsul dintre numărul asiguraților din luna pentru care se calculează contribuția şi valoarea corespunzătoare a 12 salarii minime brute pe țară garantate în plată.

Baza de calcul a contribuției pentru concedii şi indemnizații pentru persoanele prevăzute la art. 1 alin. 2 nu poate depăşi plafonul a 12 salarii minime brute pe țară garantate în plată.

3. Stagiul minim de cotizare

Pentru acordarea drepturilor prevăzute de art. 2 alin. 1 lit. a – d din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 (respectiv, concediile medicale şi indemnizațiile pentru incapacitate temporară

[1] Modelul declarației privind evidența nominală a asiguraților care au beneficiat de concedii şi indemnizații în condițiile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 este prezentat în anexa nr. 2 şi de exemplarul 2 al certificatelor de concedii medicale cuprinse în Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

[2] Prevazută în anexa nr. 3 a Normei de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

de muncă, cauzată de boli obişnuite sau de accidente în afara muncii; concediile medicale şi indemnizaţiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacităţii de muncă, exclusiv pentru situaţiile rezultate ca urmare a unor accidente de muncă sau boli profesionale; concediile medicale şi indemnizaţiile pentru maternitate; concediile medicale şi indemnizaţiile pentru îngrijirea copilului bolnav)

trebuie îndeplinită condiţia stagiului minim de cotizare de o lună realizată în ultimele 12 luni anterioare lunii pentru care se acordă concediul medical,

Concediul şi indemnizaţia de risc maternal, prevăzută de art. 2 alin. 1 lit. e, se acordă fără condiţie de stagiu de cotizare (art. 31 alin. 3 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005).

De asemenea, asiguraţii au dreptul la concediu şi indemnizaţie pentru incapacitate temporară de muncă, fără condiţii de stagiu de cotizare, în cazul urgenţelor medico-chirurgicale, tuberculozei, bolilor infectocontagioase din grupa A, neoplaziilor şi SIDA.

Stagiul de cotizare în sistemul de asigurări sociale de sănătate se constituie din însumarea perioadelor:

a) pentru care s-a achitat contribuţia pentru concedii şi indemnizaţii de către angajator sau, după caz, de către asigurat, respectiv de către fondul de asigurare pentru accidente de muncă şi boli profesionale sau bugetul asigurărilor pentru şomaj;

b) pentru care plata contribuţiei de asigurări sociale de sănătate se suportă din alte surse;

c) pentru care, până la data intrării în vigoare a Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005, plata contribuţiei de asigurări sociale de sănătate s-a făcut din alte surse,

Potrivit art. 8 alin. 2 şi 3 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005 coroborat cu art. 12 alin. 4 lit. a, b şi c din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005, se asimilează stagiului de cotizare în sistemul de asigurări sociale de sănătate:

a) perioadele în care asiguratul beneficiază de concediile şi indemnizaţiile prevăzute de Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005;

b) perioadele în care asiguratul:

- a beneficiat de pensie de invaliditate gradul III sau de pensie de invaliditate ca nevăzător şi este membru al unei asociaţii familiale sau este autorizat să desfăşoare activităţi independente;
- a urmat cursurile de zi ale învăţământului universitar, pe durata normală a studiilor respective, cu condiţia absolvirii acestora.

Perioadele prevăzute se asimilează stagiului de cotizare numai dacă în aceste intervale asiguratul nu a realizat stagii de cotizare în înțelesul prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Art. 13 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 dispune că se consideră stagiu de cotizare şi situația în care, prin însumarea perioadelor ce constituie stagiul de cotizare din ultimele 12 luni anterioare producerii riscului, rezultă un număr de zile de stagiu de cotizare cel puțin egal cu numărul total de zile lucrătoare din ultimele 6 luni anterioare producerii riscului.

4. Concediul şi indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă

Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se suportă, conform art. 12 din Ordonanța de Urgență a Guvernului, după cum urmează:

A. de către angajator, din prima zi până în a 5 - a zi de incapacitate temporară de muncă;

B. din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, începând cu:

a) ziua următoare celor suportate de angajator, conform lit. A, şi până la data încetării incapacității temporare de muncă a asiguratului sau a pensionării acestuia;

b) prima zi de incapacitate temporară de muncă, în cazul şomerilor, asociaților, comanditarilor, acționarilor, administratorilor, membrilor asociaților familiale, persoanelor autorizate să desfăşoare activități independente.

Durata de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă este de cel mult 183 de zile în interval de un an, socotită din prima zi de îmbolnăvire.

Începând cu a 91-a zi, concediul se poate prelungi de către medicul specialist până la 183 de zile, cu aprobarea medicului expert al asigurărilor sociale.

Durata de acordare a concediului şi a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă este mai mare în cazul unor boli speciale şi se diferențiază după cum urmează:

a) un an, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru tuberculoză pulmonară şi unele boli cardiovasculare, stabilite de Casa Națională de Asigurări de Sănătate, cu acordul Ministerului Sănătății;

b) un an, cu drept de prelungire până la un an şi 6 luni de către medicul expert al asigurărilor sociale, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru tuberculoză meningeală, peritoneală şi urogenitală, inclusiv a glandelor suprarenale, pentru SIDA şi neoplazii, în funcție de stadiul bolii;

c) un an şi 6 luni, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru tuberculoză pulmonară operată şi osteoarticulară;

d) 6 luni, cu posibilitatea de prelungire până la maximum un an, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru alte forme de tuberculoză extrapulmonară, cu avizul medicului expert al asigurărilor sociale.

Medicul primar sau, după caz, medicul specialist în afecțiunea principal invalidantă poate propune pensionarea de invaliditate dacă bolnavul nu a fost recuperat la expirarea duratelor de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă (art. 14 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005). În situații temeinic motivate de posibilitatea recuperării, medicul primar sau, după caz, medicul specialist în afecțiunea principal invalidantă poate propune prelungirea concediului medical peste 183 de zile, în scopul evitării pensionării de invaliditate şi menținerii asiguratului în activitate. Medicul expert al asigurărilor sociale decide, după caz, prelungirea concediului medical pentru continuarea programului recuperator, reducerea programului de lucru, reluarea activității în raport de pregătirea profesională şi de aptitudini ori pensionarea de invaliditate.

Prelungirea concediului medical peste 183 de zile se face pentru cel mult 90 de zile, conform procedurilor stabilite de Casa Națională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale împreună cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate, în raport cu evoluția cazului şi cu rezultatele acțiunilor de recuperare (art. 14 alin. 4 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

În cazul în care medicul expert al asigurărilor sociale a emis avizul de pensionare de invaliditate, plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se face până la sfârşitul lunii următoare celei în care s-a emis avizul, fără a se depăşi durata maximă de acordare a concediului, prevăzută de art. 14 alin. 4 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Asigurații a căror incapacitate temporară de muncă a survenit în timpul concediului de odihnă sau al concediului fără plată beneficiază de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, concediul de odihnă sau fără plată fiind întrerupt, urmând ca zilele neefectuate să fie reprogramate.

Beneficiază de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, în aceleaşi condiții ca şi ceilalți asigurați, pensionarii care se află şi în una dintre situațiile menționate la art. 1 alin. 1 lit. A sau B[1] precum

[1] Art. 1 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 prevede: "Persoanele asigurate pentru concedii şi indemnizații de asigurări sociale de sănătate în sistemul de asigurări sociale de sănătate, denumite în continuare asigurați, au dreptul, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, pe perioada în care au domiciliul sau reşedința pe teritoriul României, la concedii medicale şi indemnizații de asigurări sociale de sănătate, dacă: **A)** sunt salariați sau funcționari publici; **B)** desfăşoară activități în funcții elective sau sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului, precum şi membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperației meşteşugăreşti, ale căror drepturi şi obligații sunt asimilate, în condițiile prezentei legi, cu ale persoanelor prevăzute la lit. A;...".

şi pensionarii de invaliditate gradul III sau, după caz, pensionarii nevăzători, care se regăsesc în situațiile prevăzute la art. 1 alin. 2 lit. c şi d[1] din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

Pentru plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aferente concediilor medicale acordate cu întrerupere între ele, acestea se iau în considerare separat, durata lor nu se cumulează, iar plata se suportă conform art. 12 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005.

În situația în care unui asigurat i se acordă în aceeaşi lună două sau mai multe concedii medicale **pentru afecțiuni diferite**, fără întrerupere între ele, indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se calculează şi se plăteşte separat, iar plata se suportă conform art. 12 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 (conform art. 35 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 coroborat cu art. 37 alin. 1 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

În situația în care unui asigurat i se acordă în aceeaşi lună două sau mai multe concedii medicale **pentru aceeaşi afecțiune**, fără întrerupere între ele, durata lor se cumulează, iar plata se suportă conform art. 12 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 (art. 37 alin. 2 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

Indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, în acord cu prevederile art. 42 lit. a din Codul fiscal, sunt venituri impozabile[2].

5. Concediile şi indemnizațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor şi recuperarea capacității de muncă

În scopul prevenirii îmbolnăvirilor şi recuperării capacității de muncă, asigurații pot beneficia de:

a) indemnizație pentru reducerea timpului de muncă;

b) concediu şi indemnizație pentru carantină;

c) tratament balnear, în conformitate cu programul individual de recuperare.

---

[1] Potrivit art. 1 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, de aceleaşi drepturi beneficiază şi persoanele care nu se află în una dintre situațiile prevăzute la alin. 1, dar sunt: ...; **c)** membri ai asociației familiale;...; **d)** autorizate să desfăşoare activități independente.

[2] Nu sunt venituri impozabile indemnizațiile pentru: risc maternal, maternitate, creşterea copilului şi îngrijirea copilului bolnav, potrivit art. 42 lit. a din Codul fiscal.

a) Indemnizația pentru reducerea timpului de muncă cu o pătrime din durata normală se acordă asiguraților (respectiv, salariaților, funcționarilor publici, celor care desfăşoară desfăşoară activități în funcții elective sau sunt numiți în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti, pe durata mandatului precum şi membrilor cooperatori dintr-o organizație a cooperației meşteşugăreşti) care, din motive de sănătate, nu mai pot realiza durata normală de muncă (art. 19 alin. 1).

Indemnizația se acordă, la propunerea medicului curant, cu avizul medicului expert al asigurărilor sociale, pentru cel mult 90 de zile în ultimele 12 luni anterioare primei zile de concediu, în una sau mai multe etape.

b) Concediul şi indemnizația pentru carantină se acordă asiguraților cărora li se interzice continuarea activității din cauza unei boli contagioase, pe durata stabilită prin certificatul eliberat de direcția de sănătate publică (art. 20 alin. 1). Certificatul de concediu medical pentru carantină se eliberează de medicul curant asiguraților cărora li se interzice continuarea activității din cauza unei boli contagioase, pe durata stabilită în certificatul eliberat de organele de specialitate ale direcțiilor de sănătate publică (art. 41 alin. 2 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005). Dacă durata perioadei de carantină stabilită de organele de specialitate ale direcțiilor de sănătate publică depăşeşte 90 de zile nu este necesar avizul medicului expert al asigurărilor sociale.

Indemnizația pentru carantină se suportă integral din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate (art. 41 alin. 4
din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

c) În concordanță cu prevederile art. 21 alin. 1, asigurații aflați în incapacitate temporară de muncă pe o perioadă mai mare de 90 de zile consecutive beneficiază de tratament balnear şi de recuperare a capacității de muncă, pe baza biletului de trimitere, în condițiile prevăzute în Contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.

Tratamentul balnear şi de recuperare a capacității de muncă se desfăşoară în conformitate cu prevederile programului individual de recuperare întocmit de medicul specialist, cu aprobarea medicului expert al asigurărilor sociale, în funcție de natura, stadiul şi prognosticul bolii, structurat pe etape.

În funcție de tipul afecțiunii şi de natura tratamentului, durata tratamentului balnear este de 15-21 de zile şi se stabileşte de medicul curant.

Programul individual de recuperare este obligatoriu şi se realizează în unități sanitare specializate aflate în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate.

După fiecare etapă prevăzută în programul individual de recuperare, asiguraţii sunt supuşi reexaminării medicale. În funcţie de rezultatele acesteia, medicul expert al asigurărilor sociale poate propune medicului curant actualizarea programului individual de recuperare sau, după caz, recomandă reluarea activităţii profesionale ori propune pensionarea de invaliditate.

Plata indemnizaţiilor nu se cuvine pe perioadele în care asiguratul, din motive imputabile lui, nu îşi îndeplineşte obligaţia de a urma şi de a respecta programul individual de recuperare.

Controlul recomandărilor medicului specialist şi al programului individual de recuperare precum şi respectarea acestora de către asigurat se realizează de către organele specializate din structura CNAS, respectiv casele de asigurări de sănătate.

6. Concediul şi indemnizaţia de maternitate

Asiguratele au dreptul la concedii pentru sarcină şi lăuzie, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, perioadă în care beneficiază de indemnizaţie de maternitate.

De aceleaşi drepturi beneficiază şi femeile care nasc în termen de 9 luni de la data pierderii calităţii de asigurat din motive neimputabile lor. Faptul că pierderea calităţii de asigurat nu s-a produs din motive imputabile persoanei în cauză se dovedeşte cu acte oficiale eliberate de către angajatori sau asimilaţii acestora.

Concediul pentru sarcină se acordă pe o perioadă de 63 de zile înainte de naştere, iar concediul pentru lăuzie pe o perioadă de 63 de zile după naştere. Concediile pentru sarcină şi lăuzie se pot compensa între ele, în funcţie de recomandarea medicului şi de opţiunea persoanei beneficiare, în aşa fel încât durata minimă obligatorie a concediului de lăuzie să fie de 42 de zile calendaristice.

Concediul medical pentru maternitate se acordă numai pentru sarcină şi nu pentru afecţiunile care pot interveni pe parcursul sarcinii, fără legătură cu aceasta (art. 44 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005).

Certificatele de concediu medical pentru sarcină se eliberează pentru cel mult 30 de zile calendaristice de către medicul de familie sau de către medicul de specialitate obstetrică-ginecologie care ia gravida în evidenţă şi o urmăreşte pe parcursul sarcinii până la durata maximă prevăzută de lege (art. 45 alin. 1 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005).

Certificatul de concediu medical pentru lăuzie se eliberează de medicul curant de specialitate obstetrică-ginecologie din unitatea sanitară unde a născut femeia sau de medicul de familie, pentru perioade de cel mult 30 de zile calendaristice. Prelungirea concediului medical pentru lăuzie până la

durata maximă prevăzută de lege se face de medicul de familie care are în urmărire lăuza (art. 45 alin. 2 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

În situația în care survine decesul mamei, la naştere sau imediat după aceasta, tatăl beneficiază de restul concediului neefectuat de către mamă, în condițiile Legii concediului paternal nr. 210/1999[1], certificatul fiind eliberat de medicul de specialitate obstetrică-ginecologie din unitatea sanitară unde a născut femeia sau de medicul de familie, după ca (art. 46 din Norma de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

Persoanele cu handicap asigurate beneficiază, la cerere, de concediu pentru sarcină, începând cu luna a 6 - a de sarcină.

Indemnizația de maternitate se suportă integral din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate şi, conform art. 42 lit. a din Codul fiscal, nu este impozabilă.

În situația copilului născut mort sau în situația în care acesta moare în perioada concediului de lăuzie, indemnizația de maternitate se acordă pe toată durata acestuia.

7. Concediul şi indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav

Asigurații au dreptul la concediu şi indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani (art. 26 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005).

Beneficiază de indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav, opțional, unul dintre părinți, dacă solicitantul îndeplineşte condițiile de stagiu de cotizare (art. 27 alin. 1). Beneficiază de aceleaşi drepturi, dacă îndeplineşte condițiile cerute pentru acordarea acestora, şi asiguratul care, în condițiile legii, a adoptat, a fost numit tutore, căruia i s-au încredințat copii în vederea adopției sau i-au fost dați în plasament.

Persoana care are în îngrijire, supraveghere şi întreținere un copil cu handicap beneficiază de concedii medicale pentru îngrijirea copilului cu handicap care necesită internare, tratament ambulatoriu sau la domiciliu pentru afecțiuni intercurente, până la împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani (art. 12 alin. 1 lit. b din Legea nr. 448/2006 privind protecția şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap[2]). De aceste drepturi beneficiază, la cerere, unul dintre părinți, tutorele, persoanele care au adoptat un copil cu handicap sau cărora li s-au încredințat copii cu handicap spre creştere şi educare ori în plasament familial, dacă sunt asigurați pentru concedii şi indemnizații de asigurări sociale de sănătate în cadrul

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 654 din 31 decembrie 1999.
[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1006 din 18 decembrie 2006.

sistemului de asigurări sociale de sănătate. Aceste persoane beneficiază de drepturile repsctive în situația în care nu au în acelaşi timp şi calitatea de asistent personal.

Indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav[1] se acordă pe baza certificatului de concediu medical eliberat de medicul de familie şi a certificatului pentru persoanele cu handicap, după caz.

Durata de acordare a indemnizației este de maximum 45 de zile calendaristice pe an pentru un copil, cu excepția situațiilor în care copilul este diagnosticat cu boli infectocontagioase, neoplazii, este imobilizat în aparat gipsat, este supus unor intervenții chirurgicale; durata concediului medical în aceste cazuri va fi stabilită de medicul curant, iar după depăşirea termenului de 90 de zile, de către medicul specialist, cu aprobarea medicului expert al asigurărilor sociale.

8. Concediul şi indemnizația de risc maternal

Conform art. 2 lit. h din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 96/2003[2], beneficiază de concediul de risc maternal **salariata**:

- gravidă care anunță în scris angajatorului starea sa fiziologică de graviditate şi anexează un document medical eliberat de medicul de familie sau de medicul specialist care să îi ateste această stare;
- care a născut recent şi care şi-a reluat activitatea după efectuarea concediului de lăuzie şi solicită angajatorului în scris măsurile de protecție, anexând un document medical eliberat de medicul de familie, dar nu mai târziu de 6 luni de la data la care a născut;
- care alăptează şi care, la reluarea activității după efectuarea concediului de lăuzie, îşi alăptează copilul şi anunță angajatorul în scris cu privire la începutul şi sfârşitul prezumat al perioadei de alăptare, anexând documente medicale eliberate de medicul de familie în acest sens.

Dacă, din motive justificate în mod obiectiv, angajatorul nu poate să îndeplinească obligația de a le modifica în mod corespunzător condițiile şi/sau orarul de muncă ori, dacă nu este posibil, să le repartizeze la alt loc de muncă fără riscuri pentru sănătatea sau securitatea lor, conform recomandării medicului de medicina muncii sau a medicului de familie, cu menținerea veniturilor salariale, salariatele

[1] Conform art. 42 lit. a din Codul fiscal, indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav nu este supusă impozitului pe venit.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 750din 27 octombrie 2003, aprobată prin Legea nr. 25/2004, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 214 din 11 martie 2004; modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile şi indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1074 din 29 noiembrie 2005.

aflate într-una dintre situațiile arătate mai sus au dreptul la concediu de risc maternal, după cum urmează:

a) înainte de data solicitării concediului de maternitate, salariatele gravide;

b) după data revenirii din concediul postnatal obligatoriu, salariatele care au născut recent sau care alăptează, în cazul în care nu solicită concediul şi indemnizația pentru creşterea şi îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, până la 7 ani.

Concediul de risc maternal se poate acorda, în întregime sau fracționat, pe o perioadă ce nu poate depăşi 120 de zile, de către medicul de familie sau de medicul specialist, care va elibera un certificat medical în acest sens, dar nu poate fi acordat simultan cu alte concedii prevăzute de legislația privind concediile şi indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate. Eliberarea certificatului medical se va face în condițiile în care salariata s-a prezentat la consultațiile prenatale şi postnatale, conform normelor Ministerului Sănătății.

Pe durata concediului de risc maternal, se acordă o indemnizație de risc maternal care se suportă integral din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate şi care nu este supusă impozitului pe venit (art. 42 lit. a din Codul fiscal).

Concediul şi indemnizația de risc maternal se acordă fără condiție de stagiu de cotizare.

9. Alte dispoziții privind indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate

A). În cazul în care angajatorul îşi suspendă temporar activitatea sau activitatea acestuia încetează prin divizare ori fuziune, dizolvare, reorganizare, lichidare, reorganizare judiciară, lichidare judiciară, faliment sau prin orice altă modalitate prevăzută de lege, indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, care s-au născut anterior ivirii acestor situații, se achită din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de către casele de asigurări de sănătate. Aceeaşi regulă se aplică şi în situația în care a expirat termenul pentru care a fost încheiat contractul individual de muncă, a expirat termenul pentru care a fost exercitată funcția publică ori a expirat mandatul în baza căruia s-a desfăşurat activitate în funcții elective sau în funcții numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătoreşti.

Drepturile astfel achitate urmează a fi recuperate de către casele de asigurări de sănătate de la angajator.

B). Pentru persoana asigurată care se află în două sau mai multe situații prevăzute la art. 1 alin. 1 lit. A şi B şi care desfăşoară activitatea la mai mulți angajatori, la fiecare fiind asigurată conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, indemnizațiile se calculează şi se plătesc, după caz, de fiecare

angajator. În această situație, primele două exemplare originale ale certificatului de concediu medical se prezintă spre calcul angajatorului la care asiguratul are venitul cel mai mare, iar la celălalt/ceilalți angajator/angajatori se prezintă cele două exemplare în copii legalizate.

C). Durata concediilor pentru tuberculoză, neoplazii precum şi a concediilor pentru sarcină, lăuzie şi îngrijirea copilului bolnav nu diminuează numărul zilelor de concediu medical acordate unui asigurat pentru celelalte afecțiuni

D). Art. 41 prevede că plata indemnizațiilor **încetează** începând cu ziua următoare celei în care:

a) beneficiarul a decedat;

b) beneficiarul nu mai îndeplineşte condițiile legale pentru acordarea indemnizațiilor;

c) beneficiarul şi-a stabilit domiciliul pe teritoriul altui stat cu care România nu are încheiată convenție de asigurări sociale;

d) beneficiarul şi-a stabilit domiciliul pe teritoriul unui stat cu care România a încheiat convenție de asigurări sociale, dacă în cadrul acesteia se prevede că indemnizațiile se plătesc de către celălalt stat.

E). Contribuția de asigurări sociale de sănătate nu se datorează asupra indemnizațiilor reglementate de Ordonanța de Urgență a Gvernului nr. 158/2005, cu excepția contribuției de asigurări sociale de sănătate, datorată de angajatori pentru indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate suportate din fondurile proprii ale acestora. Contribuția pentru concedii şi indemnizații nu se datorează asupra indemnizațiilor reglementate de Ordonanța de Urgență a Gvernului nr. 158/2005, cu excepția contribuției pentru concedii şi indemnizații, datorată de angajatori pentru indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate suportate din fondurile proprii ale acestora şi, respectiv, a indemnizațiilor pentru accidente de muncă şi boli profesionale.

F). Perioadele în care asigurații, prevăzuți la art. 1 alin. 1 şi 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005, beneficiază de indemnizațiile prevăzute la art. 2 constituie stagiu de cotizare în sistemul public de pensii, pentru aceste indemnizații datorându-se contribuția de asigurări sociale reglementată de prevederile Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale legii bugetului asigurărilor sociale de stat, care se achită bugetului asigurărilor sociale de stat.

G). Indemnizațiile se pot transfera în țările în care asigurații îşi stabilesc domiciliul sau reşedința, în condițiile reglementate prin acorduri şi convenții internaționale la care România este parte. Plata acestor indemnizații se poate face în moneda țărilor respective sau într-o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

10. Recuperarea sumelor încasate necuvenit

Sumele încasate necuvenit cu titlu de indemnizații se recuperează de la beneficiari în termenul de prescripție de 3 ani.

Recuperarea acestor sume se efectuează de către angajator sau, după caz, de instituția care efectuează plata acestor drepturi.

Sumele plătite necuvenit prin intermediul caselor de asigurări de sănătate se recuperează de la beneficiari în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu.

Sumele nerecuperate din cauza decesului beneficiarilor nu se mai urmăresc.

Sumele încasate necuvenit, cu titlu de indemnizații, ca urmare a unei infracțiuni săvârşite de beneficiar, se recuperează de la acesta, inclusiv dobânzile aferente, până la recuperarea integrală a prejudiciului. Aceste sume nerecuperate din cauza decesului asiguraților, se recuperează de la moştenitori, în condițiile dreptului comun.

Capitolul al VI - lea: Susținerea familiei în vederea creşterii copilului

Art. 28 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creşterii copilului[1] a abrogat prevederile referitoare la concediul şi indemnizația pentru creşterea copilului cuprinse în art. 98, 99, 121, 122, 123, 125, 125[1], 129 şi în art. 138 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale.

1.Concediul şi indemnizația pentru creşterea copilului

Conform art. 1 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, persoanele care, în ultimul an anterior datei naşterii copilului, au realizat timp de 12 luni venituri profesionale supuse impozitului pe venit[2] beneficiază de **concediu pentru creşterea copilului** în vârstă de până la 2 ani sau,

[1] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1008 din 14 noiembrie 2005; aprobată prin Legea nr. 7/2007, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 33 din 17 ianuarie 2007.

[2] Conform art. 41 din Lege nr. 571/2003 privind Codul fiscal (publicată în "Monitorul Oficial al României", Partea I, nr. 927 din 23 decembrie 2003), categoriile de venituri supuse impozitului pe venit sunt următoarele: venituri din activități independente, venituri din salarii, venituri din cedarea folosinței bunurilor, venituri din investiții, venituri din pensii, venituri din activități agricole, venituri din premii şi din jocuri de noroc, venituri din transferul proprietăților imobiliare, venituri din alte surse, aşa cum sunt definite de această lege.

în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea de către acesta a vârstei de 7 ani[1] (art. 12 alin. 1 lit. a din Legea nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap[2]) precum şi de **o indemnizaţie[3] lunară** în cuantum de 600 lei (RON).

Art. 1 alin. 2 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005 dispune că cele 12 luni prevăzute la art. 1 alin. 1 pot fi constituite integral şi din perioadele în care persoanele s-au aflat în una sau mai multe dintre următoarele situaţii:

a) şi-au însoţit soţul/soţia trimis/trimisă în misiune permanentă în străinătate;

b) au beneficiat de indemnizaţie de şomaj, stabilită conform legii;

c) au beneficiat de concedii şi indemnizaţii de asigurări sociale de sănătate, potrivit legii;

d) au realizat perioade asimilate stagiului de cotizare în sistemul public de pensii, în condiţiile prevăzute la art. 38 alin. 1 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările şi completările ulterioare;

e) au realizat perioade de stagiu de cotizare în sistemul public de pensii în condiţiile prevăzute de actele normative cu caracter special care reglementează concedierile colective;

f) au realizat în sistemul public de pensii, anterior datei intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, perioade de stagiu de cotizare pe bază de contract de asigurare socială;

g) au beneficiat de indemnizaţia lunară pentru creşterea copilului până la vârsta de 2 ani, respectiv până la vârsta de 7 ani în cazul copilului cu handicap (art. 12 alin. 1 lit. a din Legea nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap);

h) au beneficiat de pensii de invaliditate;

i) au beneficiat de concediu fără plată pentru a participa la cursuri de formare şi perfecţionare profesională din iniţiativa angajatorului sau la care acesta şi-a dat acordul, organizate în condiţiile legii;

j) au lucrat cu contract individual de muncă în străinătate, pe baza acordurilor guvernamentale bilaterale încheiate de România cu alte state;

k) se află în perioada de întrerupere temporară a activităţii, din iniţiativa angajatorului, fără încetarea raportului de muncă, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare, potrivit legii;

---

[1] Art. 12 alin. 1 lit. a din Legea nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap conferă şi dreptul la un program de lucru redus la 4 ore părintelui care are în îngrijire copilul cu handicap care necesită tratament pentru afecţiuni intercurente, până la împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1006 din 18 decembrie 2006.

[3] Indemnizaţia pentru creşterea copilului nu este supusă impozitului pe venit – art. 42 lit. a din Codul fiscal.

l) se află în perioada de 60 de zile de la absolvirea cursurilor de zi ale învățământului universitar, organizat potrivit legii, cu examen de licență sau de diplomă, în vederea angajării ori, după caz, trecerii în şomaj, potrivit legii.

Perioada concediului pentru creşterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau de până la 7 ani în cazul copilului cu handicap constituie vechime în muncă şi în serviciu, care se are în vedere la stabilirea drepturilor ce se acordă în raport cu aceasta (art. 18 alin. 7 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005).

2. Stimulentul lunar

Persoanele care sunt îndreptățite să beneficieze de indemnizația pentru creşterea copilului, reglementată de prezenta ordonanță de urgență, şi realizează venituri profesionale supuse impozitului pe venit beneficiază de un stimulent în cuantum lunar de 100 lei (art. 3 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005).

Stimulentul prevăzut se acordă şi persoanelor care au fost îndreptățite să beneficieze de indemnizația pentru creşterea copilului reglementată de dispozițiile aplicabile până la data intrării în vigoare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, cuprinse în: Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 221/2000 privind pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților precum şi în alte acte normative referitoare la stabilirea şi acordarea acestui drept, denumite în continuare acte normative speciale.

În cazul persoanelor care beneficiază de indemnizația pentru creşterea copilului şi solicită dreptul la stimulent, plata acestei indemnizații se suspendă.

3. Persoane care beneficiază de indemnizația şi de stimulentul prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005

A). De indemnizația şi stimulentul lunar beneficiază, opțional, oricare dintre părinții fireşti ai copilului (art. 5 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005).

B). Beneficiază de aceleaşi drepturi şi una dintre persoanele care a adoptat copilul, căreia i s-a încredințat copilul în vederea adopției sau care are copilul în plasament ori în plasament în regim de urgență, cu excepția asistentului maternal profesionist, precum şi persoana care a fost numită tutore (art. 5 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005). În acest caz, acordarea acordarea

indemnizației şi a stimulentului lunar se face ținându-se seama de perioada de 12 luni anterioare datei la care, după caz, s-a aprobat adopția, a fost făcută încredințarea, s-a instituit plasamentul sau tutela.

4. Condiții pentru acordarea concediului şi a indemnizației

Potrivit art. 7, drepturile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 se acordă în situația în care solicitantul îndeplineşte cumulativ următoarele condiții:

a) este cetățean român, cetățean străin sau apatrid;

b) are, conform legii, domiciliul sau reşedința pe teritoriul României;

c) locuieşte împreună cu copilul/copiii pentru care solicită drepturile şi se ocupă de creşterea şi îngrijirea acestuia/acestora.

Concediul şi indemnizația lunară precum şi stimulentul se cuvin pentru fiecare dintre primele 3 naşteri[1] sau, după caz, pentru primii 3 copii ai persoanelor aflate în una dintre situațiile prevăzute la art. 5 alin. 2, după data de 1 ianuarie 2006 (art. 6 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005). Se ia în calcul la stabilirea celor 3 naşteri şi naşterea survenită până la data de 31 decembrie 2005 inclusiv, în situația în care solicitanții drepturilor prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 îndeplinesc condițiile de acordare a acestora după data de 1 ianuarie 2006 (art. 6 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005).

Durata de acordare a concediului prevăzut de art. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 **se prelungeşte corespunzător**, în cazul suprapunerii a două sau trei situații de natură a genera acest drept, în condițiile prevăzute de art. 6 alin. 1 şi 2. În aceste cazuri se acordă o singură indemnizație, în cuantumul prevăzut de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005.

Persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 au dreptul la **concediu fără plata indemnizației pentru creşterea copilului** după primele 3 naşteri sau, după caz, după primii 3 copii ai persoanelor aflate în una dintre situațiile prevăzute la art. 5

[1] Conform art. 51 lit. c din Contractul colectiv de muncă unic la nivel național pe anii 2007-2010 (publicat în "Monitorul Oficial al României", partea a V - a, nr. 5 din 29 ianuarie 2007), salariații vor beneficia şi de un salariu mediu pe unitate, plătit de aceasta mamei, pentru naşterea fiecărui copil; dacă mama nu este salariată, soțul acesteia beneficiază de plata unui salariu mediu pe unitate.

alin. 2. Durata acestui concediu este de 3 luni şi se acordă integral, o singură dată, fiecăruia dintre părinţii fireşti ai copilului sau, după caz, persoanelor prevăzute la art. 5 alin. 2, în perioada până la împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani, respectiv a vârstei de 7 ani în cazul copilului cu handicap (art. 12 alin. 1 lit. a din Legea nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap).

Cererea pentru acordarea concediului fără plata indemnizaţiei pentru creşterea copilului se depune şi se înregistrează la angajator, pe baza livretului de familie sau a certificatului de naştere al copilului.

Perioada în care o persoană beneficiază de concediu fără plata indemnizaţiei pentru creşterea copilului constituie perioadă asimilată stagiului de cotizare în vederea stabilirii drepturilor prevăzute de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, a drepturilor stabilite de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru şomaj şi stimularea ocupării forţei de muncă precum şi în vederea stabilirii indemnizaţiilor de asigurări de sănătate prevăzute de Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile şi indemnizaţiile de asigurări sociale de sănătate.

Situaţia copilului născut mort sau situaţia în care acesta moare în perioada corespunzătoare concediului de maternitate nu se are în vedere la stabilirea primelor 3 naşteri pentru care se acordă drepturile prevăzute de Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005.

5. Alte dispoziţii referitoare la susţinerea familiei în vederea creşterii copilului

A). Art. 8 alin. 1 dispune că drepturile reprezentând indemnizaţia şi stimulentul lunar se acordă, la cerere, în baza următoarelor documente, după caz:

a) actul de identitate al solicitantului;

b) certificatul de naştere al copilului şi, după caz, livretul de familie;

c) certificatul de persoană cu handicap al copilului, după caz;

d) adeverinţă eliberată de autorităţile competente sau de către angajator, după caz, din care să rezulte îndeplinirea condiţiilor prevăzute la art. 1;

e) adeverinţă eliberată de plătitorul indemnizaţiei de maternitate sau, după caz, alte dovezi, din care să reiasă ultima zi de concediu de maternitate, în situaţia prevăzută la art. 10 alin. 1 lit. a;

f) declaraţie pe propria răspundere din care să reiasă că solicitantul nu beneficiază în acelaşi timp de indemnizaţie de maternitate, în situaţia prevăzută la art. 10 alin. 1 lit. b;

g) declarație pe propria răspundere din care să rezulte că celălalt părinte natural sau, după caz, o altă persoană dintre cele prevăzute la art. 5 alin. 2 nu beneficiază de drepturile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență;

h) declarație pe propria răspundere din care să rezulte că solicitantul se ocupă de creşterea şi îngrijirea copilului şi că acesta nu este încredințat sau dat în plasament nici unui organism privat autorizat sau serviciu public autorizat ori unei persoane fizice;

i) dovada eliberată de autoritățile competente, de angajatori sau, după caz, declarație pe propria răspundere, din care să rezulte că solicitantul se află în concediu pentru creşterea copilului - pentru acordarea drepturilor prevăzute la art. 1, respectiv la art. 2;

j) dovada eliberată de autoritățile competente sau, după caz, declarație pe propria răspundere, din care să rezulte că solicitantul realizează venituri profesionale supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003, cu modificările şi completările ulterioare, pentru acordarea drepturilor prevăzute la art. 3;

k) dovada eliberată de autoritățile competente sau de către angajator, după caz, din care să rezulte încadrarea în situațiile prevăzute la art. 1 alin. 2;

k[1]) dovada eliberată de autoritățile competente pentru realizarea veniturilor din activități independente sau, după caz, din activități agricole şi a plății impozitului pentru acestea

l) alte acte necesare, după caz, stabilirii dreptului, prevăzute în normele metodologice pentru aplicarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență.

Cererile pentru acordarea indemnizației şi a stimulentului şi documentele din care rezultă îndeplinirea condițiilor legale de acordare a acestora se depun la primăria comunei, oraşului, municipiului, respectiv sectoarelor municipiului Bucureşti, pe raza căreia solicitantul îşi are domiciliul sau reşedința.

Până la data de 10 a fiecărei luni, primăriile au obligația de a transmite cererile înregistrate în luna anterioară, însoțite de documentele justificative, la direcțiile județene pentru dialog, solidaritate socială şi familie, respectiv la direcția pentru dialog, solidaritate socială şi familie a municipiului Bucureşti, denumite în continuare direcții teritoriale.

Cererile se soluționează în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării la direcția teritorială, prin decizie de admitere sau, după caz, de respingere, emisă de către directorul executiv. Decizia se comunică solicitantului în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii.

Concediul pentru creşterea copilului se acordă, la cerere, de către angajatori.

B). Drepturile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 nu pot fi urmărite silit decât în vederea recuperării sumelor încasate necuvenit cu acest titlu. Asupra acestor drepturi nu se datorează celelalte contribuții sociale obligatorii stabilite de lege.

Perioada în care o persoană beneficiază de concediu şi de indemnizația lunară pentru creşterea copilului constituie perioadă asimilată stagiului de cotizare în vederea stabilirii drepturilor prevăzute de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale.

Drepturile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 se achită lunar beneficiarului, reprezentantului legal ori mandatarului acestora, împuternicit prin procură, pe bază de mandat poştal sau, după caz, în cont curent personal ori cont de card.

C). Indemnizația şi stimulentul, acordate în condițiile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, se cuvin şi se plătesc după cum urmează:

a) începând cu ziua următoare celei în care încetează, conform legii, concediul de maternitate, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată;

b) începând cu data naşterii copilului, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată, în cazul persoanelor care nu îndeplinesc condițiile, conform legii, pentru acordarea concediului de maternitate şi a indemnizației aferente;

c) începând cu data adopției, a instituirii tutelei, plasamentului sau încredințării, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la data la care s-au aprobat ori, după caz, s-au instituit măsurile de protecție a copilului;

d) de la data depunerii cererii, pentru toate celelalte situații, inclusiv pentru cazul în care cererea a fost depusă peste termenele prevăzute la lit. a, b şi c.

Pentru fracțiunile de lună, cuantumul drepturilor prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 se stabileşte proporțional, în funcție de numărul zilelor calendaristice din luna respectivă pentru care acestea se cuvin şi se acordă.

D). Conform art. 11 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, plata drepturilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență **încetează** cu ziua următoare celei în care:

a) copilul a împlinit vârsta de 2 ani, respectiv de 7 ani, în cazul copilului cu handicap;

b) a avut loc decesul copilului.

E). Plata drepturilor prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 **se suspendă**, potrivit art. 12 alin. 1, începând cu luna următoare celei în care:

a) beneficiarul este decăzut din drepturile părinteşti;

b) beneficiarul este îndepărtat, conform legii, de la exercitarea tutelei;

c) beneficiarul nu mai îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege în vederea încredinţării copilului spre adopţie;

d) beneficiarul nu mai îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege în vederea menţinerii măsurii de plasament;

e) beneficiarul execută o pedeapsă privativă de libertate sau se află în arest preventiv pe o perioadă mai mare de 30 de zile;

f) copilul este abandonat ori este internat într-o instituţie de ocrotire publică sau privată;

g) beneficiarul a decedat;

h) se constată că timp de 3 luni consecutive se înregistrează mandate poştale returnate.

Reluarea plăţii drepturilor suspendate în situaţiile prevăzute la art. 12 alin. 1 se face la cerere, începând cu luna următoare celei în care se depune cererea.

Plata indemnizaţiei lunare pentru creşterea copilului **se suspendă** începând cu ziua următoare celei în care beneficiarul realizează venituri profesionale supuse impozitului pe venit (art. 12 alin. 2 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005). Plata acestei indemnizaţii nu se suspendă în situaţia în care beneficiarii acestei indemnizaţii primesc diverse sume în baza legii, contractului colectiv de muncă sau a contractului individual de muncă, acordate în perioada concediului pentru creşterea copilului, altele decât cele rezultate din desfăşurarea efectivă a unei activităţi profesionale.

Plata indemnizaţiei **se suspendă** în situaţia în care persoanele, pentru care se asigură continuitatea plăţii acesteia în condiţiile prevăzute la art. 24 alin. 1 lit. a[1], nu depun cererea în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă (art. 12 alin. 2^2 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005).

Plata stimulentului prevăzut de art. 3 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005 **se suspendă** începând cu ziua următoare celei în care beneficiarul nu mai realizează venituri profesionale supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003 (art. 12 alin. 3 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005).

[1] Art. 24 alin. 1 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 148/2005 dispune: "Prevederile prezentei ordonanţe de urgenţă se aplică şi persoanelor care, la data de 31 decembrie 2005, se aflau în una dintre următoarele situaţii: a) în plata indemnizaţiei pentru creşterea copilului, reglementată de dispoziţiile cuprinse în actele normative speciale prevăzute la art. 3 alin.2; ...".

În situația în care beneficiarul nu mai îndeplineşte condițiile prevăzute la art. 7 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005[2], plata drepturilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență **se suspendă** începând cu ziua următoare celei în care condițiile respective nu mai sunt îndeplinite (art. 12 alin. 4 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005).

Reluarea plății drepturilor suspendate în situațiile prevăzute la alin. 2, 2^2, 3 şi 4 se face începând cu data depunerii cererii.

În situațiile de suspendare a drepturilor prevăzute de art. 12, acestea pot fi solicitate şi de către o altă persoană îndreptățită, dacă îndeplineşte cerințele prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005. Aceste drepturi se cuvin şi se acordă noului beneficiar de la data suspendării, dacă cererea a fost depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la data la care a operat suspendarea, respectiv de la data cererii, dacă cererea a fost depusă după acest termen.

Beneficiarul drepturilor prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 este obligat să comunice în scris primăriei orice modificare intervenită în situația sa, de natură să determine încetarea sau suspendarea plății drepturilor, în termen de 15 zile lucrătoare de la apariția acesteia. Comunicarea se transmite de către primărie direcției teritoriale în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării.

F). Art. 24 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 dispune că prevederile prezentei ordonanțe de urgență se aplică şi persoanelor care, la data de 31 decembrie 2005, se aflau în una dintre următoarele situații:

a) în plata indemnizației pentru creşterea copilului, reglementată de dispozițiile cuprinse în actele normative speciale prevăzute la art. 3 alin. 2; pentru aceste persoane, drepturile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 se cuvin şi se acordă începând cu data de 1 ianuarie 2006 în baza dosarelor transmise la direcțiile teritoriale de către plătitorii acestui drept.

b) în concediu de maternitate şi în plata indemnizației aferente şi care, după încheierea acestei perioade, ar fi fost îndreptățite să beneficieze de indemnizația pentru creşterea copilului reglementată de dispozițiile cuprinse în actele normative speciale prevăzute la art. 3 alin. 2; pentru aceste persoane, drepturile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență se cuvin şi se acordă începând cu ziua următoare celei în care încetează, conform legii, concediul de maternitate, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, respectiv de la data depunerii cererii, dacă a fost depusă după acest termen.

[2] Respectiv, nu îndeplineşte cumulativ următoarele condiții: **a)** este cetățean român, cetățean străin sau apatrid; **b)** are, conform legii, domiciliul sau reşedința pe teritoriul României; **c)** locuieşte împreună cu copilul/copiii pentru care solicită drepturile şi se ocupă de creşterea şi îngrijirea acestuia/acestora.

c) ar fi fost îndreptățite să beneficieze de indemnizația pentru creşterea copilului reglementată de dispozițiile cuprinse în actele normative speciale prevăzute la art. 3 alin. 2 şi nu au solicitat acest drept; pentru aceste persoane, drepturile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență se cuvin şi se acordă în condițiile prevăzute la art. 10 alin. 1, respectiv, începând cu ziua următoare celei în care încetează, conform legii, concediul de maternitate, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată; începând cu data naşterii copilului, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată, în cazul persoanelor care nu îndeplinesc condițiile, conform legii, pentru acordarea concediului de maternitate şi a indemnizației aferente; începând cu data adopției, a instituirii tutelei, plasamentului sau încredințării, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la data la care s-au aprobat ori, după caz, s-au instituit măsurile de protecție a copilului.

d) cererile privind acordarea indemnizației pentru creşterea copilului, reglementată de dispozițiile cuprinse în actele normative speciale prevăzute la art. 3 alin. 2, nu au fost soluționate până la data de 31 decembrie 2005 inclusiv; pentru aceste persoane, drepturile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență se cuvin şi se acordă în condițiile prevăzute la art. 10 alin. 1, respectiv, începând cu ziua următoare celei în care încetează, conform legii, concediul de maternitate, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată; începând cu data naşterii copilului, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată, în cazul persoanelor care nu îndeplinesc condițiile, conform legii, pentru acordarea concediului de maternitate şi a indemnizației aferente; începând cu data adopției, a instituirii tutelei, plasamentului sau încredințării, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la data la care s-au aprobat ori, după caz, s-au instituit măsurile de protecție a copilului.

Drepturile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 se acordă şi persoanelor care, până la data de 31 octombrie 2006, au realizat în sistemul public de pensii perioade de stagiu de cotizare de cel puțin 10 luni în ultimele 12 luni anterioare datei naşterii copilului (art. 24 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005); pentru aceste persoane, drepturile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență se cuvin şi se acordă în condițiile prevăzute la art. 10 alin. 1, respectiv, începând cu ziua următoare celei în care încetează, conform legii, concediul de maternitate, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată; începând cu data naşterii copilului, dacă cererea este depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la acea dată, în cazul persoanelor care nu îndeplinesc condițiile, conform legii, pentru acordarea concediului de maternitate şi a indemnizației aferente; începând cu data adopției, a instituirii tutelei, plasamentului sau încredințării, dacă cererea este

depusă în termen de 60 de zile lucrătoare de la data la care s-au aprobat ori, după caz, s-au instituit măsurile de protecție a copilului.

Condiția prevăzută la art. 1 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 (respectiv, ca începând cu data de 1 ianuarie 2006, în ultimul an anterior datei naşterii copilului, să fie realizate timp de 12 luni venituri profesionale supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal) se consideră a fi îndeplinită de persoanele prevăzute la art. 24 alin. 1 şi 2.

Capitolul al VI - lea: Alocația de stat pentru copii

1.Titularul dreptului la alocația de stat pentru copii şi beneficiarul acesteia

Alocația de stat pentru copii, în acord cu dispozițiile Legii nr. 61/1993[1], este una din principalele prestații de asistență socială ce constă într-o sumă de bani pe care statul o acordă tuturor copiilor, fără discriminare.

Titular al dreptului de alocație de stat este copilul (art. 3 alin. 2 din Legea nr. 61/1993,).

Alocația de stat pentru copii se plăteşte unuia dintre părinți pe baza acordului acestora sau, în caz de neînțelegere, pe baza deciziei autorității tutelare ori a hotărârii judecătoreşti, părintelui căruia i s-a încredințat copilul spre creştere şi educare. Alocația de stat pentru copii se plăteşte şi tutorelui, curatorului, persoanei căreia i-a fost dat în plasament familial copilul, inclusiv asistentului maternal sau persoanei căreia i-a fost încredințat copilul în vederea adopției, în condițiile legii.

După împlinirea vârstei de 14 ani, plata alocației de stat se poate face direct titularului, cu încuviințarea reprezentantului său legal.

2. Categorii de copii care au dreptul la alocație

Beneficiază de alocație de stat pentru copii:

a) toți copiii în vârstă de până la 18 ani;

b) tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani şi care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestor cursuri; aceşti tineri,

[1] Republicată în “Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 145 din 28 februarie 2007.

în cazul în care repetă anul şcolar, nu beneficiază de alocație de stat, cu excepția celor care repetă din motive de sănătate, dovedite cu certificat medical.

c) copiii cetățenilor străini şi ai persoanelor fără cetățenie rezidenți, în condițiile legii, în România, dacă locuiesc împreună, cu părinții.

Trebuie evidențiat că, potrivit art. 13 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005[1], începând cu data de 1 ianuarie 2007, copiii în vârstă **de până la 2 ani**, respectiv **7 ani în cazul copiilor cu handicap**, beneficiază de alocația de stat pentru copii în cuantumul prevăzut la art. 4 alin. 1 lit. a din Ordonanța de Urgență Guvernului nr. 148/2005 - respectiv 200 lei (RON) lunar; în cazul acestor copii, indemnizația sau stimulentul lunar se cumulează cu alocația de stat (art. 4 alin. 2 din Ordonanța de Urgență Guvernului nr. 148/2005).

În situația copiilor în vârstă **de peste 2 ani**, respectiv **de peste 7 ani** în cazul copiilor cu handicap, alocația de stat se acordă în cuantumul prevăzut la art. 3 alin. 1 din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, respectiv 24 lei RON lunar şi se indexează în condițiile legii.

3.Condițiile în care se acordă alocația de stat pentru copii

A). Alocația de stat se acordă în situația în care solicitantul îndeplineşte *cumulativ* următoarele condiții:

a) este cetățean român, cetățean străin sau apatrid;

b) are, conform legii, domiciliul sau reşedința pe teritoriul României;

c) locuieşte împreună cu acel copil pentru care solicită drepturile şi se ocupă de creşterea şi îngrijirea acestuia.

B). Alocația de stat se acordă, conform art. 14 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, pe bază de cerere semnată de persoana îndreptățită sau, după caz, de reprezentantul legal al acesteia şi însoțită în mod obligatoriu de:

- actul de identitate al solicitantului;
- certificatul de naştere sau, după caz, actul constatator al naşterii sau extrasul de naştere al copilului pentru care se solicită dreptul, în original şi în copie;
- certificate pentru conformitate cu originalul;
- actele doveditoare privind componența familiei, filiația copiilor şi situația lor juridică prevăzute la art. 6 alin. 4 din prezenta normă[2];

[1] Publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 704 din 17 august 2007.

[2] Actele doveditoare privind componența familiei, filiația copiilor şi situația lor juridică se prezintă în copie certificată sau, după caz, autentificată pentru conformitate cu originalul şi sunt, după caz, următoarele: a)

- alte documente justificative stabilite prin instrucțiunile prevăzute la art. 37[3] din Norma metodologică de aplicare a prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 148/2005, după caz.

Cererea se face în numele copilului de către: unul dintre părinți; părintele căruia i s-a încredințat copilul spre creştere şi educare; tutore; curator; persoana căreia i-a fost dat copilul în plasament familial, inclusiv asistentul maternal sau persoana căreia i-a fost încredințat copilul în vederea adopției, în condițiile legii.

După împlinirea vârstei de 14 ani, cererea se poate face şi de către copil, cu încuviințarea reprezentantului său legal.

Cererile pentru acordarea alocației de stat pentru copii şi documentele din care rezultă îndeplinirea condițiilor legale de acordare a acestora se depun, după caz, la primăria comunei, oraşului, municipiului, respectiv sectoarelor municipiului Bucureşti, pe raza căreia/căruia solicitantul îşi are domiciliul sau reşedința (art. 9 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005).

C). Plata alocației de stat se face începând cu luna următoare celei în care s-a născut copilul. În cazul în care cererea este înregistrată ulterior lunii în care s-a născut copilul, plata alocației de stat pentru copii se poate face şi pentru perioadele anterioare, dar nu mai mult de 12 luni.

Alocația de stat pentru copii nu se plăteşte în lunile în care copiii titulari ai dreptului se află mai mult de 15 zile în instituții de ocrotire ori asistență socială sau în instituții de învățământ, care le asigură întreținerea completă din partea statului.

Lunar, serviciile de stare civilă ale consiliilor locale comunale, orăşeneşti, municipale şi ale sectoarelor municipiului Bucureşti au obligația de a comunica direcțiilor de muncă, solidaritate socială şi familie județene, respectiv celei a municipiului Bucureşti, situația privind copiii care au decedat.

D). Plata alocației de stat încetează începând cu luna următoare celei în care nu mai sunt îndeplinite condițiile de acordare.

---

certificatele de naştere ale tuturor copiilor născuți după data de 1 ianuarie 2006; b) hotărârea judecătorească de încredințare în vederea adopției, potrivit legii; c) hotărârea judecătorească de încuviințare a adopției, potrivit legii; d) hotărârea judecătorească sau, după caz, hotărârea comisiei pentru protecția copilului pentru măsura plasamentului, potrivit legii; e) decizia directorului general al direcției generale de asistență socială şi protecția copilului sau, după caz, hotărârea judecătorească pentru măsura plasamentului în regim de urgență, potrivit legii; f) hotărârea judecătorească de instituire a tutelei sau, după caz, dispoziția autorității tutelare, potrivit legii.

[3] Art. 37 prevede: "În aplicarea prezentelor norme metodologice, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei poate emite instrucțiuni care se aprobă prin ordin al ministrului muncii, solidarității sociale şi familiei."

Persoanele cărora li se face plata alocației de stat pentru copii sunt obligate să comunice împrejurările care au determinat încetarea condițiilor de acordare, în termen de 15 zile de la apariția acestora.

E). Sumele plătite necuvenit cu titlu de alocație de stat pentru copii se recuperează pe baza deciziei emise de persoana juridică care a efectuat plata alocației de stat pentru copii sau prin angajamentul de plată scris al persoanei care le-a încasat în mod necuvenit.

Decizia prin care se recuperează sumele încasate necuvenit se comunică celui obligat la plată în termen de 15 zile de la emitere.

Decizia de recuperare şi angajamentul de plată constituie titlu executoriu de la data comunicării, respectiv de la data semnării.

Alocația de stat pentru copii nu este impozabilă şi nu poate fi urmărită silit decât în vederea recuperării sumelor plătite necuvenit cu acest titlu.

Contestațiile formulate împotriva modului de stabilire şi de plată a alocației de stat pentru copii se soluționează potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004[1].

F). Pentru copiii preşcolari precum şi pentru cei de vârstă şcolară care nu urmează o formă de învățământ organizată în condițiile legii, plata alocației de stat se efectuează de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei, prin direcțiile de muncă, solidaritate socială şi familie județene, respectiv a municipiului Bucureşti.

Plata alocației de stat pentru copiii în vârstă de peste 7 ani, care urmează o formă de învățământ organizată în condițiile legii, se efectuează de către Ministerul Educației şi Cercetării, prin unitățile şcolare.

Pentru copiii cu handicap plata alocației de stat se efectuează de către direcțiile generale de asistență socială şi protecția copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului Bucureşti, din fondurile cu această destinație alocate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

Copiii de vârstă şcolară care sunt înscrişi în unități şcolare din subordinea altor organe ale administrației publice, inclusiv militare, beneficiază de alocație de stat prin ministerele şi celelalte organe ale administrației publice centrale de specialitate care au în subordine/coordonare aceste unități şcolare.

Fondurile pentru plata alocației de stat pentru copii, precum şi pentru cheltuielile cu transmiterea drepturilor se asigură de la bugetul de stat, prin bugetele instituțiilor prevăzute.

[1] Publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2004.

Plata alocației de stat pentru copii se realizează prin mandat poştal, cont curent personal sau cont de card.

În cazul achitării drepturilor de alocație de stat în cont curent personal sau în cont de card, direcțiile de muncă, solidaritate socială şi familie județene, respectiv a municipiului Bucureşti, efectuează plata prin unitățile bancare pe bază de borderou, cu plata unui comision bancar[1].

Capitolul al VII - lea: Venitul minim garantat

Venitul minim garantat se asigură prin acordarea ajutorului social lunar, în condițiile prevăzute de Legea nr. 416/2001[2].

Instituirea venitului minim garantat se întemeiază pe principiul solidarității sociale, în cadrul unei politici naționale de asistență socială.

1. Beneficiarii ajutorului social

Au dreptul la un venit minim garantat ca formă de asistență socială:

A). Familiile şi persoanele singure, cetățeni români sau cetățeni ai altor state/apatrizi, care au reşedința sau, după caz, domiciliul în România, în condițiile legislației române.

Termenul "**familie"** desemnează soțul şi soția sau soțul, soția şi copiii lor necăsătoriți, care au domiciliul ori reşedința comună prevăzută în actele de identitate şi gospodăresc împreună (art. 2 alin. 1din Legea nr. 416/2001).

[1]Comisionul bancar prevăzut nu poate fi mai mare de 0,1% din drepturile achitate şi va fi stabilit, prin negociere, la nivel teritorial între direcțiile de muncă, solidaritate socială şi familie județene, respectiv a municipiului Bucureşti şi unitățile bancare.

[2] Publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 401 din 20 iulie 2001; completată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 6/2002, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 116 din 12 februarie 2002; modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 121/2002, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 724 din 3 octombrie 2002, aprobată prin Legea nr. 2/2003, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 26 din 20 ianuarie 2003; modificată şi completată prin Legea nr. 115/2006, publicată în „Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 408 din 11 mai 2006.

Art. 3 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001[1] prevede că sintagma **"care locuiesc şi gospodăresc împreună"** desemnează persoanele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiţii:

- au domiciliul sau, după caz, reşedinţa comune;
- contribuie împreună la achiziţionarea sau la realizarea unor bunuri şi a unor venituri din valorificarea acestora ori la consumul acestora.

Se consideră familie şi:

a) persoana care locuieşte împreună cu copiii aflaţi în întreţinerea sa şi se află în una dintre următoarele situaţii: este necăsătorită; este văduvă; este divorţată; al cărei soţ/soţie este declarat/declarată dispărut/dispărută prin hotărâre judecătorească; nu a împlinit vârsta de 18 ani şi se află în una dintre situaţiile prevăzute.

b) fraţii fără copii, care gospodăresc împreună şi care nu au domiciliul sau reşedinţa comună cu părinţii.

c) bărbatul şi femeia necăsătoriţi, cu copiii lor şi ai fiecăruia dintre ei, care locuiesc şi gospodăresc împreună.

Prin termenul **"copil"** se înţelege copilul provenit din căsătoria soţilor, copilul unuia dintre soţi, copilul adoptat precum şi copilul dat în plasament familiei sau persoanei ori pentru care s-a instituit tutela sau curatela, potrivit legii.

Conform art. 4 din Normele metodologice, sintagma **" copiii aflaţi în întreţinere "** desemnează, după caz:

- copiii până la vârsta de 18 ani sau, dacă urmează o formă de învăţământ la cursuri de zi, prevăzută de lege, până la finalizarea acestor cursuri, fără a depăşi vârsta de 26 de ani;
- tinerii în vârstă de peste 18 ani care, în condiţiile legii, sunt declaraţi persoane cu handicap grav sau accentuat ori sunt încadraţi în gradul I sau II de invaliditate.

Prin termenul **"persoană singură "** se înţelege persoana care a împlinit vârsta de 18 ani, locuieşte şi se gospodăreşte singură.

B). Soţii despărţiţi în fapt, dacă ancheta socială atestă situaţia existentă şi justifică acordarea venitului minim garantat.

[1] Publicate în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 690 din 11 august 2006, aprobate prin Hotarârea Guvernului nr. 1010/2006, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 690 din 11 august 2006.

C). Persoanele fără domiciliu sau reşedinţă şi fără locuinţă,[1] aflate în situaţie de nevoie, pe baza declaraţiei pe propria răspundere că nu au solicitat ajutorul social de la alte primării.

2. Nivelul venitului minim garantat

Potrivit art. 4 alin. 1 din Legea nr. 416/2001, nivelul lunar al venitului minim garantat[2] este de:

a) 166 lei (RON) pentru familiile formate din două persoane;

b) 231 lei (RON) pentru familiile formate din 3 persoane;

c) 287 lei (RON) pentru familiile formate din 4 persoane;

d) 341 lei (RON) pentru familiile formate din 5 persoane;

e) câte 23 lei (RON) pentru fiecare altă persoană peste numărul de 5 persoane, care face parte din familie, în condiţiile prevăzute de Legea nr. 416/2001.

În situaţia persoanelor singure, nivelul lunar al venitului minim garantat este de 92 lei (RON).

Persoanele apte de muncă[3], ce nu realizează venituri din salarii sau din alte activităţi, se iau în considerare la stabilirea numărului membrilor de familie pentru determinarea nivelului de venit pe familie numai dacă fac dovada faptului că sunt în evidenţa agenţiei teritoriale pentru ocuparea forţei de muncă, pentru încadrare în muncă şi nu au refuzat un loc de muncă ori participarea la serviciile pentru stimularea ocupării forţei de muncă şi de formare profesională oferite de aceste agenţii. Agenţia teritorială pentru ocuparea forţei de muncă va transmite primarilor, în prima lună a fiecărui trimestru, tabelul nominal cu persoanele care sunt în căutarea unui loc de muncă ori au participat la serviciile pentru stimularea ocupării forţei de muncă şi de formare profesională oferite de aceste agenţii.

3. Stabilirea şi plata ajutorului social

[1] Conform art. 3 alin. 3 din Legea nr. 416/2001, persoanele fără locuinţă beneficiază de ajutor social numai pe perioada în care se află în evidenţa serviciilor publice de asistenţă socială din cadrul unităţilor administrativ-teritoriale în care trăiesc.

[2] Nivelul venitului minim garantat se indexează anual prin hotărâre a Guvernului, în raport cu evoluţia preţurilor de consum

[3] Prin **„persoană aptă de muncă”** se înţelege, potrivit art. 7[1] alin. 1 din Legea nr. 416/2001, persoana care îndeplineşte următoarele condiţii: **a)** are vârsta cuprinsă între 16 ani şi vârsta standard de pensionare; **b)** nu urmează o formă de învăţământ cursuri de zi prevăzută de lege; **c)** are starea de sănătate şi capacitatea fizică şi psihică corespunzătoare, care o fac aptă pentru prestarea unei munci.

Incapacitatea fizică şi psihică este dovedită cu acte eliberate în condiţiile legii.

Ajutorul social se acordă pe bază de cerere şi declaraţie pe propria răspundere[1], însoţite de actele doveditoare privind componenţa familiei[2] şi veniturile membrilor acesteia (art. 9 alin. 1 din Legea nr. 416/2001). Existenţa oricăror alte venituri decât cele care pot fi dovedite cu acte se menţionează în declaraţia pe propria răspundere a persoanei care solicită ajutorul social. Cererea şi declaraţia pe propria răspundere se semnează şi se înaintează de către reprezentantul familiei care poate fi, după caz: unul dintre membrii familiei care are capacitate deplină de exerciţiu; în cazurile prevăzute de lege, tutorele sau curatorul persoanei îndreptăţite; persoana care asigură creşterea şi îngrijirea copiilor, dacă aceasta are capacitate deplină de exerciţiu sau, după caz, reprezentantul legal al acesteia (în situaţiile prevăzute la art. 2 alin. 2 din Legea nr. 416/2001).

Titularul ajutorului social este reprezentantul familiei, iar beneficiarul ajutorului social este familia.

Cererea de acordare a ajutorului social şi declaraţia pe propria răspundere se înregistrează la primarul localităţii în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul sau reşedinţa titularul; în cazul cetăţenilor străini sau apatrizi, documentele prevăzute se depun la primarul localităţii în a cărei rază teritorială aceştia îşi au reşedinţa sau, după caz, domiciliul.

În cazul persoanelor fără domiciliu sau reşedinţă şi fără locuinţă, aflate în situaţie de nevoie, cererea se înregistrează la primarul localităţii sau, după caz, al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială trăiesc acestea.

---

[1] Cererea şi declaraţia pe propria răspundere se întocmesc potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 1 din normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001.

[2] În conformitate cu dispoziţiile art. 11 alin. 1 din Normele Metodologice, componenţa familiei se dovedeşte cu actele de identitate ale solicitantului şi ale membrilor familiei şi, după caz, cu următoarele acte în copie: certificatele de naştere ale copiilor; livretul de familie; certificatul de căsătorie; hotărârea definitivă de încuviinţare a adopţiei, de plasament familial al minorului, potrivit legii; actul din care să rezulte calitatea solicitantului de tutore sau curator; acte din care să rezulte că un membru al familiei urmează o formă de învăţământ în condiţiile prevăzute la art. 4 lit. a; acte din care să rezulte încadrarea, potrivit legii, în categoria persoanelor cu handicap accentuat sau grav ori în gradul I sau II de invaliditate, pentru persoanele aflate în întreţinere; după caz, alte acte doveditoare privind componenţa familiei.

Actele de identitate prevăzute la alin. 1 sunt, după caz, următoarele: **a)** buletinul de identitate, cartea de identitate sau cartea de identitate provizorie, în cazul cetăţenilor români; **b)** permis de şedere temporară, permis de şedere permanentă sau document de identitate, eliberat de autorităţile române competente, sau, după caz, paşaportul, în cazul cetăţenilor străini sau apatrizi.

Cererea de acordare a ajutorului social se soluționează în termen de maximum 30 de zile de la data înregistrării.

În vederea verificării îndeplinirii de către solicitant a condițiilor de acordare a ajutorului social, primarul dispune în mod obligatoriu efectuarea anchetei sociale[1], în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii.

Ancheta socială se efectuează de personalul serviciului public de asistență socială din subordinea consiliului local sau, după caz, de persoanele cu atribuții în domeniul asistenței sociale din aparatul propriu de specialitate al primarului.

Răspunderea asupra conținutului anchetei sociale revine şi persoanelor care au efectuat şi au semnat ancheta socială.

În cazul în care solicitantul refuză să furnizeze informațiile necesare pentru întocmirea anchetei sociale, se consideră că familia acestuia nu îndeplineşte condițiile de acordare a ajutorului social.

Stabilirea dreptului la ajutorul social şi a cuantumului acestuia se face prin dispoziție scrisă a primarului.

În termen de maximum 10 zile lucrătoare de la efectuarea anchetei sociale, primarul are obligația să emită dispoziția de acordare sau de respingere a cererii privind ajutorul social.

Dispoziția primarului se comunică titularului ajutorului social, în termen de maximum 5 zile de la data emiterii.

Dreptul la ajutorul social se acordă începând cu luna următoare înregistrării cererii.

Creanța beneficiarilor de ajutor social este o creanță privilegiată.

Schimbarea, la cerere sau din oficiu, a titularului ajutorului social se face prin dispoziție a primarului şi se comunică atât noului titular al ajutorului social, cât şi celui înlocuit.

În cazul în care schimbarea titularului este cerută de membrii familiei, dispoziția primarului se comunică şi acestora.

Plata ajutorului social şi data efectuării acesteia se stabilesc prin dispoziție scrisă a primarului.

Plata ajutorului social se realizează, de regulă, prin stat de plată sau, după caz, pe bază de mandat poştal, în cont curent personal sau prin alte forme de plată stabilite de ordonatorul de credite, ținându-se cont de solicitarea beneficiarului.

[1] Ancheta socială se întocmeşte potrivit modelului cuprins în anexa nr. 2 din normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001 şi constituie probă legală pentru instanțele judecătoreşti, în legătură cu deschiderea dreptului sau respingerea cererii.

4.Obligațiile titularilor şi ale beneficiarilor de ajutor social

Titularul ajutorului social are obligația să comunice primarului în scris orice modificare intervenită cu privire la veniturile şi la numărul membrilor familiei, în termen de 30 de zile de la data la care a intervenit modificarea (art. 22 din Normele Metodologice);

a) **Titularul ajutorului social are obligația să comunice primarului, în scris, orice modificare cu privire la domiciliu, venituri şi la numărul membrilor familiei, în termen de 15 zile de la data la care a intervenit modificarea**; în cazul în care modificările nu conduc la majorări sau diminuări ale ajutorului social mai mari de 5 lei (RON) pe familie, ajutorul social stabilit anterior nu se modifică. În vederea urmăririi respectării condițiilor de acordare a dreptului la ajutorul social, primarii dispun efectuarea de anchete sociale la interval de 6 luni sau ori de câte ori este nevoie. În cazul în care se constată situații ce conduc la modificarea cuantumului sau la încetarea dreptului la ajutor social, primarul emite o nouă dispoziție scrisă. Modificarea cuantumului prevăzut sau încetarea dreptului se stabileşte începând cu luna următoare celei în care s-a efectuat ancheta socială.

b) **Persoanele apte de muncă pentru care se acordă ajutorul social au obligația să dovedească cu acte, din 3 în 3 luni, că îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 7 alin. 1 din Legea nr. 416/2001, respectiv că sunt în evidența agenției teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, pentru încadrare în muncă şi că nu au refuzat un loc de muncă ori participarea la serviciile pentru stimularea ocupării forței de muncă şi de formare profesională oferite de aceste agenții[1].** Agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă şi Oficiul pentru Migrația Forței de Muncă vor transmite primarilor, în prima lună a fiecărui trimestru, tabelul nominal cu persoanele din familiile beneficiare de ajutor social care s-au încadrat în muncă, au refuzat un loc de muncă oferit şi, respectiv, care au plecat cu contract de muncă în străinătate.

c) **Pentru sumele acordate ca ajutor social, una dintre persoanele majore apte de muncă din familia beneficiară are obligația de a presta lunar, la solicitarea primarului, acțiuni sau lucrări de interes local, fără a se putea depăşi regimul normal de lucru şi cu respectarea normelor de securitate şi igienă a muncii** (art. 29 alin. 1 din Normele Metodologice). Pentru

[1] Conform art. 15 alin. 3 din Legea nr. 416/2001, neîndeplinirea acestor obligații atrage suspendarea plății ajutorului social.

aceste persoane, numărul orelor de muncă se calculează proporțional cu cuantumul ajutorului social de care beneficiază familia sau persoana singură, cu un tarif orar corespunzător salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, raportat la durata medie lunară a timpului de muncă. Fac excepție de la obligația de a presta orele de muncă persoanele prevăzute la art. 7^2 din Legea nr. 416/2001, respectiv cele care sunt apte de muncă şi care se află în una dintre următoarele situații: asigură creşterea şi îngrijirea, potrivit legii, a unuia sau mai multor copii în vârstă de până la 7 ani şi până la 16 ani în cazul copilului cu handicap mediu, dovedit prin certificat eliberat de Comisia pentru protecția copilului; asigură creşterea şi îngrijirea, potrivit legii, a uneia sau mai multor persoane cu handicap grav sau accentuat, dovedit prin certificat eliberat de Comisia pentru protecția copilului sau, după caz, de Comisia de expertiză medicală a persoanelor cu handicap pentru adulți; participă la un program de pregătire profesională; sunt încadrate în muncă. În cazul incapacității temporare de muncă sau, după caz, al pierderii totale sau parțiale a capacității de muncă a persoanei nominalizate să efectueze acțiunile sau lucrările de interes local, obligația de a presta orele de muncă poate fi transferată altor persoane din familia beneficiară de ajutor social numai cu acordul primarului.

5. Modificarea cuantumului ajutorului social, suspendarea şi încetarea plății ajutorului social

A). Cuantumul ajutorului social **se modifică** în situația în care venitul net lunar al familiei sau, după caz, al persoanei singure ori numărul membrilor familiei diferă față de cel avut inițial în vedere la calculul ajutorului social (art. 34 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001).

Modificarea cuantumului ajutorului social se face prin dispoziție scrisă a primarului, începând cu luna următoare celei în care s-a efectuat ancheta socială şi s-au constatat motivele prevăzute şi se comunică titularului în termen de 15 zile de la data emiterii acesteia.

B). Plata ajutorului social **se suspendă**, conform art. 35 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001, pentru întreaga familie sau, după caz, pentru persoana singură, în următoarele situații:

a) nu prezintă, din 3 în 3 luni, adeverința eliberată de agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă, prevăzută la art. 31 alin. 1 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001; prezentarea de către titular, în termen de 3 luni de la data suspendării efective a plății, a adeverinței eliberate de agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă atrage reluarea plății ajutorului social pentru întreaga familie sau, după caz, pentru persoana singură.

Reluarea plății ajutorului social se face prin dispoziție scrisă a primarului, începând cu luna următoare prezentării adeverinței eliberate de agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă.

b) refuză nejustificat efectuarea acțiunilor sau lucrărilor de interes local prevăzute la art. 29 alin. 1 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001;

c) în situația în care se constată că dreptul la ajutorul social a fost stabilit pe baza unor date eronate privind componența familiei sau veniturile realizate ori pe parcursul acordării au intervenit modificări ale acestora.

Suspendarea plății ajutorului social se face prin dispoziție scrisă a primarului, începând cu luna următoare celei în care s-au constatat motivele prevăzute şi se comunică titularului în termen de 15 zile de la data emiterii acesteia.

C). În concordanță cu dispozițiile art. 20 din Legea nr. 416/2001 coroborate cu prevederile art. 37 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001, plata ajutorului social **încetează** începând cu luna următoare celei în care a fost constatată una dintre următoarele situații:

a) veniturile nete lunare ale familiei sau ale persoanei singure depăşesc nivelurile prevăzute la art. 4 alin. 1 şi 2 din Legea nr. 416/2001;

b) plata ajutorului social a fost suspendată şi în termen de 3 luni de la data suspendării nu a fost depusă adeverința prevăzută la art. 31 alin. 1 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001 sau, după caz, nu au fost efectuate acțiunile sau lucrările de interes local prevăzute la art. 29 alin. 1 din Normele metodologice

c) în situația în care familia sau persoana singură beneficiară de ajutor social îşi schimbă domiciliul sau reşedința în altă unitate administrativ-teritorială.

Încetarea plății ajutorului social se face prin dispoziție a primarului şi se comunică în scris titularului în termen de 5 zile de la data emiterii acesteia.

Plata ajutorului social încetează începând cu luna următoare celei în care se constată situațiile prevăzute.

6. Alte categorii de prestații familiale

A). Ajutorul social care se acordă soțiilor celor care satisfac serviciul militar obligatoriu

Soțiile celor care satisfac serviciul militar obligatoriu, care nu realizează venituri sau acestea sunt mai mici decât salariul de bază minim brut pe țară, beneficiază, la cerere, de ajutor social lunar, pe perioada satisfacerii serviciului militar obligatoriu de către soţ, dacă se găsesc în una dintre următoarele situații:

a) sunt gravide, începând cu luna a patra de sarcină;

b) au copii în întreținere în vârstă de până la 7 ani;

c) sunt încadrate în gradul I sau II de invaliditate.

Stabilirea şi plata ajutorului social pentru soțiile celor care satisfac serviciul militar obligatoriu se fac de către centrele militare județene sau ale sectoarelor municipiului Bucureşti.

La cerere se anexează actul de identitate al solicitantei, certificatul de căsătorie, actele doveditoare privind veniturile nete realizate în luna anterioară depunerii cererii precum şi după caz, următoarele acte doveditoare:

a) certificatele de naştere ale copiilor în vârstă de până la 7 ani;

b) dovada din care să rezulte că solicitanta este gravidă, începând cu luna a IV - a de sarcină;

c) decizia de încadrare în gradul I sau II de invaliditate;

d) după caz, actele prevăzute la art. 11 alin. 1 lit. d şi e (respectiv, hotărârea definitivă de încuviințare a adopției, de plasament familial al minorului; actul din care să rezulte calitatea solicitantului de tutore sau curator).

În urma verificării îndeplinirii condițiilor pentru acordarea ajutorului social lunar cererile sunt aprobate sau după caz, respinse de comandantul centrului militar în termen de 15 zile de la data înregistrării acestora.

În cazul respingerii cererii se comunică solicitantei motivele care au stat la baza acestei decizii.

Plata ajutorului social se efectuează începând cu luna următoare depunerii cererii şi încetează începând cu luna următoare celei în care nu mai sunt îndeplinite condițiile legale care au stat la baza acordării acestuia.

Plata ajutorului social se efectuează lunar prin mandat poştal, stat de plată sau în cont curent personal.

B). Alocația pentru copiii nou - născuți

Mamele au dreptul, o singură dată, la o alocație pentru fiecare dintre primii 4 copii nou - născuți vii, în cuantum de 195 lei (RON) (art. 25 alin. 1 din Legea nr. 416/2001). Solicitarea acordării alocației pentru copiii nou-născuți se face până la împlinirea de către copil a vârstei de 12 luni (art. 47 alin. 2 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 416/2001).

Acordarea dreptului şi plata alocației pentru copiii nou-născuți se realizează pe bază de cerere şi acte doveditoare, prin dispoziție a primarului localității în a cărei rază domiciliază mama sau, după caz, unde a fost înregistrată naşterea copilului. În cazul în care naşterea a fost înregistrată în altă comună, alt oraş, municipiu sau, după caz, alt sector al municipiului Bucureşti decât cea/cel în care domiciliază mama, cererea va fi însoțită de o adeverință eliberată de primarul localității de domiciliu sau, după caz, al celei în care a fost înregistrată naşterea, din care să rezulte că nu a beneficiat de alocația pentru copilul nou-născut.

Actele doveditoare pentru stabilirea şi acordarea dreptului privind alocația pentru copiii nou-născuți sunt: certificatul de naştere în original al copilului pentru care se solicită alocația; declarația pe propria răspundere privind rangul copilului nou-născut; copiile de pe certificatele de naştere ale copiilor născuți anterior.

În urma analizei cererii şi a actelor doveditoare, primarul dispune în cel mult 10 zile de la data înregistrării cererii după caz, acordarea sau neacordarea alocației pentru copiii nou-născuți.

În cazul neacordării alocației pentru copiii nou-născuți, motivele care au stat la baza acestei dispoziții sunt comunicate solicitantului în termen de 5 zile de la data emiterii acesteia.

C). Ajutoarele de urgență

Guvernul, la propunerea Ministerului Muncii şi Solidarității Sociale precum şi primarii pot acorda ajutoare de urgență, în limita fondurilor existente, familiilor sau persoanelor care se află în situații de necesitate cauzate de calamități naturale, incendii, accidente precum şi de alte situații deosebite stabilite prin lege, respectiv prin hotărâre a consiliului local.

Propunerea de acordare a ajutoarelor de urgență are la bază solicitarea unui membru de familie sau a persoanei singure precum şi ancheta socială prin care se certifică existența situațiilor de necesitate sau, după caz, a situațiilor deosebite în care se află familiile sau persoanele singure.

Primarii pot organiza acordarea ajutorului social în bani şi în natură prin plata unor cheltuieli de întreținere şi încălzire a locuinței precum şi obligații față de bugetele locale, la prețurile şi tarifele stabilite potrivit legii

Primarii pot dispune ca o parte din cheltuielile cu înmormântarea persoanelor din familiile beneficiare de ajutor social să fie asigurate din fondurile alocate pentru plata ajutorului social.

Ajutorul constând în cheltuielie cu înmormântarea se acordă unei singure persoane care poate fi după caz, soțul sau soția supraviețuitoare, copilul, părintele, tutorele, curatorul, moştenitorul în condițiile

dreptului comun sau în lipsa acesteia, persoanei care dovedeşte că a suportat cheltuielile cu înmormântarea.

Ajutorul se acordă pe bază de cerere însoțită de următoarele acte, după caz:

a) certificatul de deces, în original şi în copie;

b) actul de identitate al solicitantului;

c) acte de stare civilă ale solicitantului din care să rezulte relația de rudenie cu decedatul sau, după caz, acte care atestă calitatea de moştenitor, tutore, curator;

d) dovezi privind suportarea cheltuielilor cu înmormântarea.

Cererea şi actele doveditoare se înregistrează la primarul localității unde familia din care a făcut parte persoana decedată sau, după caz, persoana singură decedată a beneficiat de ajutor social.

Bibliografie selectivă

1. S.Ghimpu, I.T.Ştefănescu, Ş.Beligrădeanu, Ghe.Beligrădeanu, *Tratat de dreptul muncii*, vol. al III - lea, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982;
2. A.Athanasiu, *Dreptul securității sociale*, Editura Actami, Bucureşti, 1995;
3. S.Ghimpu, A.Țiclea, C.Tufan, *Dreptul securității sociale*, Editura All Beck, Bucureşti, 1998;
4. A.Popescu, *Dreptul Internațional al Muncii*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2006;
5. Ş.Beligrădeanu, *Legislația muncii comentată*, vol. XXXVI (2/2000), Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000;
6. Ş.Beligrădeanu, *Impactul Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale asupra legislației muncii*, în „ Dreptul ”, nr. 7/2000;
7. O.Ținca, *Drept Social Comunitar*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2002;
8. Ş.Beligrădeanu, *Legislația muncii comentată*, vol. XLIX (3/2003), Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2003;
9. A.Țiclea, C.Tufan, *Dreptul securității sociale – curs universitar*, Editura Global Lex, Bucureşti, 2005;
10. A.Țiclea, *Dreptul securității sociale – curs universitar*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2007.

ecursuri
resurse educationale gratuite